

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชน
ที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี

ปริญญานิพนธ์
ของ
คณิตา วงศ์ชาลี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา
พฤษภาคม 2553

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชน
ที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี

ปริญญานิพนธ์
ของ
คณิตา วงศ์ชาลี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา
พฤษภาคม 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชน
ที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี

บทคัดย่อ
ของ
คณิตา วงศ์ชาลี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา
พฤษภาคม 2553

คณิตา วงศ์ชาลี. (2553), ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชน ที่
ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินิพนธ์ วท.ม.
(สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะ กรรมการ
ควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลมาลย์ วิรัตน์เศรษฐิน,
รองศาสตราจารย์ ดร.ธาดา วิมลวัตรเวที

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบ Case – Control Study เพื่อศึกษาพฤติกรรมการ
เสพยาเสพติด และที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็ก
และเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเยาวชนเพศชาย
ประกอบด้วยกลุ่มที่เสพยาเสพติดที่ ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี
(Case) 67 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และกลุ่มที่ไม่เคยเสพยาเสพติดในโรงเรียนขั้นมัธยม จังหวัด
ศรีสะเกษ (Control) 115 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่
ประยุกต์ตามกรอบแนวคิด PRECEDE วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกแบบสองค่า ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

1 พฤติกรรมการเสพยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างใช้กาว ทินเนอร์และเบนซิน ร้อยละ 68.65
,14.92 และ 13.43 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 82.08 เสพโดยการใส่ถุงพลาสติก ร้อยละ 35.82
เสพติดต่อกันนาน 1 วัน ร้อยละ 43.28 เสพวันละ 3 ครั้ง และร้อยละ43.28 เสพครั้งละไม่เกิน 1
ชั่วโมง

2 ผลการทดสอบตามสมมติฐาน พบว่า อายุและโอกาสในการสัมผัสสารเสพติด สามารถ
ร่วมอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนได้ร้อยละ 52.70
(Nagelkerke $R^2 = 0.527$) และพบว่า อายุและโอกาสในการสัมผัสสารเสพติดส่งผลต่อการเพิ่ม
โอกาสในการเสพยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

FACTORS ASSOCIATED WITH DRUG ABUSE BEHAVIORS OF ADOLESCENTS
AT CHILDREN AND ADOLESCENT TRAINING CENTER ZONE 5
UBON - RATCHATHANI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
KANITA WONGCHALEE

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Science degree in Health Education
at Srinakharinwirot University
May 2010

Kanita Wongchalee. (2010). *Factor associate with drug abuse behaviors of adolescent at children and adolescent training center, zone 5, Ubon Ratchathani Province.*

Master thesis, M.S. (Health Education). Bangkok: Graduate School,

Srinakharinwirot University. Advisor committee: Asst.Prof.Dr.Kamonman.

Virutsetazin ;Assoc.Prof.Dr.Thada Wimonwatwatee

The purposes of this retrospective case-controlled study were to study with drug abuse behaviors and to study factors influencing drug abuse behaviors of adolescents at children and adolescent training center, zone 5, Ubon Ratchathani Province. The subjects were males, consist of 67 subjects with drug abuse behaviors at children and adolescent training center, zone 5, Ubon Ratchathani Province, to be a case group, and 115 subjects without drug abuse behaviors at Kukan School, Srisakes Province, to be a control group. The subjects in the case group were selected by purposive sampling, the subjects in the control group were selected by stratified random sampling. The data were collected by a self-administered questionnaire, based on PRECEDE Model. The data was analysed through percentage, mean, standard deviation, and Binary Logistic Regression.

Results were as follows:

1 Adolescent at children and adolescent training center, zone 5, Ubon Ratchathani Province use glue, thinners and benzene 68.65 %, 14.92% and 13.43 % respectively. The characters of inhalants were 82.08 % used plastic bag, 35.82 % inhaled 1 day continuously, 43.28 % inhaled 3 times a day and 43.28 % inhaled within 1 hour.

2 Age and chance to contact inhalants enables to predict drug abuse behaviors variation with a power of prediction 52.70% at .05 level of statistical significance.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชน
ที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี

ของ
คณิตา วงศ์ชาติ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลมาลย์ วรรณศรีสุนทร)

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญารัตน์ ลาภวงศ์วัฒนา)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธาดา วิมลวัตรเวที)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลมาลย์ วรรณศรีสุนทร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธาดา วิมลวัตรเวที)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรสุข หุ่นนรินทร์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลมาลย์ วิรัตน์เศรษฐิน ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ธาดา วิมลวัตรเวที กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำตรวจแก้ไขและปรับปรุงข้อบกพร่อง รวมทั้งสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด จนสามารถดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เป็นผลสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญารัตน์ ลาภวงศ์วัฒนา อาจารย์ ดร.อนันต์ มลารัตน์ อาจารย์ ดร.ประดิษฐ์ พาชื่น อาจารย์ คุณจตุรวัชร ย์ภู และคุณจิรารัตน์ ไชยวงศ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญารัตน์ ลาภวงศ์วัฒนา และรองศาสตราจารย์ ดร.พรสุข หุ่นนิรันดร์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่ม ที่กรุณาให้คำแนะนำและชี้แนะเพื่อให้ปริญญานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี และผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชน จังหวัดศรีสะเกษ ที่ให้ความอนุเคราะห์ ในการทดสอบเครื่องมือและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลของผู้วิจัย ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และบุคคลในครอบครัวอันเป็นที่รักที่ให้การส่งเสริมสนับสนุน และเป็นกำลังใจที่สำคัญจนสำเร็จการศึกษา

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น เพื่อนร่วมงาน พี่ๆ น้องๆ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ สละเวลา เป็นที่ปรึกษาที่ดี ให้ความห่วงใยและปรารถนาดี ซึ่งผู้วิจัยประทับใจในน้ำใจเป็นอย่างยิ่ง

คุณความดีและประโยชน์แห่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชา และเทิดพระคุณพ่อ พระคุณแม่ ครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางต่าง ๆ จน ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ศณิตา วงศ์ชาลี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า.....	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	5
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	5
 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้า.....	 6
ความรู้เกี่ยวกับสารระเหย.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับ PRECEDE Framework.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	25
งานวิจัยในประเทศ.....	26
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	28
 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	 30
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	30
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีดำเนินการค้นคว้า.....	61
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	62
อภิปรายผล.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	66
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก.....	72
ภาคผนวก ก.....	73
ภาคผนวก ข.....	81
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	90

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1- 6.....	31
2 ความยากง่ายของแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับสารระเหย.....	35
3 จำนวนข้อของแบบสอบถามจำแนกตามคำอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ.....	36
4 จำนวน (ร้อยละ) ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหย จำนวน 115 คน และกลุ่มที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตามข้อมูลทั่วไปอายุ.....	45
5 จำนวน (ร้อยละ) ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหย จำนวน 115 คน และกลุ่มที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	46
6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตามประวัติการเสพสารระเหยครั้งนี้.....	47
7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตามประวัติการถูกควบคุม.....	49
8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตามพฤติกรรมการเสพสารระเหยก่อนถูกควบคุม.....	50
9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกผลกระทบของการเสพสารระเหย.....	51
10 จำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหย จำนวน 115 คน และกลุ่มที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตามปัจจัยนำ.....	53
11 จำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหย จำนวน 115 คน และกลุ่มที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตามปัจจัยเอื้อ.....	54

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
12 จำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหย จำนวน 115 คน และกลุ่มที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตามปัจจัยเสริม.....	55
13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละด้าน.....	56
14 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเพื่อศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเสพสารระเหยของเยาวชน ที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี.....	57
15 การทำนายโอกาสในการเสพสารระเหยของเยาวชน ที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี.....	58
16 ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถาม ความรู้เกี่ยวกับสารระเหย.....	84
17 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพด้านพฤติกรรม และบุคลิกภาพด้านอารมณ์ของเยาวชน.....	85
18 อำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามการหาได้ง่าย และโอกาสในการสัมผัสสารระเหยของเยาวชน.....	86
19 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามอิทธิพลของเพื่อน และอิทธิพลของครอบครัวของเยาวชน.....	87
20 โอกาสในการสัมผัสสารระเหยของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหย จำนวน 115 คนและกลุ่มที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน.....	88

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 กลุ่มลักษณะตามแนวคิดของไอแซกส์.....	18
3 การวิเคราะห์สาเหตุพฤติกรรมตามกรอบแนวคิด PRECEDE Model.....	22

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญของโลก ที่ก่อให้เกิดภัยร้ายแรงทั้งต่อทรัพยากร เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพจิต เกิดความสูญเสียด้านกำลังคน สูญเสียด้านเศรษฐกิจและนำไปสู่การสร้างปัญหาทางสังคมมากมาย โดยเฉพาะ ปัญหาอาชญากรรม ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ประสบปัญหาที่เกิดจากภัยของสารเสพติด ทำให้รัฐต้องเสียงบประมาณในการป้องกันและปราบปราม การแพร่ระบาดของสารเสพติดได้เริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถป้องกันและปราบปรามได้อย่างทั่วถึง ประเทศไทยประสบปัญหาสารเสพติดหลายชนิด ที่พบบ่อยได้แก่ ฝิ่น ยาบ้า มอร์ฟิน กัญชา เฮโรอีน สารระเหย เป็นต้น ในการศึกษาเชิงวิจัย พบว่าเมื่อสิ้นปี พ.ศ.2536 มีผู้ติดยาเสพติดอย่างน้อย 1.27 ล้านคน และมีผู้ติดยาเสพติดมากที่สุด คือ ประมาณ 0.41 ล้านคน หรือร้อยละ 32 ของผู้ติดยาเสพติดทุกประเภท (ทิพาวดี เอมะวรรณนะ. 2545: 22) ประเทศไทยพบว่าผู้เสพติด มีการนำทินเนอร์มาสูดดมเป็นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ.2520 ที่จังหวัดเชียงราย มีเด็กนักเรียนและวัยรุ่นซื้อสารระเหยขวดเล็ก ๆ จากร้านขายของทั่วๆ ไป มาสูดดมเล่น

พ.ร.ก.ป้องกันการใช้ สารระเหย พ.ศ. 2533 ระบุชัดเจนห้ามมิให้ผู้ใดขายสารระเหยแก่ผู้มีอายุไม่เกิน 17 ปี เว้นเป็นการขายโดยสถานศึกษา ใช้ในการเรียนการสอน สามารถหาซื้อได้ตามร้านค้าทั่วไปในชุมชน ร้านซ่อมจักรยาน ร้านปะยาง ร้านของชำ ร้านวัสดุก่อสร้าง ร้านขายอุปกรณ์ไฟฟ้า ซึ่งมีราคาถูกเพียง 10-20 บาท และได้ถูกนำมาใช้ในการประกอบอาชีพหลายประเภท เช่น ช่างทาสี ช่างเครื่องยนต์ ช่างซ่อมรองเท้า ช่างไม้ เป็นต้น ผู้ประกอบอาชีพเหล่านี้ มักจะติดยาเสพติดโดยไม่รู้ตัว เนื่องจากจะต้องสูดดมกลิ่นของสารระเหยทุกวัน แต่กลุ่มที่พบปัญหามากที่สุด คือ กลุ่มเด็กและเยาวชน ที่ติดยาเสพติดมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับช่วงอายุที่ติดยาเสพติดกลับมีอายุน้อยลง จากสถิติผู้ป่วยยาเสพติดประเภทสารระเหยของโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ปี 2550 พบผู้ป่วยทั้งหมด 137 คน เป็นเยาวชนอายุ 15-19 ปี จำนวน 37 คน ซึ่งเป็นช่วงอายุที่พบมากที่สุด (โรงพยาบาลรัฐญารักษ์. 2550: ออนไลน์) จากการสำรวจระดับชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา โดย National Household Survey on Drug Use & Health ในปี ค.ศ.1985 ในช่วงชีวิตของแต่ละคนพบว่าผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไปเคยผ่านการใช้สารระเหยเสพติดมาแล้วถึง 1,516,000 คน และการสำรวจครั้งล่าสุดเมื่อปี ค.ศ.2004 พบว่าผู้ที่มีอายุ 12 ปีขึ้นไป เคยผ่านการใช้สารระเหยมาแล้วถึง 22,798,000 คน เพิ่มขึ้นจากปี ค.ศ.1985 ถึง กว่า 20 เท่า (สมชาติ เอี่ยมอนุพงษ์. 2549: ออนไลน์)

ปัญหาการเสพยาเสพติดได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน จากรายงานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประจำปี 2551 จำแนกตามประเภทสารเสพติด

พบว่า มีคดีความผิดเกี่ยวกับสารเสพติดให้โทษจำนวน 10,208 คดี สารเสพติดที่พบมากเป็นอันดับ 1 คือ ยาบ้า ร้อยละ 57.79 (5,900 คน) รองลงมาคือ สารระเหย ร้อยละ 14.61 (1,492 คน) กัญชา ร้อยละ 12.85 (1,312 คน) และกระท่อม ร้อยละ 10.77 (1,100 คน) ภูมิภาคที่พบปัญหาการใช้สารระเหยมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 45.51 (679 คน) รองลงมาคือ ภาคกลาง ร้อยละ 25.07 (374 คน) ภาคเหนือ ร้อยละ 17.49 (261 คน) ภาคใต้ ร้อยละ 9.65 (144 คน) ภาคตะวันออก ร้อยละ 3.17 (34 คน) ของคดีสารเสพติดทั้งหมดตามลำดับ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. 2551: ออนไลน์) สารระเหยที่เด็กนิยมเสพ คือ กาว 3K กาวทารองเท้า น้ำยาล้างเล็บ แล็กเกอร์ ทินเนอร์ เป็นต้น

สารระเหยเป็นสารเสพติดที่เป็นพิษต่อระบบต่างๆ ของร่างกาย และเนื่องจากการเสพติดด้วยวิธีสูดดมจึงทำอันตรายต่อระบบหายใจ และเมื่อซึมผ่านจากปอดเข้าสู่กระแสเลือดก็จะทำอันตรายต่อระบบไหลเวียนโลหิต ที่สำคัญคือจะไปทำลายระบบสมองและเซลล์ประสาท ทำให้ผู้เสพมีอาการทางสมองและทางจิตรุนแรงซึ่งรุนแรงกว่าการเสพยาบ้า และอาจทำให้เกิดความพิการถาวร หรือกลายเป็นโรคสมองฝ่อ หากเปรียบเทียบผู้เสพเฮโรอีนหรือยาบ้า เมื่อได้รับการบำบัดจะกลับมาใช้ชีวิตตามปกติได้ แต่ผู้เสพสารระเหยต้องใช้เวลาบำบัดนานกว่า เพราะเซลล์สมองถูกทำลายจนตายไปแล้วไม่สามารถฟื้นฟูให้เหมือนเดิมได้ นอกจากนั้นยังพบความพิการทางพันธุกรรม คือ พิษของสารระเหยไปทำให้โครโมโซมผิดปกติ ซึ่งเป็นตัวถ่ายทอดกรรมพันธุ์ไปสู่บุตรหลาน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประสบปัญหาการใช้สารระเหยของเยาวชนมากเป็นอันดับหนึ่ง การเริ่มใช้สารระเหยของเด็กและเยาวชนมีหลายสาเหตุ เช่น เริ่มจากการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา การมีเพื่อนใช้สารระเหยอยู่ ขาดความสัมพันธ์ในครอบครัว การทดลองใช้ ปัญหาส่วนตัว ปัญหาสุขภาพ เป็นต้น ล้วนเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การใช้สารระเหยเป็นทางออก

พฤติกรรมการใช้สารเสพติดเกิดได้จากหลายปัจจัยแตกต่างกันตามอิทธิพลของแต่ละบุคคล ได้รับซึ่งมีผลกระทบต่อจิตใจ ดังนั้นการจะระบุถึงสาเหตุของการเสพยาเสพติดจึงไม่สามารถจะชี้ชัดได้ว่าเกิดจากสาเหตุอะไร ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยในด้านต่างๆ ที่มีผลต่อการใช้สารระเหยในกลุ่มเยาวชน ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานีโดยศึกษาระบบพื้นฐานทฤษฎีบุคลิกภาพของไอแซกส์ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้สารระเหยในของเยาวชนต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สารระเหยของเยาวชนที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สารระเหยของเยาวชนที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อนำผลการศึกษาในด้านต่างๆ ของเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี ไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการใช้สารระเหย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ เยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 67 คน และนักเรียนโรงเรียนชุมชน จังหวัดศรีสะเกษ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 3,223 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เยาวชนที่ติดสารระเหยที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี (Case) ที่ยินดีให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม จำนวน 67 คน โดยนักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการเป็นผู้ดำเนินการนำกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และเยาวชนที่ไม่เคยเสพสารระเหย ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในอำเภอขุนขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนชุมชน ระดับมัธยมศึกษา (Control) จำนวน 134 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนชุมชน โดยทางโรงเรียนมีระเบียบการคัดกรองเด็กที่ไม่เสพสารเสพติดและเป็นโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนสีขาว

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเสพยาเสพติด ได้แก่

- 1.1 ปัจจัยนำ ได้แก่ อายุ รายได้ ความรู้เกี่ยวกับสารระเหย เจตคติต่อสารระเหย บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม และบุคลิกภาพด้านอารมณ์
- 1.2 ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การหาได้ง่ายของและโอกาสในการสัมผัสสารระเหย
- 1.3 ปัจจัยเสริม ได้แก่ อิทธิพลของเพื่อนและอิทธิพลของครอบครัว

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการเสพยาเสพติด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สารระเหย หมายถึง สารประกอบอินทรีย์เคมีประเภทไฮโดรคาร์บอนที่ได้มาจากน้ำมัน ปิโตรเลียม และก๊าซธรรมชาติ มีลักษณะเป็นไอสามารถระเหยได้ในอากาศ เข้าสู่ร่างกายได้โดยการสูดดม ก่อให้เกิดพิษต่อร่างกาย ได้แก่ กาว ทินเนอร์ แล็คเกอร์ น้ำยาล้างเล็บ น้ำยาทาเล็บ เป็นต้น

2. พฤติกรรมเสพยาเสพติด หมายถึง การที่เยาวชนนำสารระเหยเข้าสู่ร่างกายด้วยวิธีต่างๆ ปริมาณในการเสพแต่ละครั้ง ระยะเวลาในการเสพ ความถี่ในการเสพ

3. ปัจจัยนำที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด ได้แก่

3.1 อายุ หมายถึง อายุของเยาวชนนับตามปฏิทินจนถึงวันที่เก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 รายได้ หมายถึง รายได้ของเยาวชนที่ได้รับ จากบิดามารดา รายได้จากวิธีอื่น ๆ ที่ได้เป็นประจำ

3.3 ความรู้เกี่ยวกับสารระเหย หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารระเหย อันตรายของสารระเหย อาการแสดงของการเสพสารระเหย

3.4 เจตคติต่อสารระเหย หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อของเยาวชน ที่มีต่อสารระเหย

3.5 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของเยาวชน ประยุกต์ตามแนวคิดทฤษฎี บุคลิกภาพของไอแซกส์ แบ่งเป็น

3.5.1 บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม หมายถึง ลักษณะด้านพฤติกรรม แบ่งออกเป็น ลักษณะการแสดงออก ได้แก่ ชอบแสดงความคิดเห็น ชอบสังคม และลักษณะการเก็บตัว ได้แก่ ระวังตัว เคร่งครัด เป็นต้น

3.5.2 บุคลิกภาพด้านอารมณ์ หมายถึง ลักษณะด้านอารมณ์ แบ่งออกเป็น ลักษณะอารมณ์ที่มั่นคง ได้แก่ สงบ เยือกเย็น เชื่อถือได้ รู้จักสำรวจตน และ ลักษณะอารมณ์ที่ไม่มั่นคง ได้แก่ มองโลกในแง่ร้าย เจ้าอารมณ์ ขี้กังวล ตื่นเต้น เป็นต้น

4. ปัจจัยเอื้อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพสารระเหย ได้แก่

4.1 การหาได้ง่ายของสารระเหย หมายถึง การมีสารระเหยจำหน่ายในร้านทั่วไป ราคาถูก เยาวชนสามารถซื้อได้เอง ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือนหรือการเรียน เช่น กาว แลคเกอร์ ทินเนอร์ น้ำยาทาเล็บ เป็นต้น

4.2 โอกาสในการสัมผัสสารระเหย หมายถึง โอกาสในการได้สัมผัสสารระเหยที่เอื้อต่อการเสพสารระเหย เช่น การใช้น้ำยาล้างเล็บ ใช้สีทาบ้าน ใช้น้ำยาเคลือบเงา ใช้น้ำมันเครื่อง ใช้กาวทารองเท้า

5. ปัจจัยเสริมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพสารระเหย ได้แก่

5.1 อิทธิพลของเพื่อน หมายถึง ปฏิภานของเพื่อนในโรงเรียน เพื่อนบ้าน ที่มีต่อการตัดสินใจเสพสารระเหย ได้แก่ การชักชวนของเพื่อน การได้รับความยอมรับจากเพื่อน การเลียนแบบเพื่อน มีเพื่อนเสพสารระเหย

5.2 อิทธิพลของครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวที่เยาวชนอาศัยอยู่ เช่น บรรยากาศในครอบครัว การใช้เวลาว่างของสมาชิกในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัว

6 เยาวชน หมายถึง เยาวชนที่เสพสารระเหยและไม่เสพสารระเหย ได้แก่

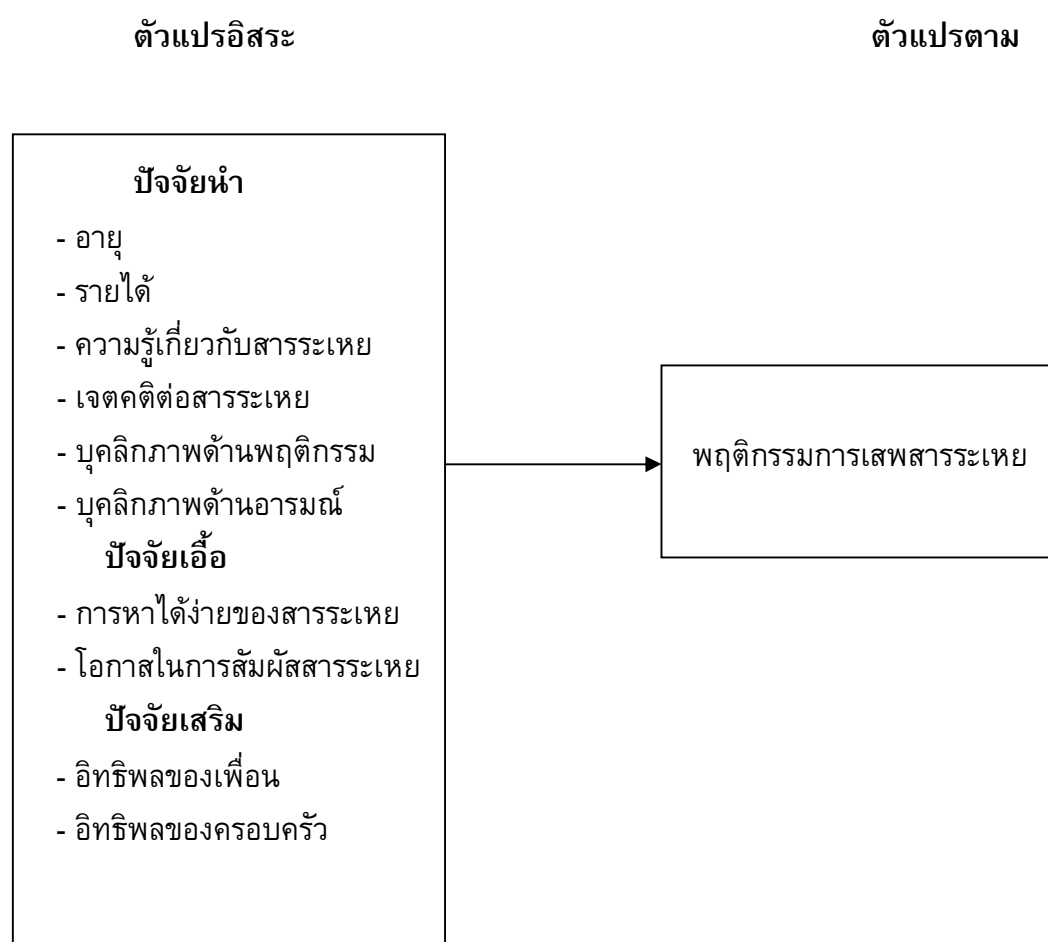
6.1 เยาวชนที่เสพสารระเหย เป็นเยาวชนที่มีประวัติเสพสารระเหยและกำลังอยู่ที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี

6.2 เยาวชนที่ไม่เคยเสพสารระเหย เป็นนักเรียนในโรงเรียนชุมชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

7 โรงเรียนชุมชน หมายถึง โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอชุมพวง จังหวัดศรีสะเกษ

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

จากการทบทวนความสำคัญของปัญหาที่กล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติด ซึ่งสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยนำเข้า ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม สามารถทำนายพฤติกรรมการเสพยาเสพติด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องสารระเหย
2. แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ
3. แนวคิดเกี่ยวกับ PRECEDE Framework
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ความรู้เรื่องสารระเหย

1. ข้อมูลเบื้องต้นของสารระเหย

ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533 ได้กำหนดนิยามของ สารระเหย ว่าหมายถึง สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศว่าเป็นสารระเหย กล่าวคือ สิ่งใดที่จะเป็นสารระเหยตามกฎหมายนี้ต้องเป็นสิ่งที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ได้ประกาศกำหนดชื่อสารเคมีหรือผลิตภัณฑ์เป็นสารระเหย ซึ่งได้ประกาศไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2533) และฉบับที่ 5 (พ.ศ.2534)

กองควบคุมวัตถุเสพติด (2550: 3) กล่าวว่า สารระเหยคือ สารประกอบอินทรีย์เคมีประเภทไฮโดรคาร์บอนที่ได้มาจากน้ำมันปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ เป็นสารที่ระเหยได้ง่ายในอุณหภูมิปกติ

ทวีศักดิ์ จันฉวี (2537: 72) กล่าวว่า สารระเหยเป็นสารประกอบอินทรีย์เคมีประเภทไฮโดรคาร์บอนที่ได้มาจากน้ำมันปิโตรเลียม และก๊าซธรรมชาติ เป็นสารที่ระเหยได้ง่ายในอุณหภูมิปกติ สารเหล่านี้เป็นส่วนผสมในผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์ที่พบเห็นได้บ่อย ๆ เช่น ทินเนอร์ แลคเกอร์

สารระเหย ตามคุณสมบัติทางกายภาพ แบ่งออกเป็น 3 พวกใหญ่ ๆ คือ

1. สารระเหย (Volatile substances) เป็นสารประกอบอินทรีย์เคมีที่ได้มาจากน้ำมันปิโตรเลียมและแก๊สธรรมชาติ เป็นสารระเหยได้ง่ายอุณหภูมิห้อง จึงนิยมใช้มากในอุตสาหกรรมการผลิต ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในอุตสาหกรรมที่มีคุณสมบัติแห้งระเหยได้เร็ว
2. ตัวทำละลาย (Solvents) ใช้เป็นส่วนผสมทั้งในผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในทางอุตสาหกรรม และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน เช่น เฮกเซน มีอยู่ในพลาสติกซีเมนต์ โทลูอีน ไซลีน มีอยู่ในกาวติด

เครื่องบินเด็กเล่น แลกเกอร์ ทินเนอร์ อะซิโตน ในรูปน้ำยาล้างเล็บ แนฟทาในน้ำมันไฟแช็ค เบนซิน ไตรคลอโรอีเทน ในน้ำยาทำความสะอาด เป็นต้น

3. ละอองลอย (Aerosol) ซึ่งจัดบรรจุในภาชนะที่ใช้สำหรับฉีด มีส่วนผสมของ ไฮโดรคาร์บอนหรือ ฮาโลคาร์บอน พบมากในรูปของสียเคลือบภาชนะที่ใช้ในครัวเรือน ยาระงับกลิ่น ตัว สเปรย์ฉีดผม ยาฆ่าแมลง สีกระป๋องสำหรับพ่น เป็นต้น

สารระเหยมีฤทธิ์กดประสาท เข้าสู่ร่างกายได้อย่างรวดเร็วด้วยการสูดดม โดยจะแพร่กระจายจากปอดเข้าสู่กระแสโลหิตและไปยังอวัยวะต่างๆ ทั่วร่างกาย ตลอดจนสามารถกระจายเข้าสู่สมองและระบบประสาทได้ดี ผู้เสพสารระเหยจึงนิยมเสพด้วยวิธีสูดดม โดยสามารถกระทำผ่านวิธีการต่างๆ ได้ดังนี้

1. ใส่สาลีห่อด้วยผ้าเช็ดหน้า เรียกว่า “ปั้น” เสพโดยวิธีนี้ผู้เสพสารระเหยจะมีลักษณะฝ่ามือ ใหม้เป็นสีน้ำตาล เนื่องจากสารระเหยระคายเคืองบริเวณผิวหนังที่ฝ่ามือ

2. ใส่ในหลอดยาสูบ วิธีนี้เสพโดยเอาใส่ยาสูบออกมาแล้วเอาสาลีชุบสารระเหยใส่แทนมัก พบในผู้เสพที่เป็นหญิง และไม่มีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอื่นๆ

3. เสพโดยตรงจากขวด วิธีนี้ใช้แลกเกอร์ซึ่งมีขนาดเล็กพอเหมาะสำหรับพกพาเปิดฝาขวด สูดดมได้เลย

4. ใส่ถุงพลาสติก วิธีนี้ฉีดสเปรย์ใส่ถุงแล้วสูดดมจนหมดกลิ่น วิธีนี้อันตรายมากเนื่องจาก ปริมาณความเข้มข้นของสารระเหยสูง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประวัติผู้ติดยาเสพติดต่างๆ จะพบว่าสาร ระเหยมักเป็นสารเสพติดชนิดแรกของผู้ติดยาเสพติดที่ไปเกี่ยวข้อง แล้วจึงมีการพัฒนาการใช้สาร เสพติดอื่นๆ ได้แก่ ยาบ้า ฝิ่น และเฮโรอีน ตามลำดับ สาเหตุของการใช้สารระเหยสามารถสรุป ประเด็นสำคัญ ๆ ได้ดังนี้

1. ผลจากแรงชักจูงจากเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน ได้รับคำแนะนำจากเพื่อนให้สูดดมสาร ระเหย เพื่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายจากความกังวลใจ คับข้องใจ และความกดดันต่างๆ และเป็น ส่วนหนึ่งที่ต้องการแสดงออกถึงลักษณะต่อต้านพ่อ แม่ ผู้ปกครอง นอกจากนี้สูดดมเพื่อต้องการ เป็นที่ยอมรับในหมู่เพื่อน

2. ราคาถูก สารระเหยราคาถูกกว่าสารเสพติดทุกชนิด จึงเป็นปัญหาใหญ่ที่ทำให้แพร่ ระบาดได้ง่าย โดยเฉพาะในเยาวชนที่ไม่มีรายได้

3. หาซื้อง่าย เนื่องจากสารระเหยเดิมยังไม่มีมาตรการควบคุมการผลิต การซื้อขาย เนื่องจาก ยังไม่มีกฎหมายควบคุมชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับ การซื้อขาย สารระเหยสามารถหาซื้อได้ตามร้าน เล็กๆ ที่จำหน่ายอุปกรณ์เกี่ยวกับการก่อสร้าง ระบายสี และยังสามารถหาซื้อสารระเหยต่างตาม ห้างสรรพสินค้าใหญ่ เช่น น้ำยาล้างเล็บ แลกเกอร์ ทินเนอร์ กาว สเปรย์ต่างๆ เป็นต้น

4. บรรจุหีบห่อง่าย พกสะดวก ผู้ติดยาเสพติดพกพาได้สะดวก แม้กระทั่งในกระเป๋าสื่อ กางเกง เช่น ขวดกาวยางๆ หรือหยดสารระเหยในหลอดยาสูบ ซึ่งคนทั่วไปไม่พึงเล็ง

5. ทำให้ผ่อนคลายความตึงเครียด อารมณ์ดีขึ้น ผู้ติดยาสารระเหย มักจะใช้คำอธิบายว่า ขณะเสพติดจะเกิดความรู้สึกสบาย ลืมความทุกข์ยาก และความกังวลใจ บางคนว่าเสพเพื่อให้มีเงินมาเพื่อทดแทนสิ่งมีเงินมาอื่นๆ

6. สารระเหยออกฤทธิ์เร็ว การออกฤทธิ์ของสารระเหยซึ่งสุดคมจากทางเดินหายใจ จากการเสพติดโดยการสูดดม พบว่าออกฤทธิ์ได้เร็วกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับ การดื่มสุราที่ใช้เวลานานมากกว่า นอกจากนี้จะมีอาการเมาค้าง (Hang Over) คล้ายกับอาการหลังจากดื่มสุรา แต่ปรากฏขึ้นน้อยกว่าหลังจากดื่มสุรา

7. เสพสารระเหยกฎหมายลงโทษไม่รุนแรง สาเหตุสำคัญที่สุดสำหรับการแพร่ระบาด และการติดยาสารระเหยอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากในอดีตที่ผ่านมา ยังไม่มีกฎหมายควบคุมการผลิต การซื้อ หรือขายสารระเหย การซื้อขายยังกระทำโดยเปิดเผยไม่เสี่ยงต่อการถูกจับ อีกทั้งผู้เสพสารระเหย ก็เสพได้โดยกฎหมายยังควบคุมไม่ถึง

2. ชนิดของสารระเหยและอันตรายต่อสุขภาพ

สารระเหยที่ประกาศควบคุมตาม พ.ร.ก. ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533 มีทั้งหมด 19 ชนิดคือ

1. ผลิตภัณฑ์ที่มีสารระเหยเป็นส่วนประกอบ ได้แก่

1.1 ทินเนอร์ (Thinners) ประกอบด้วยสารละลายไฮโดรคาร์บอน (แนพทา) หรือ โอลีโอเรซิน (ยางสน, น้ำมันสน) ประโยชน์ใช้ลดความหนืดของสีที่ใช้ทาเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งาน

1.2 แลคเกอร์ (Lacquers) เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้เคลือบ ลักษณะเป็นของเหลวใส ซึ่งเป็นกลุ่มสีแห้งเร็วใช้ทาหรือพ่นเพื่อความเงางาม มีความหนืดสูง ประกอบด้วย สารไนโตรเซลลูโลส และไดบิวทิล ทาเลท หรือน้ำมันละหุ่งสีน้ำตาล ซึ่งรวมเรียกว่า พลาสติกไซเซออร์ สารละลายที่ใช้จะเป็นเอทานอล โทลูอีน ไซลีนและบิวทิลอะซีเตท ไนโตรเซลลูโลส ที่ใช้เป็นแลคเกอร์ จะมี ส่วนประกอบของไนโตรเจน ประมาณ 11-13.5 เปอร์เซ็นต์ เข้ากับสารละลายอื่นได้ดี ส่วนใหญ่ใช้เคลือบเหล็ก กระจก พลาสติก เฟอร์นิเจอร์และน้ำยาเคลือบเล็บ

1.3 กาวอินทรีย์สังเคราะห์ (Synthetic Organic Adhesive) ประกอบด้วยยาง นิโอพรีน หรือสารกลุ่มไวนิลเป็นตัวประสาน

1.4 กาวอินทรีย์ธรรมชาติ (Natural Organic Adhesive) ประกอบด้วยยางสน (Resin) หรือชันสน ยางธรรมชาติ (Natural Rubber) หรือไอโซพรีนหรือสารเซลลูโลสเป็นตัวประสาน

15. ลูกโป่งวิทยาศาสตร์ หรือลูกโป่งพลาสติก (Blowing balloon) ลูกโป่ง วิทยาศาสตร์ มีสารระเหยชื่อ เอทิลอะซีเตท เป็นส่วนประกอบ เมื่อเป่าทำให้ต้องสูดดมสารระเหยเข้าไป หากสูดดมเป็นเวลานานจะทำให้เกิดอันตรายต่อระบบอวัยวะต่างๆ ในร่างกายจนทำให้ถึงแก่

ชีวิตได้ ในปัจจุบันห้ามมีการขายลูกโป่งวิทยาศาสตร์ตามคำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ที่ 9/2548 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2548

2. สารระเหยที่เป็นสารเคมี ได้แก่

2.1 โทลูอิน (Toluene)

การใช้ประโยชน์ ใช้เป็นตัวทำละลายในอุตสาหกรรมทำสี ในอุตสาหกรรมทำทินเนอร์ทาบ้าน ในอุตสาหกรรมทำน้ำยาทาเล็บ แลคเกอร์ กาว ในอุตสาหกรรมทำยาง อุตสาหกรรมผลิตสารเคลือบ อุตสาหกรรมฟอกหนัง อุตสาหกรรมการพิมพ์ ใช้เป็นส่วนผสมในน้ำปิโตรเลียม และเป็นส่วนประกอบตัวหนึ่งใน gasoline เป็นส่วนผสมในน้ำยากันสนิม น้ำยาทำความสะอาด และในกระบวนการทางเคมี ใช้เป็นตัวเพิ่มค่า octane ในเชื้อเพลิง ใช้ในอุตสาหกรรมผลิต phenol และ TNT ใช้เป็นวัตถุดิบในการทำ polyurethane foam ใช้ผลิตวัตถุระเบิด

อันตรายต่อสุขภาพ การสัมผัสทางการหายใจ เมื่อสูดดมปริมาณมากๆ จะทำบายเยื่อจมูก เกิดการระคายเคือง การสัมผัสทางผิวหนัง หากสัมผัสเป็นเวลานานๆ จะเป็นสาเหตุให้เกิดผิวหนังแห้งเนื่องจากไรโซมัย การกินหรือกลืนเข้าไป ทำให้คลื่นไส้ สัมผัสถูกตา เกิดการระคายเคืองตาเล็กน้อย มีน้ำตาไหล ระบบประสาทตาเสื่อมหากได้รับเป็นเวลานาน ความผิดปกติอื่นๆ ก่ระบบประสาท CNS ทำให้เกิดอาการซึมเศร้าและมีภาวะตับโต เม็ดเลือดมีขนาดใหญ่ และมีจำนวนเม็ดเลือดขาว erythrocyte เพิ่มขึ้นเล็กน้อย และเม็ดเลือดขาวมีขนาดใหญ่ขึ้น มีระบบประสาทผิดปกติไปเล็กน้อยการทำงานมีประสิทธิภาพลดลงเล็กน้อย นอกจากนี้ยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความจำเสื่อม

2.2 อะซีโตน (Acetone)

การใช้ประโยชน์ ใช้เป็นตัวทำละลายทั่วไปในอุตสาหกรรมเคมี และอุตสาหกรรมผลิตยา ใช้ผลิตน้ำมันหล่อลื่น คลอโรฟอร์ม พลาสติก ไฟเบอร์ น้ำมันชักเงา และเครื่องสำอางค์

อันตรายต่อสุขภาพ การสัมผัสทางการหายใจ ทำให้ปอกบวม ฤงลมโป่ง พอง หอบหืดและสามารถชักนำให้เกิดการติดเชื้อในทางเดินหายใจ หายใจลำบาก อาจทำให้เวียน ปวดศีรษะ สับสน ชีพจรเต้นเร็ว การสัมผัสทางผิวหนัง เกิดการระคายเคืองเล็กน้อย การกินหรือกลืน หากกินเข้าไปในปริมาณที่สูง สามารถทำให้หมดสติได้ และทำลายเนื้อเยื่อปาก และเนื้อเยื่อบริเวณที่ถูกอะซีโตน และคลื่นไส้อาเจียน การสัมผัสถูกตา เกิดการระคายเคืองตาเล็กน้อย การก่อมะเร็ง เนื่องจากไตมีหน้าที่กรองสารที่เป็นอันตรายจากร่างกายอาจทำให้ไตวายหรือเกิดมะเร็งที่ตับได้ ความผิดปกติอื่นๆ ก่อให้เกิดอาการเป็นพิษต่อระบบประสาทได้ เช่น สับสนอ่อนเพลียและเกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงผลต่อหัวใจและหลอดเลือด ทำให้เกิดความดันโลหิตสูง

2.3 เมทิลเอทิลคีโตน (Methyl Ethyl Ketone)

การใช้ประโยชน์ ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตสารเคลือบ ตัวทำละลาย สารขจัดไขมัน แลคเกอร์ ตัวทำละลายในอุตสาหกรรมทั่วไป

อันตรายต่อสุขภาพ การสัมผัสทางหายใจ หากหายใจเอาไอของสารนี้เข้าไปสามารถระคายเคืองจมูก ลำคอ ทำให้ไอและเกิดเสียงหายใจเป็นเสียงได้ การสัมผัสทางผิวหนัง จะเกิดการระคายเคืองต่อผิวหนังเป็นสาเหตุให้เกิดผื่นแดงหรือรู้สึกเหมือนผิวไหม้ ถ้าสัมผัสสารนี้อีกครั้งจะทำให้ผิวหนังแห้งและแตกได้ การสัมผัสถูกตา หากสารนี้เข้าตาจะระคายเคืองตาอย่างมากและอาจทำให้ตาไหม้ได้ และเป็นการทำลายตาอย่างถาวร ความผิดปกติอื่นๆ หากสูดดมสารนี้เข้าไปในความเข้มข้นสูงๆ สามารถทำลายระบบประสาทได้และมีผลต่อสมอง ผลต่อการสืบพันธุ์ ทำให้ทารกในครรภ์สตัฟฟ์พิการและอาจมีผลเช่นเดียวกันในมนุษย์

2.4 ไอโซโพรพิลอะซีโตน (Isopropyl Acetone)

การใช้ประโยชน์ ใช้เป็นตัวทำละลายสำหรับ vinyl epoxy acrylic และ natural resin nitrocellulose สี varnish lacquers สารเคลือบผ้า และสีย้อม ใช้ผลิตสารแต่งกลิ่นผลไม้ สารแต่งกลิ่นสังเคราะห์ และสารแต่งรส ใช้ในการสกัดโลหะบางชนิด ใช้ในการสกัดยูเรเนียม อุตสาหกรรมทำยาง อุตสาหกรรมผลิตยา น้ำยาซักแห้ง เป็นต้น

อันตรายต่อสุขภาพ การสัมผัสทางการหายใจ ทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน บ้านหมุน ปวดศีรษะ การสัมผัสทางผิวหนัง ทำให้เกิดการระคายเคืองเล็กน้อย ผิวหนังแห้งแดง และเจ็บปวด การกินหรือกลืน ทำให้มีอาการปวดท้อง ความผิดปกติอื่นๆ กล้ามเนื้อทำงานไม่ประสานกัน มึนงง มือสั่น หัวใจและระบบหายใจล้มเหลว

2.5 เอทิลอะซีเตต (Ethyl Acetate)

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำน้ำยาซักเงา แลคเกอร์ กาวสำหรับเครื่องบิน ใช้ในอุตสาหกรรมการทำหนังเทียม ทำผ้าไหมเทียม น้ำหอม ใช้เป็นน้ำยาซักผ้า

อันตรายต่อสุขภาพ การสัมผัสทางหายใจ เมื่อสูดปริมาณมากๆ จะทำลายเยื่อจมูกเกิดการระคายเคืองทำให้จมูกแห้ง การสัมผัสทางผิวหนัง มักทำให้เกิดโรคผิวหนัง เช่น Eczema ทำให้ผิวหนังไหม้ นอกจากนี้ยังทำให้ผิวหนังแห้งเนื่องจากขาดไขมัน การกินหรือกลืน ทำให้คลื่นไส้ ระคายเคืองคอ การสัมผัสถูกตา เกิดการระคายเคืองตาเล็กน้อย มีน้ำตาไหล ตาแดง

2.6 เซลโลโซลฟอะซีเตต (Cellosolve acetate)

การใช้ประโยชน์ ใช้เป็นตัวทำละลายหรือส่วนผสมในแลคเกอร์เพื่อให้ระเหยช้าลง และใช้เป็นส่วนผสมน้ำมันชักเงา

อันตรายต่อสุขภาพ การสัมผัสทางการหายใจ เมื่อหายใจเข้าไปจะทำให้มีอาการชัก การสัมผัสทางผิวหนัง ทำให้ผิวหนังระคายเคือง การกินและกลืนเข้าไป ทำให้คลื่นไส้ อาเจียน การสัมผัสถูกตา เกิดอาการระคายเคืองตาเล็กน้อย ความผิดปกติอื่นๆ ใตถูกทำลาย หากตั้งครรภ์จะมีผลต่อ Embryo หรือ Fetus ไม่ทำให้ตายแต่ยับยั้งการเจริญเติบโต

2.7 เมทิลอะซีเตต (Methyl Acetate)

การใช้ประโยชน์ ใช้เป็นตัวทำละลายในการผลิตกาว น้ำยาล้างเล็บ ใช้ผสมในแลคเกอร์ ใช้ในการทำปฏิกิริยาเคมี และใช้ในการสกัดสาร ใช้ในอุตสาหกรรมทำสี ทำสารเคลือบ ทำ

กาวย อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ อุตสาหกรรมทำยา ใช้ในการสังเคราะห์สารแต่งกลิ่นแต่งรส สารทำความสะอาดและสารอินทรีย์เคมีอื่นๆ

อันตรายต่อสุขภาพ การสัมผัสทางหายใจ ทำให้เกิดอาการไอ มีน้ำมูก ปวดศีรษะ หายใจลำบาก และระคายเคืองจมูกและคอ ถ้าสูดดมในความเข้มข้นที่สูง จะทำให้เกิดปอดบวมได้ การสัมผัสทางผิวหนัง ทำให้ผิวหนังแห้ง แดง หยิบกร้าน การกินและกลืนเข้าไป จะทำให้คลื่นไส้ อาเจียน อ่อนเพลีย การสัมผัสถูกตา อาจทำให้ระคายเคืองตาหรือตาไหม้ได้ เกิดอาการตาแดง เจ็บปวด ตาพร่ามัวโดยไม่สามารถกลับคืนเหมือนเดิมได้ นอกจากนี้ยังมีผลต่อประสาทตามีผลทำให้การมองเห็นไม่ชัดเจน อาการที่สารนี้ทำลายประสาทตาไม่เป็นที่แน่ชัด จนกระทั่งได้รับสารนี้ไปแล้ว 2-3 ชั่วโมง และการทำลายนี้มักจะเป็นการทำลายที่ถาวร ความผิดปกติอื่นๆ อาจทำให้เกิดโรคหัวใจ

2.8 นอร์มัลบิวทิลอะซิเตต (N-Butyl Acetate)

การใช้ประโยชน์ ใช้ในการผลิตเครื่องสำอางค์ เป็นตัวทำละลาย ใช้ในการผลิตแลคเกอร์ พลาสติก ฟิล์มกล้องถ่ายรูปและเครื่องหนัง

อันตรายต่อสุขภาพ การสัมผัสทางหายใจ การหายใจเข้าไปเป็นสาเหตุทำให้เกิดการระคายเคืองต่อระบบทางเดินหายใจ รวมถึงอาการไอ หายใจถี่ ถ้าความเข้มข้นสูงอาจทำให้มึนเมา การสัมผัสทางผิวหนัง จะทำให้ไขมันบริเวณผิวหนังลดลง เกิดการระคายเคืองและผิวเปลี่ยนสี เกิดภูมิแพ้ซึ่งจะทำให้เกิดผื่นคัน การกินและกลืนเข้าไปจะก่อให้เกิดการระคายเคืองต่อเนื้อเยื่อ เจ็บปวดลำคอ วิงเวียน อาเจียน ท้องร่วง เกิดอาการมึนเมา กลืนกินเข้าเพียง 1 ออนซ์ จะเกิดพิษรุนแรง การสัมผัสถูกตา เป็นสาเหตุทำให้เกิดการระคายเคืองต่อตา ถ้าสารเคมีกระเด็นเข้าตาจะทำให้เกิดการระคายเคืองรุนแรง จะทำให้กระจกตาไหม้ได้ และตาอาจถูกทำลายได้ ความผิดปกติอื่นๆ หากได้รับการสัมผัสเร็วหรือสัมผัสนานๆ จะทำให้ไขมันผิวหนังลดลง เกิดการระคายเคืองและเป็นโรคผิวหนังอักเสบ มีรายงานว่าในสัตว์ถ้าสัมผัสถูกนานๆ จะทำให้ตับและไตถูกทำลาย สารชนิดนี้ทำลายเลือดปอด ตับ ทรวงอก เป็นอันตรายต่อทารกในครรภ์ นอกจากนั้นผลของการเสพติดจะออกฤทธิ์แรงกว่ากลุ่ม alkyl ester อื่นๆ ของ acetic acid จากการทดลองในสัตว์ทดลองพบว่า การสัมผัสโดยการสูดดมที่ระดับ 2,000 ppm จะทำให้ระคายเคืองตาเล็กน้อย และการสัมผัสเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ชั่วโมง ที่ระดับ 14,000 ppm จะทำให้หนูตาย ในมนุษย์การสูดดมที่ระดับ 300-400 ppm จะทำให้ระคายเคืองตา คอเล็กน้อยและปวดศีรษะ

2.9 เซคันดารีบิวทิลอะซิเตต (Sec-Butyl Acetate)

การใช้ประโยชน์ ใช้ในการผลิตเครื่องสำอางค์ เป็นตัวทำละลาย ใช้ในการผลิตแลคเกอร์ พลาสติก ฟิล์มกล้องถ่ายรูปและเครื่องหนัง

อันตรายต่อสุขภาพ การสัมผัสทางหายใจ การหายใจเข้าไปเป็นสาเหตุทำให้เกิดการระคายเคืองต่อระบบทางเดินหายใจ รวมถึงอาการไอ หายใจถี่ ถ้าความเข้มข้นสูงอาจทำให้มึนเมา การสัมผัสทางผิวหนัง จะทำให้ไขมันบริเวณผิวหนังลดลง เกิดการระคายเคืองและผิวเปลี่ยน

สี เกิดภูมิแพ้ซึ่งจะทำให้เกิดผื่นคัน การกินและกลืนเข้าไปจะก่อให้เกิดการระคายเคืองต่อเนื้อเยื่อ เจ็บปวดลำคอ วิงเวียน อาเจียน ท้องร่วง เกิดอาการมีนเมา กลืนกินเข้าเพียง 1 ออนซ์ จะเกิดพิษรุนแรง การสัมผัสถูกตา เป็นสาเหตุทำให้เกิดการระคายเคืองต่อตา ถ้าสารเคมีกระเด็นเข้าตาจะทำให้เกิดการระคายเคืองรุนแรง จะทำให้กระจกตาไหม้ได้ และตาอาจถูกทำลายได้ ความผิดปกติอื่นหากได้รับการสัมผัสเรื้อรัง หรือสัมผัสนานๆ จะทำให้ไขมันผิวหนังลดลง เกิดการระคายเคืองและเป็นโรคผิวหนังอักเสบ มีรายงานว่าในสัตว์ถ้าสัมผัสถูกนานๆ จะทำให้ตับและไตถูกทำลาย สารนี้ทำลายเลือดปอด ตับ ทรวงอก เป็นอันตรายต่อทารกในครรภ์ นอกจากนี้ผลของการเสพติดจะออกฤทธิ์แรงกว่ากลุ่ม alkyl ester อื่นๆ ของ acetic acid จากการทดลองในสัตว์ทดลองหนูพบว่า การสัมผัสโดยการสูดดมที่ระดับ 2,000 ppm จะทำให้ระคายเคืองตาเล็กน้อย และการสัมผัสเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ชั่วโมง ที่ระดับ 14,000 ppm จะทำให้หนูตาย ในมนุษย์การสูดดมที่ระดับ 300-400 ppm จะทำให้ระคายเคืองตา คอเล็กน้อยและปวดศีรษะ

2.10 นอร์มัล-บิวทิลไนเตรต (N-Butyl nitrite)

การใช้ประโยชน์ สารนี้นำไปใช้เป็นสารทดสอบและวิเคราะห์ทางเคมีในห้องปฏิบัติการทางเคมี ใช้เป็นผลิตภัณฑ์ให้ความหอมภายในห้อง

อันตรายต่อสุขภาพ การสัมผัสทางการหายใจ ทำให้ปวดศีรษะ หัวใจเต้นผิดปกติ หายใจลำบากและกระดูก การสัมผัสทางผิวหนัง เมื่อซึมผ่านผิวหนังอาจก่อมะเร็ง การกินและกลืนเข้าไป เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน อาการโลหิตจาง ตัวเขียว หากสัมผัสถูกตา ไอระเหยจะทำให้เกิดการระคายเคืองและอาการปวดตา ตาแดง และน้ำตาไหล ถ้ากระเด็นใส่ตาจะทำให้เกิดการระคายเคืองอย่างรุนแรง เจ็บปวด ตาบวม การก่อมะเร็ง อาจก่อให้เกิดเมทฮีโมโกลบิน สามารถทำปฏิกิริยากับเซกันดารีเอมีนหรือเทอเชียรีเอมีนได้ผลิตภัณฑ์ คือ ไนโตรซามีน ซึ่งจัดเป็นสารก่อมะเร็งในการทดลองกับสัตว์ ความผิดปกติอื่นๆ หากสูดเข้าไปเป็นเวลานานจะทำให้หลอดเลือดขยายตัวเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความดันต่ำ

2.11 ไอโซ-บิวทิลไนไตรท์ (Iso butyl nitrite)

การใช้ประโยชน์ สารนี้นำไปใช้เป็นสารทดสอบและวิเคราะห์ทางเคมีในห้องปฏิบัติการทางเคมี ใช้เป็นผลิตภัณฑ์ให้ความหอมภายในห้อง

อันตรายต่อสุขภาพ การสัมผัสทางการหายใจ เป็นสาเหตุทำให้เกิดการระคายเคืองต่อระบบทางเดินหายใจ ทำให้เกิดอาการอักเสบลำคอ ปวดศีรษะ คลื่นไส้ และหายใจถี่เร็ว ถ้าได้รับในปริมาณมากจะมีผลทำให้มีเมาน้ำ การสัมผัสทางผิวหนัง เมื่อสัมผัสถูกผิวหนังจะก่อให้เกิดการระคายเคือง ผื่นแดง และปวดสารนี้สามารถซึมผ่านผิวหนังได้และมีผลต่อระบบของร่างกาย การกินและกลืน ทำให้ระคายเคืองหลอดอาหารและกระเพาะอาหารมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ท้องร่วง สารนี้จะเป็นพิษต่อร่างกายเช่นเดียวกับการหายใจเข้าไป การสัมผัสถูกตา ไอระเหยจะทำให้เกิดการระคายเคืองและอาการปวดตา ตาแดงและน้ำตาไหล ถ้ากระเด็นใส่ตาจะทำให้เกิดการระคายเคืองอย่างรุนแรง เจ็บปวด ตาบวม ความผิดปกติอื่นๆ การสัมผัสเรื้อรังหรือเป็นเวลานานจะทำลายตับ

ไต ต่อมาน้ำเหลือง ระบบเลือดและอวัยวะต่างๆ สารเคมีในกลุ่มนี้เป็นกลุ่ม Alkyl nitries จะทำปฏิกิริยาจับกับ ferrous iron ในเลือดเป็น ferric โดยที่ ferric iron ไม่สามารถจับออกซิเจนได้ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดโลหิตจาง นอกจากนี้ Alkyl nitries ยังใช้ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ที่ให้ความหอมภายในห้องหากสูดดมเขาระหว่างมีเพศสัมพันธ์จะทำให้เพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งขายภายใต้ชื่อทางการค้าว่า Rush, Locker Room, bolt, Climax, Satan's Scent, Oz<Hardware, Bang, Mama poppers, Hi Ball, Discoroma, Joe Aroma, and Heart On. ทำให้หลอดเลือดขยายตัว เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความดันต่ำ หัวใจเต้นเร็ว และปวดศีรษะ จะเกิดภายใน 30 วินาทีหลังจากสัมผัส

2.12 บิวทิลเซลโลโซลฟ์ (Butyl Cellosolve)

การใช้ประโยชน์ สารนี้นำไปใช้เป็นสารทดสอบและวิเคราะห์ทางเคมีในห้องปฏิบัติการทางเคมี

อันตรายต่อสุขภาพ การสัมผัสทางหายใจ ทำให้เกิดการระคายเคืองต่อระบบทางเดินหายใจ ทำให้เกิดการอักเสบลำคอ ปวดศีรษะ คลื่นไส้ และหายใจถี่รับในปริมาณมากจะมีผลทำให้มึนงง การสัมผัสทางผิวหนัง จะก่อให้เกิดการระคายเคือง ผื่นแดง และปวด สารนี้สามารถซึมผ่านผิวหนังได้และมีผลต่อระบบของร่างกาย การกินและกลืนเข้าไป ทำให้ระคายเคืองและอาการปวดตา ตาแดงและน้ำตาไหล ถ้ากระเด็นใส่ตาจะทำให้เกิดการระคายอย่างรุนแรง เจ็บปวด ตาบวม ความผิดปกติอื่นๆ หากได้รับการสัมผัสเรื้อรังหรือเป็นเวลานานจะทำลายตับไต ต่อมาน้ำเหลือง ระบบเลือดและอวัยวะต่างๆ

2.13 เซลโลโซลฟ์ (Cellosolve)

การใช้ประโยชน์ ใช้ในการผลิตเครื่องสำอางค์ เป็นตัวทำละลาย

อันตรายต่อสุขภาพ การสัมผัสทางหายใจ ทำให้เกิดการระคายเคืองต่อระบบทางเดินหายใจ ทำให้เกิดการอักเสบลำคอ ปวดศีรษะ คลื่นไส้และหายใจถี่รับในปริมาณมากจะมีผลทำให้มึนงง การสัมผัสทางผิวหนัง จะก่อให้เกิดการระคายเคือง ผื่นแดงและปวด สารนี้สามารถซึมผ่านผิวหนังได้และมีผลต่อระบบของร่างกาย การกินและกลืนจะทำให้เกิดการคลื่นไส้อาเจียน ปวดท้อง การหายใจติดขัด อ่อนเพลีย ตับและไตถูกทำลาย เนื่องจากการกลืน สารนี้เข้าไปปริมาณมากๆ การสัมผัสถูกตา ไอระเหยจะทำให้เกิดการระคายเคืองและอาการปวดตา ตาแดงและน้ำตาไหล ถ้ากระเด็นใส่ของสารเคมีสามารถทำให้เกิดสารเคมีสามารถทำให้เกิดเจ็บปวดอย่างรุนแรง ความผิดปกติอื่นๆ การสัมผัสนานๆ จะทำให้เกิดการเจ็บป่วยต่อไขกระดูก เซลล์เลือด ไต ตับ และระบบสืบพันธุ์ เป็นสารที่สงสัยว่าจะมีผลกระทบต่อการสืบพันธุ์ของมนุษย์ และมีอันตรายจากความบกพร่องกับทารกที่เกิดมา

2.14 เมทิลเซลโลโซลฟ์ (Methyl Cellosolve)

การใช้ประโยชน์ ใช้ในการผลิตเครื่องสำอางค์ เป็นตัวทำละลาย

อันตรายต่อสุขภาพ การสัมผัสทางหายใจ ทำให้เกิดการระคายเคืองต่อระบบทางเดินหายใจ ทำให้เกิดการอักเสบลำคอ ปวดศีรษะ คลื่นไส้และหายใจถี่รับในปริมาณ

มากจะมีผลทำให้มีนิ้ง การสัมผัสทางผิวหนัง จะก่อให้เกิดการระคายเคือง ผื่นแดงและปวด สารนี้สามารถซึมผ่านผิวหนังได้และมีผลต่อระบบของร่างกาย การกินและกลืนจะทำให้เกิดการคลื่นไส้อาเจียน ปวดท้อง การหายใจติดขัด อ่อนเพลีย ตับและไตถูกทำลาย เนื่องจากการกลืน สารนี้เข้าไปปริมาณมากๆ การสัมผัสถูกตา ไอระเหยจะทำให้เกิดการระคายเคืองและอาการปวดตา ตาแดงและน้ำตาไหล ถ้ากระเด็นใส่ของสารเคมีสามารถทำให้เกิดสารเคมีสามารถทำให้เกิดเจ็บปวดอย่างรุนแรง ความผิดปกติอื่นๆ การสัมผัสนานๆ จะทำให้เกิดการเจ็บป่วยต่อไขกระดูก เซลล์เลือด ไขกระดูก และระบบสืบพันธุ์ เป็นสารที่สงสัยว่าจะมีผลกระทบต่อระบบสืบพันธุ์ของมนุษย์ และมีอันตรายจากความบกพร่องกับทารกที่เกิดมา

3. พิษของสารระเหยต่อสุขภาพ

สารระเหยเข้าสู่ร่างกายได้ดีมากโดยเฉพาะทางการสูดดม และยังสามารถแพร่กระจายไปยังส่วนต่างๆ ของร่างกายได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากสามารถแทรกตัวเข้าไปในแขนงของปอดได้ดี จากนั้นจะแพร่เข้าสู่กระแสโลหิตแล้วแพร่กระจายไปยังอวัยวะต่างๆ ทั้งร่างกาย โดยเฉพาะอวัยวะที่มีส่วนประกอบของไขมันอยู่มาก เช่น ระบบประสาท สมอง เป็นต้น สารระเหยบางชนิดบางส่วนจะถูกกำจัดออกมาทางปอด แล้วผ่านทางเดินหายใจออกมา โดยอยู่ในรูปที่ไม่เปลี่ยนแปลง จึงสามารถได้กลิ่นจากการหายใจ บางส่วนที่เหลือจะถูกเปลี่ยนแปลงที่ตับเป็นสารตัวอื่น และถูกขับออกมาทางปัสสาวะ อุจจาระที่เกิดจากการเสพยาใดๆ ก็ตามขึ้นอยู่กับปริมาณการเสพ ประวัติการใช้ยาของผู้เสพ ความแข็งแรงและภูมิคุ้มกันของร่างกาย วิธีการเสพ สภาพการใช้ยา เช่น สถานที่เสพ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้เสพ การใช้สุราพร้อมกับยา เป็นต้น ไอระเหยจากสารทำลาย หรือละอองลอยที่สูดดมเข้าไปจะถูกซึมเข้ากระแสโลหิตอย่างรวดเร็วโดยทางปอด และหลังจากนั้นก็กระจายตัวพร้อมกับการไหลเวียนของโลหิตไปสู่ส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น สมอง ตับ

สารระเหยพวกไฮโดรคาร์บอน ส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในสารทำลายและละอองลอยมีคุณสมบัติละลายในไขมันได้ดี จึงทำให้แทรกซึมเข้าสู่ระบบประสาทส่วนกลางอย่างรวดเร็ว และเกิดฤทธิ์กดประสาทการทำงานของร่างกายหลายส่วน รวมทั้งการหายใจและชีพจร ส่วนการสะสมในไขมันตามร่างกายนั้นเกิดขึ้นช้ากว่ามาก ฉะนั้น ผู้สูดดมสารระเหยไฮโดรคาร์บอนในระยะแรกๆ จะทำให้มีความรู้สึกเป็นสุข ร่าเริง ศีรษะเบา ตื่นเต้น อาการที่เกิดขึ้นจะใกล้เคียงกับการดื่มสุราในระยะแรกๆ และหลังจากนั้นจะมีอาการเหมือนกับเมาสุรา พูดจาอ้อแอ้ ไม่รู้เวลาและสถานที่ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ น้ำลายออกมากเนื่องจากสารที่สูดดมเข้าไปนั้น ทำให้เกิดอาการระคายเคืองเยื่อภายในจมูกและปาก จึงทำให้น้ำลายออกมาก คลื่นไส้ มีอาการไอ และกระแอมบ่อยๆ ทำอะไรแปลกๆ ที่คนปกติไม่กล้าทำและไม่กลัวอันตราย กล้ามเนื้อจะทำงานไม่ประสานกัน และทำให้กล้ามเนื้อคลายตัว หลังจากเกิดอาการเมาแล้ว ถ้ายังสูดดมต่อไปอีก จะทำให้มีอาการง่วงนอน ซึมลง และหมดสติในที่สุด อาจจะมีหมดสตินานเป็นชั่วโมงหรือบางคนอาจจะมีอาการชักเกิดขึ้น แต่ปรากฏน้อยราย นอกจากสารบางชนิดและในบางโอกาสเท่านั้นที่สารดังกล่าวทำให้ถึงขั้นหมดสติ

และตายได้ ผู้ที่เสพจะได้รับอาการเป็นพิษจากการสูดดมสารระเหยใน 2 ลักษณะ โทษที่ผู้เสพได้รับจากพิษของสารระเหยแบ่งเป็น 2 ประเภท

1. พิษระยะเฉียบพลัน อาการจะมากขึ้นกับชนิดของสารระเหยและปริมาณการเสพ ถ้าเสพในขนาดสูงเกินขนาด สารระเหยจะไปกดศูนย์หายใจทำให้ถึงแก่ชีวิตได้ บางรายทำให้หัวใจเต้นผิดจังหวะเกิดหัวใจวายถึงแก่ชีวิตได้

อาการมักจะเกิดขึ้นทันทีหลังการสูดดม ประมาณ 15-20 นาที จะเกิดอาการเวียนศีรษะ อ่อนเพลีย รู้สึกเคลิบเคลิ้ม ศีรษะเบาหวิว ปวดศีรษะ คลื่นไส้อาเจียน แขนหน้าอก เดินเซ ตาพร่ามือสั่น หายใจถี่เบาและเร็ว พูดจาไม่ชัด น้ำลายออกมาก ประสาทหลอน อัมพาตของกล้ามเนื้อ บางรายมีเลือดออกทางจมูก ตาแดงกล่ำ ในรายอาการมากจะมีอาการชักและหยุดหายใจ

ในกรณีเสพในปริมาณน้อย จะมีอาการเคลิบเคลิ้ม สดชื่น ตื่นเต้นหมดกังวล คลายความน้อยเนื้อต่ำใจ อาการเมาจะอยู่นานเป็นชั่วโมง บางรายหลังจากนั้นจะมีอาการปวดศีรษะ มีพิษเรื้อรังเป็นผลที่เกิดขึ้นในระยะยาว จากการสูดดมสารระเหยเป็นเวลานาน ทำให้อวัยวะต่างๆ ในร่างกายเสื่อมสมรรถภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระบบทางเดินอาหาร พบอาการปวดท้อง คลื่นไส้อาเจียน เบื่ออาหาร น้ำหนักลดในรายที่ถึงแก่กรรม มักพบมีเลือดออกในกระเพาะอาหาร ที่ตับมีการทำลายของเนื้อตับเป็นหย่อมตับโตขึ้น

ระบบทางเดินปัสสาวะ พบไตอักเสบ บางรายปัสสาวะเป็นเลือด

ระบบหัวใจและหลอดเลือด พบการทำงานของหัวใจผิดปกติไป จังหวะการเต้นของหัวใจผิดปกติ

ระบบการสร้างเม็ดโลหิต ทำให้ไขกระดูกซึ่งมีหน้าที่สร้างเม็ดโลหิตหยุดทำงานเกิดเม็ดโลหิตแดงต่ำ เกิดเม็ดเลือดต่ำ ทำให้ซีด เลือดออกได้ง่าย อ่อนเพลีย บางรายเกิดเป็นมะเร็งในเม็ดโลหิตขาวได้

ระบบกล้ามเนื้อ ทำให้กล้ามเนื้อฝ่อลีบลง จนถึงเป็นอัมพาต

ระบบการสืบพันธุ์ สารระเหยทำลายโครโมโซม ซึ่งมีหน้าที่ถ่ายทอดพันธุกรรม

ระบบประสาท ผลต่อระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้เกิดอาการวิงเวียน เดินเซ สับสน ตื่นเต้น มือสั่น ตัวสั่น เชื่องซึม ความคิดความอ่านช้า ความประพฤติอุปนิสัยเปลี่ยนไป

ผลต่อปลายประสาท เกิดปลายประสาทอักเสบ มีอาการชาตามปลายมือปลายเท้า มีอัมพาตของกล้ามเนื้อที่ประสาทนั้นไปเลี้ยง

2. พิษเรื้อรัง ผู้ที่สูดดมสารระเหยต่อเนื่องกันเป็นเวลานานๆ ระบบอวัยวะต่างๆ ในร่างกายจะถูกสารพิษจากสารระเหยทำลาย ก่อให้เกิดโรคร้ายแรง เช่น โรคระบบทางเดินหายใจ เกิดอาการไอเรื้อรัง หลอดลมอักเสบ ปอดอักเสบ โรคกระดูก ปอดอักเสบ การทำงานของหัวใจผิดปกติ โรคกระดูกในเม็ดเลือดขาว นอกจากนี้สารพิษ โทลูอีน (Toluene) จะทำลายเซลล์ประสาท ระบบประสาทและสมอง ทำให้สมองเสื่อม ความจำเสื่อมหลงลืม อาจถึงขั้นพิการทางสมองกลายเป็นโรค

สมองฝ่อถาวร ระบบกล้ามเนื้อไม่ประสานกัน กล้ามเนื้อจะลีบลง มือสั่น แขนขาสั่น การทรงตัวไม่ดี เดินเซไปมา เป็นมากเดินไม่ตรงทาง อาจเป็นอัมพาตที่แขนขา ตลอดจนเกิดโรคชาตามปลายมือ ปลายเท้า บางรายจะมีอาการทางประสาท พิษจากการสูดดมเป็นระยะเวลานาน ร่างกายจะเกิดความต้านทานต่อสารระเหยเหล่านี้ ทำให้ต้องเพิ่มปริมาณการใช้ขึ้นเรื่อยๆ และเมื่อใช้ไปนานๆ จะทำให้มีเลือดออกทางจมูก ลมหายใจมีกลิ่นเหม็น เป็นแผลในจมูกและปาก ร่างกายอ่อนเพลีย ความจำเสื่อม เนื่องจากสารเหล่านี้มีฤทธิ์กดไขกระดูก จึงทำให้คนที่สูดดมเกิดเป็นโรคโลหิตจางและยังมีพิษต่อปอดและตับด้วย การสูดดมติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน ทำให้อวัยวะต่างๆ ในร่างกายทุกระบบเสื่อมสมรรถภาพ กัดการทำงานของไขกระดูก ทำให้เกิดโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว อาการอักเสบของเนื้อปอด ทำให้เกิดอาการไอ หอบ เหนื่อย เจ็บหน้าอก กล้ามเนื้ออ่อนเปลี้ยไม่มีแรง เกิดเป็นอัมพาตได้การทำงานของตับและไตล้มเหลว มีอาการทางจิตประสาท สมองเสื่อม ประสาทหลอน ก้าวร้าว มุทะลุ พฤติกรรมและอุปนิสัยเปลี่ยน ทำงานสมองส่วนที่ควบคุมการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อ

แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพเป็นการแสดงลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล โดยแสดงให้เห็นบุคคลภายนอกเห็น ในรูปแบบต่างๆ เช่น รูปร่าง การแต่งกาย ท่าทาง กิริยา สติปัญญา ความสามารถ ว่าเป็นอย่างไร นักจิตวิทยาได้อธิบายความหมายของบุคลิกภาพแตกต่างกันออกไป

สิริชัย ประทีปฉาย (2533: 3) ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2536: 5) ให้ความหมายของบุคลิกภาพคือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆ ทั้งส่วนภายในและภายนอกที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่างหน้าตา กิริยามารยาท การแต่งตัว วิธีการพูดจา การนั่ง การยืน และส่วนภายในที่มองเห็นได้ยาก เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะทางอารมณ์ ความใฝ่ฝัน ค่านิยม ความสนใจ ปรัชญาชีวิต

สุรงค์ โค้วตระกูล (2539: 19) กล่าวว่า บุคลิกหรือคุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์แต่ละบุคคล แสดงออกโดยพฤติกรรมที่บุคคลนั้นมีต่อสิ่งแวดล้อมที่ตนกำลังเผชิญอยู่ และพฤติกรรมนี้จะคงเส้นคงวาพอสมควร

สถิต วงศ์สุวรรณ (2544: 2-4) กล่าวว่า บุคลิกภาพ ย่อมประกอบด้วยลักษณะของบุคคลในส่วนรวมทั้งหมด คือ ทั้งรูปลักษณะทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และพฤติกรรม บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลอย่างน้อยก็จะแสดงออกให้ปรากฏ 3 แนว คือ

1 Physical and Physiological Class แสดงบุคลิกภาพโดยทางรูปร่างหน้าตา สีของผิวกาย ลักษณะของผิว อายุ เพศ และจากอิทธิพลของต่อมในร่างกาย

2.Mental and Emotional Class เป็นบุคลิกภาพแสดงออกโดยจิตใจ สติปัญญา ลักษณะของอารมณ์และความรู้สึก

3. Social and Cultural Class แสดงทางด้านการสังคม เจตคติ อุปนิสัยใจคอ ความนิยมชมชอบ ระเบียบแบบแผน ประเพณี

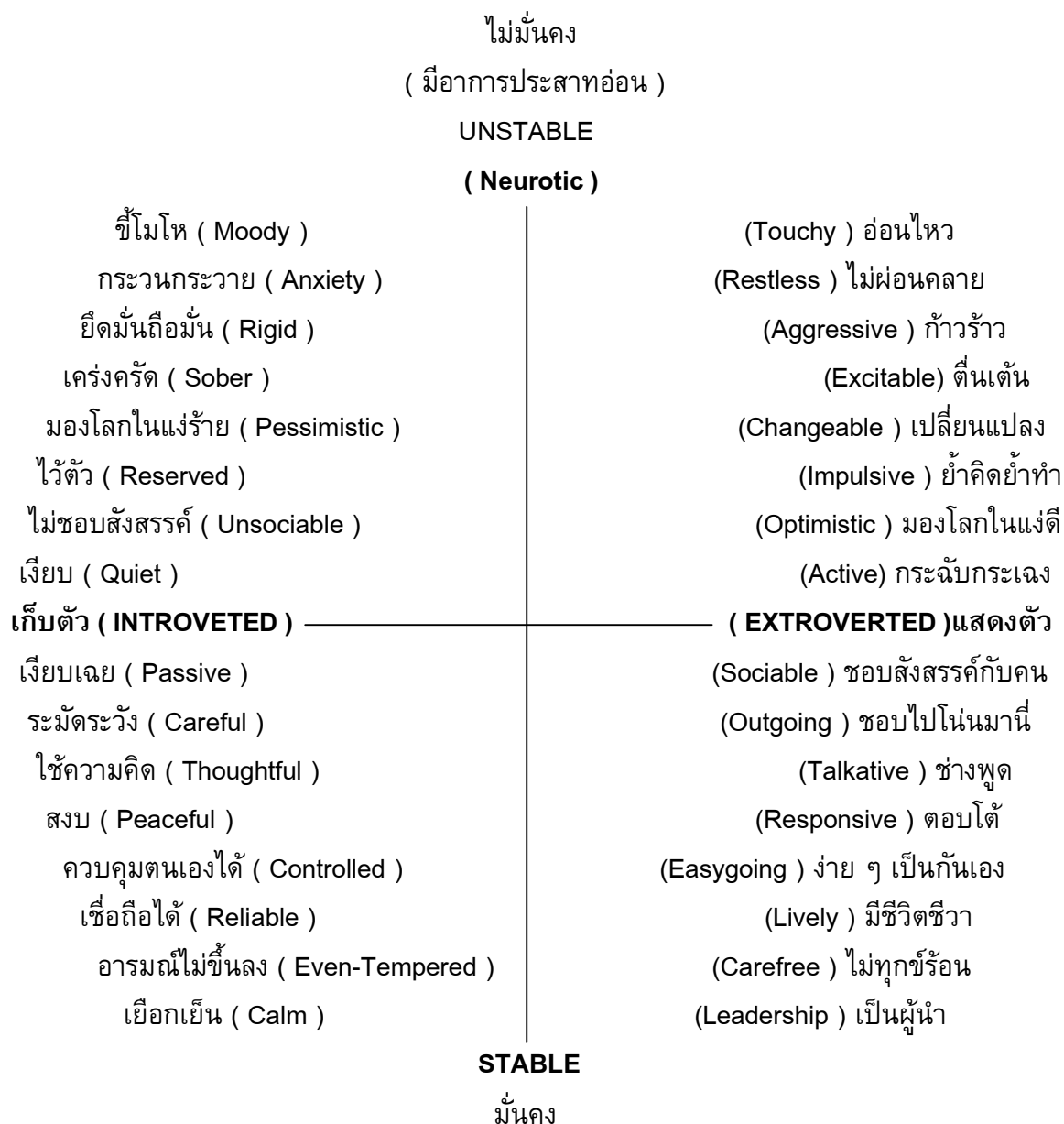
ลิติต กาญจนารณ์ (2547: 189) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะรวมของ รูปแบบ การคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคลที่ทำให้บุคคลนั้นมีความแตกต่างจากคนอื่นใน การตอบสนองสิ่งแวดล้อมที่ได้สัมผัสด้วย

สิริอร วิชชาวุธ (2549: 38) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือ ลักษณะการแสดงออกของบุคคล ทั้งในด้านสรีระและพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ หรือลักษณะการแสดงออกทางพฤติกรรมและ การต่างกายที่เป็นเอกลักษณ์ของบุคคลหนึ่งหรือท่าทางอากัปกริยาในการแสดงออกของบุคคล

ทฤษฎีบุคลิกภาพตามแนวคิดของไอแซกซ์

ไอแซกซ์ (ถวิล ธาราโกชน. 2547: 145; อ้างอิงจาก Eysenck H.J.) ได้พัฒนาแนวคิดของ จุง จากการแบ่งบุคลิกภาพเป็น 2 ประเภทคือ Introversion กับ Extroversion (การศึกษาด้าน บุคลิกภาพพื้นฐานของเขาจะเน้นไปในทางทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งตรงกันข้ามกับจุง) ไอแซกซ์ได้ ค้นพบมิติบุคลิกภาพซึ่งเป็นอิสระจากบุคลิกภาพเดิมที่จุงค้นคว้าไว้อีกมิติหนึ่ง เรียกว่ามิติทางด้าน ความมั่นคง ตรงข้ามกับความไม่มั่นคง ซึ่งส่งผลให้เกิดบุคลิกภาพรายบุคคลได้ 4 ประเภท ดังนี้

- 1.ประเภทเก็บตัวที่มั่นคง (Stable Introverts) ได้แก่ บุคคลที่มีลักษณะมีความสงบ เยือกเย็น รู้จักสำรวจตน เชื่อถือได้
2. ประเภทเก็บตัวที่ไม่มั่นคง (Unstable Introverts) ได้แก่ บุคคลที่มีลักษณะไม่เข้า สังคม มองโลกในแง่ร้าย เกรงตรง ชี้งัววล เจ้าอารมณ์
3. ประเภทแสดงตัวที่มั่นคง (Stable Extroverts) ได้แก่ บุคคลที่มีลักษณะไม่สนใจคน อื่น เป็นคนชอบสังคม ชอบแสดงความคิดเห็น มีชีวิตชีวา
4. ประเภทแสดงตัวที่ไม่มั่นคง (Unstable Extroverts) ได้แก่ บุคคลที่มีลักษณะ ลุกโล่ลุกลน ตื่นเต้น หงุดหงิด เจ้าอารมณ์ ก้าวร้าว เปลี่ยนแปลงง่าย

ภาพประกอบ 2 กลุ่มลักษณะนิสัยตามแนวคิดของไอแซก (จิราภา เต็งไธรัตน์; และคณะ.

2550: 332; อ้างอิงจาก Goldstein. 1994: 608)

บุคลิกภาพของผู้ติดสารเสพติด

การนำสารเสพติดมาใช้ในทางที่ผิดของเยาวชน เกิดได้จากหลายสาเหตุต่างๆ เช่น เพื่อนชักชวน ปัญหาครอบครัวหรือสังคม ความอยากรลอง คุณสมบัติของสารเสพติดที่เลือกใช้ โดยเฉพาะสาเหตุจากตัวของผู้เสพเอง เช่น ต้องการหลีกหนีความเครียด ขาดความอบอุ่น ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับสารเสพติด เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน ถูกกดดันจากบุคคลรอบข้าง เด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มที่พบปัญหาการใช้สารเสพติดมากเป็นอันดับหนึ่งโดยเฉพาะการใช้สารระเหย

เนื่องจากหาซื้อได้ง่ายและไม่ผิดกฎหมาย ราคาถูก พกพาได้สะดวก นอกจากนี้เด็กและเยาวชนยังมีลักษณะบุคลิกภาพที่เอื้อต่อการใช้สารเสพติดมากกว่า เช่น ไม่มีเชื่อมั่นในตนเอง คล้อยตามบุคคลอื่นได้ง่าย เก็บตัว หรือบางคนมีบุคลิกภาพที่ชอบท้าทาย สนุกสนาน เข้ากับบุคคลอื่นได้ง่ายเกินไป บุคลิกภาพดังกล่าวล้วนเป็นสาเหตุที่เอื้อต่อการเริ่มใช้สารเสพติดได้ง่ายขึ้น

ทิพาวดี เอมะวรรณะ (2545: 103-104) กล่าวว่า ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่จะมีลักษณะทางพฤติกรรม ความคิด ความรู้สึก บุคลิกภาพ การปรับตัวอยู่ร่วมกับสังคม และจิตใจ ดังจะกล่าวพอสังเขปต่อไปนี้

1.พฤติกรรม ได้แก่ การหย่อนความรับผิดชอบ ตีนส่าย ใช้เงินเปลือง อกยให้แก ความผิดพลาดของตนเอง จึงทำพฤติกรรมเสี่ยงซ้ำแล้วซ้ำอีก มีข้ออ้างเข้าข้างตัวเองเสมอ แล้วโทษว่าเป็นความผิดของผู้อื่น พูดไม่จริงเพื่อเอาตัวรอดไปวันๆ และมีลักษณะเหลื่อมจัด จำต้องทำผิดกฎหมายเพื่อให้ได้ยาเสพติดมาใช้ ตามใจตัวเอง บางรายมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม มีสนใจผู้อื่น

2.ความคิด มักจะมีความคิดวนเวียนอยู่แต่ในขอบเขตจำกัด เมื่อปัญหาอาจไม่กล้าเผชิญ คิดต่อต้านสังคมและคิดว่าสังคมรังเกียจ คนว่าคนอื่นไม่รัก คิดว่าพ่อแม่รักพี่น้องคนอื่นมากกว่า คิดว่าตัวเองไม่มีคุณค่า

3.ความรู้สึก เหนง เศร้า โดดเดี่ยว รู้สึกด้อยค่า ไม่มีศักดิ์ศรี หุนหันพลันแล่น ไม่ค่อยจัดการกับความรู้สึกของตนเอง

4.อารมณ์ น้อยใจง่าย เจ้าคิดเจ้าแค้น โมโหง่าย อ่อนไหว และไวต่อความรู้สึกมากกว่าคนทั่วไป อดทนรอคอยสิ่งที่ต้องการนานไม่ได้ วุฒิภาวะและความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ

5.บุคลิกภาพ มีจิตใจอ่อนไหว ติดเพื่อน มีปมด้อย ไม่มั่นใจในตนเอง ขี้อาย เก็บตัว ไม่ชอบสื่อสาร

6.สัมพันธภาพกับสังคม น้อยลงและเป็นไปอย่างตึงเครียด มักมีกลุ่มของตนเองเท่านั้น บางครั้งสับสน เนื่องจากไม่มีต้นแบบหล่อหลอมให้เห็น การปรับตัวเพื่อจัดการกับชีวิตอาจออกมาในรูปแบบหลีกเลี่ยงการเผชิญเพื่อแก้ปัญหา

ไพฑูรย์ แสงพุ่ม (2550: 10-12) ได้กล่าวถึงปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนที่เข้าไปใช้ยาเสพติด ประกอบด้วย

1. บุคลิกภาพแบบหวั่นไหว เป็นหนึ่งในบุคลิกภาพที่แสดงถึงแนวโน้มของการเข้าไปใช้ยาเสพติด เนื่องจากบุคคลที่มีความหวั่นไหวง่ายมักมีลักษณะของภาวะอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมแบบสุดโต่งและต้องการการพึ่งพาจากภายนอกสังคม

2. บุคลิกภาพแบบเปิดกว้าง เป็นบุคลิกภาพที่แสดงออกถึงการยอมรับสิ่งใหม่ๆ เข้าในชีวิตอย่างง่ายดาย โดยอาจจะปราศจากการคิดอย่างมีเหตุผลในบางาย รวมไปถึง การชอบใช้ชีวิตแบบโลดโผน ผจญภัย หรือการใช้ชีวิตที่มีความเสี่ยงและต้องการความตื่นเต้นในการดำรงชีวิต เช่น การไต่ยีนโฆษณาว่ายาเสพติดเป็นอันตรายและไม่สามารถเลิกได้ บางคนจะเกิดแรงจูงใจในการใช้ยาเสพติดสูง เพราะคิดว่าตัวเองสามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เกิดขึ้นได้หากทดลองใช้ก็จะนำไปสู่การใช้และการติดยาเสพติดในที่สุด

3. บุคลิกภาพแบบเก็บตัว บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวนี้ มีลักษณะของการเป็นคนเก็บกด ปราศจากการระบายอารมณ์และความรู้สึก ทำให้ง่ายต่อการเป็นโรคซึมเศร้ารวมไปถึงความสามารถในการจัดการกับภาวะความกดดันในการใช้ชีวิตของตนเองได้ คนในกลุ่มนี้ใช้ยาเสพติดมักมีเหตุผลว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ช่วยระบายหรือปลดปล่อยความกดดันในชีวิต และพัฒนาความสัมพันธ์ของยาเสพติดไปสู่การเป็นเพื่อนในยามที่ตนเองเหงา ว้าเหว่ และต้องการการระบายปลดปล่อย

4. บุคลิกภาพชอบท้าทาย เป็นบุคลิกภาพที่แสดงออกถึงการกระทำหรือพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความรู้สึกตื่นเต้น เร้าใจและท้าทายอยากทดลอง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงหรือการยอมรับ เช่นเดียวกับการทดลองใช้ยาเสพติด

ลิขิต กาญจนามรณ (2547: 194) ได้กล่าวถึงความผิดปกติของบุคลิกภาพที่นิยมการเสพยาเสพติดให้โทษ ว่าเป็นพฤติกรรมที่ผิดปกติอีกประการหนึ่งคือ การที่บุคคลต้องพึ่งพาอาศัยยาเหล่านี้ในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นยากระตุ้น ยาระงับปวด ยาที่ทำให้เกิดอาการมึนเมา และยากล่อมประสาท ในการศึกษาเกี่ยวกับการติดยาเสพติดให้โทษมีข้อควรพิจารณาอยู่ 2 ประการ คือ การติดยาในส่วนที่เกี่ยวกับสรีระวิทยาหรือทาสทางกาย และการติดยาในส่วนที่เกี่ยวกับจิตวิทยาหรือทาสทางใจ การติดยาในส่วนที่เกี่ยวกับสรีระวิทยานั้นเป็นการติดยาจริง ๆ ร่างกายต้องพึ่งยา การหมดฤทธิ์ยาจะทำให้เกิดอาการไม่สบายทางร่างกาย และเกิดอาการข้างเคียงขึ้นมา เช่น ปวดศีรษะ การเกร็งของกล้ามเนื้อ การคลื่นเหียนอาเจียน เมื่อผู้ป่วยพยายามที่จะยุติการใช้ยา ก็จะทำให้เกิดอาการเหล่านี้ขึ้นมา ซึ่งเรารู้จักกันว่าเกิดอาการลงแดง ผู้ป่วยจะหันกลับไปใช้ยาอีกเพื่อที่จะทำให้ตนมีความสบายและไม่ต้องทนทุกข์ทรมานด้วยอาการเหล่านี้ การติดยาในส่วนที่เกี่ยวกับจิตวิทยาจะหมายถึงการที่บุคคลได้พัฒนานิสัยในการบริโภคยาขึ้นมา โดยที่การบริโภคนั้นไม่เกี่ยวกับอาการทางกาย คนที่เคยติดยาเสพติดทางกายแล้วต่อมาได้รับบำบัดให้หาย อาการที่ติดยาจะยังคงมีความทรงจำเกี่ยวกับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการเสพยา เช่น การทำให้จิตใจสบายขึ้น การลืมความทุกข์ ฯลฯ ก็ทำให้เกิดความต้องการที่จะหันกลับมาเสพยาอีก ในกรณีนี้เรามักพบว่าผู้ป่วยด้วยการติดยาเสพติดให้โทษ เมื่อได้รับการบำบัดทางการแพทย์จนหายเป็นปกติดีแล้ว เมื่อกลับอยู่ในสิ่งแวดล้อม เมื่อเกิดปัญหาในการปรับตัวและปัญหาสุขภาพจิตก็หันกลับมาใช้ยาอีก

สุภาวดี มิตรสมหวัง (2543: 138) กล่าวว่า สาเหตุการติดสารเสพติดเกิดจากปัญหาด้านบุคลิกภาพของเด็ก ดังต่อไปนี้

บุคลิกภาพผิดปกติ เช่น เด็กเกรงไม่ชอบอยู่ในกรอบประเพณี ชอบเล่นการพนัน ชอบรังแก หรือแกล้งผู้อื่น ชอบหนีโรงเรียน เป็นต้น บุคลิกภาพลักษณะนี้ เป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูในระยต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระยะแรกเกิดถึงอายุ 3 ขวบ ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กต้องการความรักความอบอุ่น และการเอาใจใส่ดูแลใกล้ชิด ตลอดจนเป็นระยะที่เด็กเริ่มเรียนรู้การแสดงบทบาท และเรียนรู้สถานภาพทางสังคมของตน ครอบครัวจึงมีบทบาทในการอบรมและวางแนวทางในเรื่องบทบาทและสถานภาพช่วงนี้เป็นอย่างมาก หากเด็กขาดการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง ขาดความรักความ

อบอุ่น เด็กจะไม่สามารถพัฒนาบุคลิกภาพได้ดี เพราะเด็กจะรู้สึกว่ามีปมด้อย และจะพัฒนาตนเองไปทางลบ โดยเฉพาะในเรื่องความประพฤติจะกลายเป็นเด็กที่ชอบประพฤตินอกกลุ่มนอกทาง

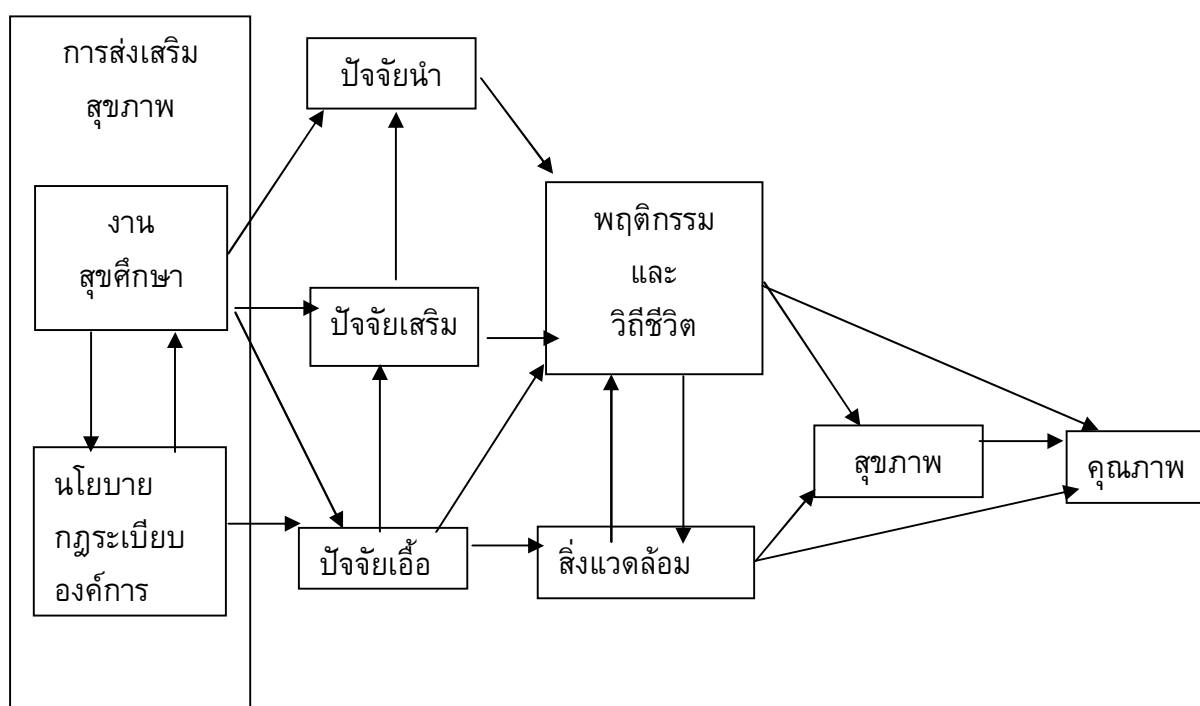
บุคลิกภาพอ่อนแอ รวมถึงความอ่อนแอทั้งทางร่างกายและจิตใจ ส่วนมากเป็นผลมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม เด็กบางคนมีร่างกายพิการไม่สมประกอบ เช่น มีอวัยวะไม่ครบ 32 ประการ มีรูปร่างผิดปกติ มีหน้าตาหน้าเกลียด เด็กพวกนี้มักจะเป็นพวกที่มีปมด้อย และมีบุคลิกภาพอ่อนแอ เด็กที่มีความคิดเหล่านี้จะขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง มองโลกในแง่ร้าย ชอบแสดงออกในบางราย ไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบอิงหรือพึ่งพาผู้อื่น กลายเป็นผู้มีบุคลิกภาพอ่อนแอทางด้านจิตใจ เด็กพวกนี้จะตกเป็นเหยื่อของสภาพแวดล้อมที่ติดยาเสพติดได้ง่าย

จากการศึกษางานวิจัยของ อังสนา เปสะนันท์ (2536: 92) พบว่าพฤติกรรมกรรมกรสุดคมกาวของนักเรียนเกิดจากลักษณะส่วนบุคคลที่มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ บุคลิกภาพอ่อนแอ ไม่มีความมั่นคงทางจิตใจ ต้องพึ่งพาผู้อื่น ก้าวร้าว ต่อต้านสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุษฎี โยเหลาและคณะ (2540: บทคัดย่อ) สาเหตุบางประการของเยาวชนที่ใช้สารระเหยคือ การมีบุคลิกภาพที่ชอบทำหาย การต่อต้านบรรทัดฐานของสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับ PRECEDE Framework

PRECEDE Framework เป็นคำย่อมาจาก Predisposing, Reinforcing and Enabling Causes in Educational Diagnosis and Evaluation เป็นกระบวนการวิเคราะห์เพื่อการวางแผนการดำเนินงานสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมาโดย Lawrence W.Green ที่มีแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมบุคคลมีสาเหตุมาจากสปัจจัย (Multiple Factors) ดังนั้นจะต้องมีการวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมนั้นๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผน และกำหนดกลวิธีในการดำเนินงานสุขศึกษา เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไป กระบวนการวิเคราะห์ใน PRECEDE Framework เป็นการวิเคราะห์แบบย้อนกลับ โดยเริ่มจาก Outcome ที่ต้องการหรืออีกนัยหนึ่งคือ คุณภาพชีวิตของบุคคลที่พึงประสงค์แล้ว พิจารณาถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสาเหตุที่เนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคล เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยด้านต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพทั้งที่เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกตัวบุคคล เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนสุขศึกษา โดยในขั้นตอนนี้จะแบ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม (Green; & Kreuter. 1999: 35) ดังภาพประกอบ 3

ระยะที่ 5	ระยะที่ 4	ระยะที่ 3	ระยะที่ 2	ระยะที่ 1
การประเมิน การบริหาร และนโยบาย	การประเมิน การศึกษา และนิเวศวิทยา	การประเมิน พฤติกรรมและ สิ่งแวดล้อม	การประเมิน วิทยาการระบาด	การประเมิน สังคม

ภาพประกอบ 3 การวิเคราะห์สาเหตุพฤติกรรมตามกรอบแนวคิด PRECEDE Model

ที่มา: Lawrence W. Green. (1999). *Health Promotion Planning an Education and Environment Approach*. p. 35.

1. ปัจจัยนำ (Predisposing Factors) หมายถึง ปัจจัยที่เป็นพื้นฐานและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล หรือในอีกด้านหนึ่งปัจจัยนี้จะเป็นความพอใจ (Preference) ของบุคคล ซึ่งได้มาจากประสบการณ์ในการเรียนรู้ (Education Experience) ซึ่งความพอใจนี้อาจมีผลทั้งในทางสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ปัจจัยซึ่งเป็นองค์ประกอบ ของปัจจัยนำในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ อายุ รายได้ ความรู้เกี่ยวกับสารระเหย เจตคติเกี่ยวกับสารระเหย บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม และบุคลิกภาพด้านอารมณ์

1.1 อายุ

ประทวน สวัสดิ์ (2538: 10) กล่าวว่าผู้ที่ติดยาเสพติดเป็นคนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น อายุ 20-25 ปี และพบว่าติดยาเสพติดประเภทเฮโรอีนมากที่สุด ส่วนกลุ่มที่อายุต่ำกว่า 20 ปี จะไปติดสารระเหยแทน

1.2 รายได้

เนื่องจากเยาวชนบางคนไม่มีรายได้ หรือมีรายได้น้อย ประกอบกับราคาของสารระเหยที่ไม่แพงมากนักและยังสามารถหาซื้อได้ง่าย เช่น กาวทารองเท้า ทินเนอร์ แลคเกอร์ เป็นต้น ค่าใช้จ่ายในการหาซื้อสารระเหย เพื่อการเสพส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายอยู่ประมาณ 15-30 บาทต่อวัน

1.3 ความรู้เกี่ยวกับสารระเหย

ความรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่เป็นสาเหตุของการเสพยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสารเสพติด พบว่าปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เยาวชนเสพยาเสพติด คือ ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสารเสพติด โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับสารระเหย เนื่องจากสารระเหยเป็นสารเสพติดที่สามารถหาซื้อได้ง่ายอย่างถูกกฎหมาย บทลงโทษไม่รุนแรงเท่ากับสารเสพติดประเภทอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชชัย ไทยเขียว (2526: บทคัดย่อ) พบว่าผู้ผู้ติดตามไม่ทราบถึงอันตรายของสารระเหยมาก่อน นอกจากนี้ผู้ปกครองควรมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับสารระเหย พร้อมกับแนวทางการป้องกันอันตรายจากสารระเหยด้วย การศึกษาความรู้เกี่ยวกับสารระเหย

1.4 เจตคติเกี่ยวกับสารระเหย

ผลอันเนื่องจากปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบันหรือแม้แต่ปัญหาในครอบครัว ล้วนส่งผลต่อสุขภาพจิตของแต่ละคนได้ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่ขาดความสามารถในการแก้ปัญหาเอง บางคนมีสภาพครอบครัวแตกแยก บางคนขาดโอกาสในการศึกษา ทำให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนั้นมีเวลาว่างและหาทางออกโดยการพึ่งยาเสพติด (ทวีศักดิ์ จันมณี. 2537: 75) ผู้ติดสารระเหย ให้คำอธิบายว่า ขณะเสพยาจะเกิดความรู้สึกสบาย ลืมความทุกข์และความกังวลใจ ผ่อนคลายความตึงเครียด อารมณ์ดีขึ้น

1.5 บุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสารระเหย ส่วนใหญ่พบว่า ผู้ที่เสพยาสารระเหยมักมีลักษณะบุคลิกภาพผิดปกติ เช่น บุคลิกภาพแบบหวั่นไหว บุคลิกภาพแบบเปิดกว้าง (อังสนา เปสะนันท์. 2536: 92) จากการศึกษารายการของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดบางโพธิ์มาวาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมติดสารระเหย พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมติดกาวนั้นสาเหตุหนึ่งของพฤติกรรมคือ สาเหตุจากลักษณะส่วนบุคคล เป็นปัญหาเกี่ยวกับพื้นฐานเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ บุคลิกภาพอ่อนแอ ต้องพึ่งพาผู้อื่น ไม่มีความมั่นคงทางจิต ก้าวร้าวต่อต้านสังคม

2.ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) หมายถึง สิ่งที่เป็นแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นในการแสดงพฤติกรรม ของบุคคลชุมชน รวมทั้งลักษณะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ด้วยและความสามารถที่จะใช้แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับราคา ระยะเวลา นอกจากนั้นสิ่งที่สำคัญ ก็คือ การหาได้ง่าย (Available) และความสามารถเข้าถึงได้ (Accessibility) ของสิ่งที่จำเป็นในการแสดงพฤติกรรมหรือช่วยให้การแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นไปได้ง่าย ในการศึกษาครั้งนี้ ปัจจัยเอื้อในเสพสาระะเหยคือ โอกาสในการสัมผัสสาระะเหย และการหาได้ง่าย

2.1 การหาได้ง่ายของสาระะเหย

ทวีศักดิ์ จันมณี (2537: 74) เนื่องจากสาระะเหยยังไม่มี การควบคุมการผลิต การซื้อขาย ยังไม่มีกฎหมายควบคุมแน่นอน นอกจากนี้สาระะเหยสามารถหาซื้อได้ตามร้านค้าเล็กๆ ไปจนถึงห้างสรรพสินค้าใหญ่ ๆ เช่น น้ำยาล้างเล็บ แลกเกอร์ ทินเนอร์ กาว สเปรย์ต่างๆ

2.2 โอกาสในการสัมผัสสาระะเหย

เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่เสพสาระะเหยจะเป็นกลุ่มเด็กที่เริ่มประกอบอาชีพ อุดมดุจศรีวัชร (2539: 25) อาชีพบางประเภทต้องใช้สาระะเหยในการประกอบอาชีพ เช่น ช่างทาสี ผู้ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่ต้องเกี่ยวข้องกับสาระะเหย ช่างเครื่องยนต์ พนักงานปั้มน้ำมัน ช่างเครื่องเรือน เป็นต้น ทำให้มีโอกาสในการสัมผัสกับสาระะเหยได้ง่ายขึ้น ผู้เสพจะได้รับสาระะเหยทีละน้อย จนทำติดโดยไม่ตั้งใจ นำไปสู่การเสพสาระะเหยในที่สุด

3.ปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors) หมายถึง สิ่งที่บุคคลจะได้รับหรือคาดหวังจะได้รับจากบุคคลอื่นอันเป็นผลจากการกระทำของตน สิ่งที่บุคคลจะได้รับอาจเป็นรางวัลที่เป็นสิ่งของ คำชมเชย การยอมรับการลงโทษ การไม่ยอมรับการกระทำนั้น ๆ หรืออาจเป็นกฎระเบียบที่บังคับควบคุมให้บุคคลนั้นๆ ปฏิบัติตามก็ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้บุคคลจะได้รับจากบุคคลอื่นที่มีอิทธิพลต่อตนเอง เช่น ญาติ เพื่อน แพทย์ ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น และอิทธิพลของบุคคลต่าง ๆ นี้ก็จะแตกต่างกันไปตามพฤติกรรมของบุคคลและสถานการณ์ โดยอาจจะช่วยสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ก็ได้ ปัจจัยเสริมในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ อิทธิพลจากเพื่อนและอิทธิพลจากครอบครัว

3.1 อิทธิพลจากเพื่อน

สมภพ เรืองตระกูล (2543: 128) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นจะมีความเป็นตัวของตัวเอง ห่างจากบิดามารดา และหันมาคบเพื่อนและไว้ใจเพื่อน ช่วงวัยรุ่นตอนต้นเด็กจะให้ความสนิทสนมและไว้ใจเพื่อนสูงสุด แล้วต่อจากนั้นจะลดน้อยลง (สาเหตุและปัจจัยที่เอื้อให้เยาวชนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด. 2550: 58) นอกจากนี้ความเชื่อพื้นฐานของอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน เช่น ความต้องการการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน ความต้องการการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมย่อย ค่านิยมเฉพาะแบบ การเป็นแบบอย่างของตัวบุคคล การรองรับการแสดงอำนาจ อิทธิพลจากครอบครัว ทวีศักดิ์ จันมณี (2537:74) กล่าวว่า การได้รับคำแนะนำจากเพื่อนให้สูดดมสาระะเหย เพื่อให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย

คลายจากความกังวลใจ คับข้องใจ และความกดดันต่างๆ และเป็นส่วนหนึ่งที่เด็กต้องการแสดงออกถึงลักษณะต่อต้านพ่อแม่ ผู้ปกครอง นอกจากนี้ผู้ติดตามเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับในหมู่เพื่อน

3.2 อิทธิพลของครอบครัว

สาเหตุหนึ่งของเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาการเสพยาเสพติดคือ ปัญหาในครอบครัว โสภกา ชูพิกุลชัย และคณะ (คุษฎิ โยเหลาและคณะ. ปัจจัยบ่งชี้สาเหตุการใช้และติดสารระเหยของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดยโสธร. 2540: 11; อ้างอิงจาก โสภกา ชูพิกุลชัย; และคณะ. 2538) ศึกษาปัจจัยทางสังคมสำหรับเป็นข้อบ่งชี้ภาวะการฉีกเสพยาเสพติดของชายไทยวัยทำงานในปัจจุบัน โดยเก็บข้อมูลจาก ผู้ติดสารเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่เป็นบุตรคนที่ 2 ของคนที่ 1 ในครอบครัว ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ไม่มีเหตุผลหรือกวดขันเข้มงวดด้วยการลงโทษ (ทิพาวดี เอมะวรรณนะ. 2545: 22) นอกจากนี้ ปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกครอบครัว ครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น มีผู้ติดสารเสพติดหรือติดอบายมุขในครอบครัวหรือครอบครัวค้ายาเสพติด การเลี้ยงดูในครอบครัวทำให้เกิดความกดดันเปรียบเทียบกับเพื่อน พี่น้อง พ่อแม่ลำเอียง ห่วงเหิน ไม่มีเวลาดูแล ทำให้เกิดความน้อยใจ ขาดความสุข จึงดับทุกข์ด้วยสารเสพติดหรือครอบครัวที่ใช้ระบบที่รุนแรง เช่น ทุบตี ดุด่า ทำร้ายร่างกายหรือถูกทารุณทางจิตใจ

จากปัจจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยทั้งสามกับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด ที่เป็นปัญหาเฉพาะเพื่อใช้ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุทางพฤติกรรมกับปัจจัยดังกล่าว การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยความสัมพันธ์ต่อการเสพยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งสามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี ได้ดังนี้

1. กลุ่มปัจจัยนำ ได้แก่ เพศ อายุ ความรู้เกี่ยวกับสารระเหย เจตคติเกี่ยวกับสารระเหย บุคลิกภาพ และรายได้ที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมการเสพยาเสพติด
2. กลุ่มปัจจัยเอื้อ ได้แก่ โอกาสในการสัมผัสสารระเหย และการหาได้ง่ายของสารระเหย ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้ทดลองเสพยาเสพติด
3. กลุ่มปัจจัยเสริม ได้แก่ อิทธิพลของเพื่อนและอิทธิพลของครอบครัว เป็นปัจจัยที่คอยส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการเสพยาเสพติด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดประเภทสารระเหย พบว่าส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสารเสพติดประเภทอื่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอนำผลงานวิจัยเกี่ยวกับสารระเหยบางส่วนมาเป็นแนวทาง ดังนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

รัชชัย ไทยเขียว (2526: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงสาเหตุการยุติการเรียนของผู้ที่ติดสารระเหยที่ถูกควบคุมที่กองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางพบว่า ผู้ยุติการเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 14-15 ปี ระดับการศึกษาต่ำ ไม่มีรายได้ เป็นนักเรียน มีสภาพครอบครัวแตกแยก ส่วนใหญ่ผู้ยุติการเรียนครั้งแรกอายุ 15 ผู้ยุติการเรียนใช้เงินเนออย่างเดียวย้อยละ 15.40 ใช้แลกเกอร์อย่างเดียวย้อยละ 71.00 และใช้ทั้งเงินเนอและแลกเกอร์ร่วมกันร้อยละ 13.60 ผู้ยุติการเรียนบางรายเคยหยุดยุติแล้วแต่กลับมาสอดมอีกครั้ง เพราะว่าเกิดอาการหงุดหงิด มีความทุกข์และมีความอยากร้อยละ 62.90 จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับสารระเหย พบว่าผู้ยุติไม่ทราบถึงอันตรายของสารระเหมามาก่อนร้อยละ 33.90 และผู้ยุติที่ทราบถึงอันตรายของสารระเหยแต่ยังยุติอยู่ร้อยละ 76.30

มลิลย์ หงสนันท์ (2536: ออนไลน์) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตใจและสังคมที่กระตุ้นการติดสารระเหยของวัยรุ่นที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ เพื่อหาสาเหตุทางจิตใจและสังคมที่กระตุ้นให้ผู้ป่วยวัยรุ่นใช้สารระเหย จนกระทั่งมีอาการทางจิต ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่ติดสารระเหยเป็นเพศชายทั้งหมดส่วนใหญ่อายุ 19 ปี เริ่มใช้ครั้งแรกเมื่ออายุ 15 ปี ส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาคือครั้งแรก ทางด้านสังคมพบว่าส่วนใหญ่ครอบครัวมีฐานะปานกลาง ลักษณะการอยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว และมีความขัดแย้งกันบางครั้ง สาเหตุที่ใช้สารระเหยคืออยากลอง ทางด้านจิตใจ พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่าง มีเรื่องที่กังวลใจที่สุดคือ เรื่องครอบครัว มีความรู้สึกอยากเลิกเสพเด็ดขาด มีความรู้สึกชอบอ่านต่อครูและโรงเรียน เมื่อมีปัญหาปรึกษาปรึกษาคนใกล้ชิด รู้สึกพอใจต่อฐานะของครอบครัว และเมื่อได้เสพสารระเหยจะรู้สึกสบายใจ แต่เมื่อใช้แล้วก็มีความเห็นว่าเป็นที่รังเกียจของสังคมและทำให้ร่างกายทรุดโทรม หลังจากรักษาแล้วอยากได้รับการยอมรับจากสังคม

อังสนา เปสนันท์ (2536: 92-95) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดบางโพธิ์มาวาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมติดสารระเหย ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมดมกาวจำนวน 3 คน เป็นนักเรียนหญิง 2 คน นักเรียนชาย 1 คน ผลจากการศึกษารายกรณีพบว่า เด็กหญิง ก. หลังจากรักษาให้คำปรึกษา มีสุขภาพจิตดีขึ้น ปัญหาการเรียนลดน้อยลง มาโรงเรียนสม่ำเสมอ พฤติกรรมดมกาวลดลง และในขณะนี้เลิกดมกาวแล้ว เด็กหญิง ข. หลังจากรักษาให้คำปรึกษา มีสุขภาพจิตดีขึ้น รู้สึกมีความสุขบ้าง สนใจการเรียนดี ปัญหาพฤติกรรมดมกาวลดน้อยลง และในขณะนี้เลิกดมกาวแล้ว เด็กชาย ค. หลังจากรักษาให้คำปรึกษา มีการปรับตัวในสังคมและปัญหาต่างๆ ดีขึ้น โดยเฉพาะด้านการเรียน มีความสนใจใฝ่เรียนมากขึ้น รวมทั้งกิจกรรมด้านกีฬาในโรงเรียน และพฤติกรรมดมกาวลดน้อยลง จากสัปดาห์ละครั้งเป็น 2-3 สัปดาห์ ต่อ 1 ครั้ง และยังมีการสูบบุหรี่บ้างจากการศึกษาสาเหตุพฤติกรรมดมกาวนั้นพอจะสรุปได้ 2 สาเหตุใหญ่คือ สาเหตุจากลักษณะส่วนบุคคล ปัญหาที่พบเป็นปัญหาเกี่ยวกับพื้นฐานเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ บุคลิกภาพอ่อนแอ ต้องพึ่งพาผู้อื่น ไม่มีความมั่นคงทางจิตใจ ก้าวร้าว

ต่อต้านสังคม และสาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่พบเป็นปัญหาในครอบครัว ซึ่งเกี่ยวกับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม นอกจากปัญหาในครอบครัวแล้วสิ่งแวดล้อมภายนอกก็ยังเป็ปัจจัยที่ทำให้เด็กมีโอกาสใช้ยาเสพติดได้ เช่น อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีสารเสพติด หรือใกล้ชิดผู้ใช้สารเสพติด อยากรู้ อยากลองความสามารถในการหาซื้อและเสพ

สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์ (2539: 62) ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยาวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติทางบวกต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยลดลงแตกต่างกัน

อารีย์ เงินแย้ม (2539: 107-108) ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการสูดดมสารระเหยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชาย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง การศึกษาของผู้ปกครองอยู่ในระดับประถมศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง 3,000-8,000 บาทต่อเดือน นักเรียนอยู่ร่วมกับบิดามารดา และนักเรียนได้รับความรู้เรื่องสารระเหยจากวิทยุและโทรทัศน์มากที่สุด จากการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการสูดดมสารระเหยด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติ พบว่า นักเรียนได้รับความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการสูดดมสารระเหยในระดับปานกลาง ด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้ ผลจากการเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันการสูดดมสารระเหยของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการสูดดมสารระเหยต่างกัน แต่มีเจตคติไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับการป้องกันการสูดดมสารระเหยต่างกัน แต่มีเจตคติและการปฏิบัติไม่ต่างกัน นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการสูดดมสารระเหยแตกต่างกัน แต่มีเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการสูดดมสารระเหยไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการสูดดมสารระเหยแตกต่างกัน แต่มีเจตคติและการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีสภาพครอบครัวต่างกัน มีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการสูดดมสารระเหย ไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่ได้รับการได้รับความรู้เรื่องสารระเหยจากแหล่งข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีความรู้ เจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการสูดดมสารระเหยไม่แตกต่างกัน นักเรียนมีความรู้กับเจตคติ และความรู้กับการปฏิบัติไม่สัมพันธ์กัน นักเรียนมีเจตคติกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการสูดดมสารระเหยสัมพันธ์กับเชิงนิมิตในระดับปานกลาง

ดุษฎี โยเหลา และคณะ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยบ่งชี้สาเหตุการใช้และติดสารระเหย ของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดยโสธร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและเยาวชนที่ติดสารระเหยและไม่ติดสารระเหย บิดามารดาของผู้ติดสารระเหย และผู้นำชุมชนที่มีการแพร่ระบาดของสารระเหย ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการใช้สารระเหยของเด็กและเยาวชนใน

กรุงเทพมหานคร คือ การมีเพื่อนที่ใช้สารระเหย มีความภาคภูมิใจในตนเองด้านครอบครัวต่ำ มีบุคลิกภาพชอบท้าทายสูง ส่วนสาเหตุการใช้สารระเหยของเด็กและเยาวชนในจังหวัดยโสธร พบว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีเพื่อนที่ใช้สารระเหย บุคลิกภาพชอบท้าทาย การต่อต้านบรรทัดฐานของสังคมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้สารระเหย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สารระเหยนิยมใช้สารระเหยประเภท กาวกระป๋องและพบว่าในอดีตเคยใช้สารเสพติดประเภทอื่นมาก่อน สาเหตุที่ใช้เพราะอยากลอง เพื่อนชวน และผลการสัมภาษณ์พ่อแม่ของเด็กและเยาวชนที่ใช้สารระเหย พบว่า พ่อแม่ส่วนหนึ่งใช้การลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อลูกทำผิด ไม่มีวิธีการในการควบคุมพฤติกรรมของลูก เมื่อลูกมีพฤติกรรมไม่ดีจะปล่อยละเลย และเมื่อลูกทำดีจะให้รางวัลโดยเน้นที่เงินและสิ่งของ

งานวิจัยในต่างประเทศ

เบรน (Brian. 2007: 1-5) ศึกษาเหตุผลของการใช้สารระเหยในวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่ใช้สารระเหยและไม่ใช้สารระเหย ทำการศึกษาด้วยวิธีการสำรวจ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 15 ปี วัยรุ่นที่ใช้สารระเหยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนเมือง เป็นชนผิวดำ เหตุผลที่วัยรุ่นใช้สารระเหยพบว่ามี 15 สาเหตุ ได้แก่ อยากรู้ อยากลอง รู้สึกเบื่อหน่าย พกพาง่าย เพื่อความสนุกกับการใช้ เพื่อผ่อนคลาย คิดว่าไม่อันตราย จะได้ลิ้มปัญหา กลุ่มเพื่อน รู้สึกเศร้าเสียใจ รู้สึกทุกข์เป็นกังวล เพื่อให้เกิดความประทับใจผู้อื่น โกรธบางคน ปัญหาครอบครัว โกรธตัวเอง และชอบสารระเหยมากกว่าสารเสพติดชนิดอื่น เป็นต้น แต่เหตุผลที่วัยรุ่นใช้สารระเหยมากที่สุด คือ อยากรู้ อยากลอง รองลงมาคือ รู้สึกเบื่อหน่ายชีวิต และเป็นสารเสพติดที่หาได้ง่ายกว่าสารเสพติดชนิดอื่น

ฮาวเวิร์ด (Howard. 2007: 198-208) ศึกษาหาความสัมพันธ์ ของการใช้ คุณลักษณะและสถานที่ของการใช้ เพื่อแยกรูปแบบการใช้สารระเหยของเยาวชนที่ถูกคุมขังในสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนที่ใช้สารระเหยจำนวน 723 คน ศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบประเมินการใช้สารระเหย โดยสังเกตอาการทางจิต ลักษณะการต่อต้านสังคม ลักษณะการเป็นอาชญากรรม และการเป็นแผล ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุ เฉลี่ย 15 ปี และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 1 ใน 3 (36.90%) ใช้สารระเหยตลอดชีวิต และร้อยละ 47.9 เคยลองใช้สารระเหยมากกว่า 4 ชนิดขึ้นไป เยาวชนที่ใช้ สารระเหยส่วนใหญ่จะอาศัยในเมืองใหญ่ และในชุมชนเล็กๆ สารระเหยที่ใช้ได้แก่ แก๊สโซลีน ร้อยละ 22 ปากกามาร์กเกอร์ร้อยละ 15 น้ำยาทำความสะอาดฝุ่นคอมพิวเตอร้อ้อยละ 15 และสีเปรย์ ร้อยละ 12 จากการศึกษายังพบว่า เยาวชนที่สูดดมสารระเหยมีพฤติกรรมทางอาชญากรรม ทศนคติต่อต้านสังคม อาการทางจิต มีประวัติการบาดเจ็บที่หัว โรคไต ปัญหาทางฮอร์โมน การป่วยทางจิต การคิดฆ่าตัวตาย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้เสพยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ปัจจัยที่เริ่มเสพยาเสพติดเกิดได้หลายปัจจัย เช่น ความรู้ความอยากลอง เพื่อน ปัญหาครอบครัว เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม

การเสพยาของเยาวชน ที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานีเพื่อเป็น
แนวทางในการป้องกันการเสพยาในกลุ่มเด็กและเยาวชน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยด้านต่างๆ ของเยาวชนที่เสพยาเสพติดในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบ Case-control study ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี และเยาวชนที่ไม่เคยเสพยาเสพติดในอำเภอเขวาสันรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เยาวชนที่ติดสารเสพติดในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี (Case group) และ เยาวชนที่ไม่เคยเสพยาเสพติดได้แก่นักเรียนในโรงเรียนชุมชน ระดับมัธยมศึกษา (Control group) ดังรายละเอียดการเลือกกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

1. การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณ โดยใช้สูตร (Kelsey. 1996: 327)

$$n = \frac{(Z_{\alpha/2} + Z_{\beta/2})^2 \bar{p} (1 - \bar{p}) (r + 1)}{(d^*)^2 r}$$

เมื่อ $(Z_{\alpha/2} + Z_{\beta/2})^2$ แทน ค่าโดยการเปิดตาราง

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{p}$ แทน $\frac{p_1 + p_2}{1+r}$

p_1 แทน สัดส่วนของการมีปัจจัยที่มีอิทธิพลในกลุ่ม Case

p_2 แทน สัดส่วนของการมีปัจจัยที่มีอิทธิพลในกลุ่ม Control

r	แทน	อัตราส่วนของจำนวน Case ต่อ Control
d*	แทน	$p_1 - p_2$

การศึกษานี้คำนวณหาค่า n โดยศึกษาตัวแปรเพศชาย ในงานวิจัยของ ดุษฎี โยเหลา และคณะ (2540: 33) เป็นการศึกษาปัจจัยที่บ่งชี้สาเหตุการใช้สารระเหยของกลุ่มเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคอีสานจำนวน 298 คน เป็นเพศชาย 254 คน และจากสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (2550) ประชากรเพศชายจำนวน 31,001,000 คน ดังนี้

$$n = \frac{7.849 (0.45) (0.55) (3)}{(0.85 - 0.49)^2 \cdot 2}$$

$$n = \frac{5.83}{0.26}$$

$$n = 22.42$$

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เยาวชนที่ติดสารระเหยในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี (Case group) เท่ากับ 67 คน และกำหนดกลุ่มนักเรียนนักเรียนในโรงเรียนชุมชน ระดับมัธยมศึกษาที่ไม่เคยเสพสารระเหย (Control group) เป็น 2 เท่าของกลุ่มเยาวชนที่เสพสารระเหย ได้กลุ่มตัวอย่างที่ยินดีเปิดเผยข้อมูล จำนวน 134 คน

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างจากเยาวชนประกอบด้วย

2.1 กลุ่มเยาวชนที่เสพสารระเหย (Case group) หมายถึง เยาวชนที่ติดสารระเหยในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 67 คน

2.2 กลุ่มเปรียบเทียบ (Control group) หมายถึง กลุ่มเยาวชนที่ไม่เคยเสพสารระเหย จำนวน 134 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนชุมชน เนื่องจากเป็นสถาบันที่มีการคัดกรองนักเรียนที่ไม่เสพสารเสพติด ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ดังต่อไปนี้

2.2.1 สํารวจนักเรียนโรงเรียนชุมชน ระดับมัธยมศึกษาที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

2.2.2 คำนวณขนาดของตัวอย่างในแต่ละระดับชั้น โดยคิดเป็นสัดส่วนกับประชากรในแต่ละระดับชั้นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2.3 สุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้นโดยการคัดเลือกแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6

ชั้น	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
มัธยมศึกษา 1	598	26
มัธยมศึกษา 2	578	21
มัธยมศึกษา 3	455	20
มัธยมศึกษา 4	593	25
มัธยมศึกษา 5	551	23
มัธยมศึกษา 6	448	19
รวม	3,223	134

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเสพยาของเยาวชน แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ รายได้ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา โรคประจำตัว ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเสพยาของ เชนาะเยาวชนที่ศูนย์ฝึกรบเด็กและเยาวชน เขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ประวัติการเสพยา ประวัติการอยู่ถูกควบคุม พฤติกรรมการเสพยา ผลกระทบของการเสพยา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบ รายการและแบบสอบถามปลายเปิด

ตอนที่ 3 ปัจจัยนำที่มีความสัมพันธ์กับการเสพยา ได้แก่

3.1 ความรู้เกี่ยวกับสารระเหย มีลักษณะข้อคำถามแบบเลือกตอบ ใช่ ไม่ใช่ ไม่ทราบ

3.2 เจตคติเกี่ยวกับสารระเหย มีลักษณะข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีทั้งหมด 5 ระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งมีทั้งข้อความที่แสดงลักษณะทางบวก และทางลบ

3.3 บุคลิกภาพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่

ตอนที่ 4 ปัจจัยเอื้อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการติดยาของ เชนาะโอกาสในการสัมผัสสารระเหย การหาได้ยากง่าย ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีทั้งหมด 5 ระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 5 ปัจจัยเสริมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกับการเสพยาเสพติด ได้แก่ อิทธิพลของเพื่อนและอิทธิพลของครอบครัว ลักษณะข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีทั้งหมด มีทั้งหมด 5 ระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งมีทั้งข้อความที่แสดงลักษณะทางบวก และทางลบ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาเอกสาร จากตำราวิชาการ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสารระเหย บุคลิกภาพ และแนวคิดเกี่ยวกับการติดสารระเหย
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบทดสอบ และแบบสอบถามในการศึกษาค้นคว้าจากตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแบบสอบถามปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเสพยาเสพติด คือ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามข้อ 3 เสนอต่อประธานและกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พร้อมสรุปย่อเค้าโครงการวิจัยเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของเนื้อหา ข้อเสนอแนะต่างๆ แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม นำเสนอให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบอีกครั้ง
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว นำไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนชุมชนอำเภอบุขบั้ง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 50 คน และนำแบบสอบถามวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ

เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมาย

เกณฑ์การให้คะแนนและแปลความหมายในการตอบแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี และนักเรียนโรงเรียนชุมชน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน และการแปลความหมาย ดังนี้

1. แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับสารระเหย เป็นแบบสอบถามความรู้ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสารระเหย กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ตอบใช่	ให้	1	คะแนน
ตอบไม่ใช่	ให้	0	คะแนน
ตอบไม่แน่ใจ	ให้	0	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนความรู้เกี่ยวกับสารระเหย แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533: 24)

ร้อยละ 80.00 – 100.00	หมายถึง	มีความรู้ระดับดีมาก
ร้อยละ 70.00 – 79.99	หมายถึง	มีความรู้ระดับดี
ร้อยละ 60.00 – 69.99	หมายถึง	มีความรู้ระดับปานกลาง
ร้อยละ 50.00 – 59.99	หมายถึง	มีความรู้ระดับพอใช้
ร้อยละ 0 – 49.99	หมายถึง	มีความรู้ระดับควรแก้ไข

2 แบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับสารระเหย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีทั้งหมด 5 ระดับ ซึ่งมีทั้งข้อความที่แสดงลักษณะทางบวก และทางลบ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนโดยการให้คะแนนแบบสอบถามเป็นรายข้อ ดังนี้

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเจตคติเกี่ยวกับสารระเหย แบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.00 – 5.00	หมายถึง	มีเจตคติเกี่ยวกับสารระเหยในทางบวก
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.99	หมายถึง	มีเจตคติเกี่ยวกับสารระเหยในทางลบ

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ แบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI (Maudsley Personality Inventory) เป็นการทดสอบบุคลิกภาพแบบหนึ่งตามแนวคิดของ H.J. Eysenck เป็นผู้คิดขึ้น ใช้สำหรับประเมินบุคลิกภาพที่แสดงออกในคุณลักษณะ 2 อย่าง คือ Extraversion - Introversion (E) และ Neuroticism – Stability (N) ซึ่งแบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI นี้ สมทรง สุวรรณเลิศ และคณะ ได้แปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทย โดยได้รับคำแนะนำจากศาสตราจารย์ นายแพทย์ อรุณ ภาคสุวรรณ (ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา) ซึ่งแบบทดสอบบุคลิกภาพ MPI ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 48 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามประเมินบุคลิกภาพ 2 แบบ คือ Extraversion - Introversion (E) และ Neuroticism – Stability (N) อย่างละ 24 ข้อ ในแต่ละข้อมี 3 คำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ คือ ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่ โดยผู้วิจัยได้กำหนดการให้คะแนนดังต่อไปนี้

ใช่	ให้เท่ากับ	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้เท่ากับ	1	คะแนน
ไม่ใช่	ให้เท่ากับ	0	คะแนน

โดยแบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้คือ

3.1 ด้านพฤติกรรม (Behavior) ได้จากผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบข้อ 1,4,5,8,9,12,14,16,18,20,22,24,26,28,30,32,34,36,38,40,42,44,46, และ 48 ซึ่งมีคะแนนทั้งหมด 48 คะแนน โดยแบ่งบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมได้ดังนี้

แบบแสดงออก (Extraversion)	หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่า 18.62 คะแนน
แบบปานกลาง (Ambivert)	หมายถึง ผู้ที่มีคะแนน 18.62 – 33.10 คะแนน
แบบเก็บตัว (Introversion)	หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนมากกว่า 33.10 คะแนน

3.2 ด้านอารมณ์ (Emotion) ได้จากผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบข้อ 2,3,6,7,10,11,13,15,17,19,21,23,25,27,29,31,33,35,37,39,41,45, และ 47 ซึ่งมีคะแนนทั้งหมด 48 คะแนน โดยแบ่งบุคลิกภาพด้านอารมณ์ออกได้ดังนี้

แบบมั่นคง (Stability)	หมายถึง ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า 13.32 คะแนน
แบบปานกลาง (Ambivert)	หมายถึง ผู้ที่มีคะแนน 13.32 – 33.32 คะแนน
แบบอ่อนไหว (Neuroticism)	หมายถึง ผู้ที่มีคะแนนมากกว่า 33.32 คะแนน

4. ปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด เป็นสอบถามการรับรู้ การหาได้ง่ายและโอกาสในการสัมผัสสารเสพติด โดยสร้างคำถามตามแบบมาตรวัดของ ลิเคิร์ต (Likert scale) กำหนดให้ผู้ตอบเลือกคำตอบได้ 5 ตัวเลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

การแปลความหมายของคะแนนแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ระดับ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538: 10) คือ

คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับน้อย

5.ปัจจัยเสริมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติด เป็นสอบถามการรับรู้ อิทธิพลของเพื่อนและอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อการเสพยาเสพติด โดยแบ่งสร้างคำถามที่มีด้านบวกและด้านลบตามแบบมาตราวัดของ ลิเคิร์ต (Likert scale) กำหนดให้ผู้ตอบเลือกคำตอบได้ 5 ตัวเลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยให้คะแนน ดังนี้

ข้อความทางบวก		ข้อความทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

การแปลความหมายของคะแนนแบบสอบถามอิทธิพลของเพื่อนและอิทธิพลของครอบครัวแบ่งออกเป็น 3 ระดับ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538: 10) คือ

คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง	มีการรับรู้ระดับน้อย

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการศึกษานี้ดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามทุกฉบับให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเป็นรายข้อแล้วนำผลการพิจารณาและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาของข้อคำถาม โดยใช้สูตร IC ได้ข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ขึ้นไปเป็นแบบสอบถามที่มีความเที่ยงตรง

2. การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและหาอำนาจจำแนก ดังนี้

2.1 ค่าความยากง่าย (Difficulty) ค่าความยากง่ายของแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด โดยหาสัดส่วนระหว่างจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อถูกต้องจำนวนผู้ตอบทั้งหมด แล้วเลือกคำถามที่มีความยากง่ายระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 โดยให้ข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด ได้แบบทดสอบจำนวน 26 ข้อดังตาราง 2

ตาราง 2 ความยากง่ายของแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับสารระเหย

ค่าความยากง่าย	การแปลผล	จำนวนข้อ
0.20 – 0.39	ยาก	10
0.40 – 0.60	พอดี	12
0.61 – 0.80	ง่าย	4

2.2 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับสารระเหยโลหิตเป็นรายข้อ โดยใช้สหสัมพันธ์แบบพอยต์ไบซีเรียล (Point Biserial correlation) ซึ่งเป็นค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ และหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเจตคติ บุคลิกภาพ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมที่สัมพันธ์กับการเสพสารระเหย โดยหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (Corrected item to total correlation) และเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (สุณี รักษาเกียรติศักดิ์. 2539: 117) ได้แบบสอบถามดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนข้อของแบบสอบถามจำแนกตามค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

แบบสอบถาม		ค่าอำนาจจำแนก				
		จำนวนข้อ	พอใช้ (0.20-0.40)	ดี (0.41-0.60)	ดีมาก (>0.60)	ค่าความเชื่อมั่น
ปัจจัยนำ						
ความรู้	26	22	4	0	0.71	ดี
เจตคติ	17	8	0	9	0.85	ดี
บุคลิกภาพพฤติกรรม	24	15	8	1	0.73	ดี
บุคลิกภาพอารมณ์	24	7	7	10	0.86	ดี
ปัจจัยเอื้อ						
การหาได้ง่าย	11	5	1	5	0.84	ดี
โอกาสสัมผัส	10	0	0	10	0.95	ดี
ปัจจัยเสริม						
อิทธิพลเพื่อน	9	3	1	5	0.89	ดี
อิทธิพลครอบครัว	16	3	4	9	0.87	ดี

จากตาราง 3 พบว่า แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับสารระเหย จำนวน 26 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 ถึง 0.55 แบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับสารระเหย 17 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 ถึง 0.83 แบบสอบถามบุคลิกภาพด้านพฤติกรรม 24 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.25 ถึง 0.66 บุคลิกภาพด้านอารมณ์ 24 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 ถึง 0.72 แบบสอบถามการหาได้ง่าย 11 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 ถึง 0.78 โอกาสในการสัมผัส 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.60 ถึง 0.78 แบบสอบถามอิทธิพลของเพื่อน 9 ข้อ มีค่าอำนาจ จำแนก ระหว่าง 0.34 ถึง 0.85 แบบสอบถามอิทธิพลของครอบครัว 16 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.39 ถึง 0.80 นำแบบสอบถามที่มีค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกในเกณฑ์ที่กำหนด มา หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

2.3.ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามความรู้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 โดยใช้สูตร K.R. 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน แบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับสารระเหย บุคลิกภาพด้าน พฤติกรรม บุคลิกภาพด้านอารมณ์ การหาได้ยากง่าย โอกาสในการสัมผัสสารระเหย อิทธิพลของ เพื่อนและ อิทธิพลของครอบครัว มีค่าความเชื่อมั่น 0.85,0.73,0.86,0.84,0.95,0.89,0.87 ตามลำดับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ดังตาราง 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึง ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี และผู้อำนวยการโรงเรียนฯ ชนั้ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ที่โรงเรียนฯ จังหวัดศรีสะเกษใน วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2553 และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2553 ถึงวันที่ 19 มีนาคม 2553 ซึ่งได้แบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 182 ฉบับ คัดเลือก เฉพาะแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์ แบ่งเป็น กลุ่มเยาวชนที่เสพสารระเหยจำนวน 67 คน (case) และกลุ่มเยาวชนที่ไม่เสพสารระเหยจำนวน 115 ฉบับ (control) ผู้วิจัยนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการประมวลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดำเนินการวิเคราะห์ และการทดสอบสมมติฐาน ยอมรับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย การดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามแต่ละชุดตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. คำนวณหาค่าสถิติ ดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 นำแบบสอบถามปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเสพยาเสพติด ได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

2.3 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการเสพยาเสพติด โดยใช้การทดสอบแบบ Logistic Regression

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1 สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (ประคอง กรรณสูตร. 2525: 73)

$$P = \frac{f \times 100}{n}$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ
f แทน ค่าความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้เป็นร้อยละ
n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541: 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541: 35)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและวิเคราะห์เชิงปริมาณหรือตัวเลข โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535: 124)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการ
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การหาค่าความยาก (P) ของแบบสอบถามด้านความรู้เกี่ยวกับสารระเหยเป็นรายข้อ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535: 136-137)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากของคำถามแต่ละข้อ
 R แทน จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ
 N แทน จำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามข้อนั้นทั้งหมด

2.3 การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination)

2.3.1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับสารระเหย โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์แบบพอยต์ไบซีเรียล (Point biserial correlation) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535: 138)

$$r_{pbi} = \frac{\bar{X}_p - \bar{X}_q}{S_x} \cdot \sqrt{pq}$$

เมื่อ r_{pbi} แทน ค่าอำนาจจำแนก
 S_x แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทั้งฉบับ
 $\bar{X}_p$ แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนในตัวแปรต่อเนื่องสำหรับกลุ่มที่ได้คะแนนรายข้อเป็น 1
 $\bar{X}_q$ แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนในตัวแปรต่อเนื่องสำหรับกลุ่มที่ได้คะแนนรายข้อเป็น 0
 p แทน สัดส่วนของคนที่ได้คะแนนรายข้อเป็น 1
 q แทน สัดส่วนของคนที่ได้คะแนนรายข้อเป็น 0

2.3.2 แบบสอบถามเจตคติต่อสารระเหย บุคลิกภาพ โอกาสในการสัมผัสสารระเหย การหาได้ง่าย อิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของครอบครัว โดยหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อและคะแนนรวมทั้งฉบับ (Corrected item to total correlation) (สุณี รักษาเกียรติศักดิ์. 2539: 117)

$$r_{xy} = \frac{n\sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[n\sum x^2 - (\sum x)^2] [n\sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวมทั้งฉบับ

$\sum x$ แทน ผลรวมรายข้อ (Item) ของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum y$ แทน ผลรวมของคะแนนรวม (Total) ของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum xy$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนน x และคะแนน y

n แทน จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง

2.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

2.4.1 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านความรู้เกี่ยวกับสารระเหย โดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (K.R.₂₀) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2535: 130)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

N แทน จำนวนข้อทั้งหมดของแบบสอบถาม

P แทน สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ

Q แทน สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ = 1-p

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนจากการทดสอบ

2.4.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านเจตคติต่อสารระเหย โอกาสในการสัมผัสสารระเหย การหาได้ง่ายของสารระเหย อิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของครอบครัว โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบัท (Cronbach) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535: 132-133)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[\frac{1 - \sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n	แทน	จำนวนข้อ
S^2_i	แทน	คะแนนความแปรปรวนในแต่ละข้อ
S^2_t	แทน	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

3.สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์อายุ รายได้ ความรู้ เจตคติ บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม บุคลิกภาพด้านอารมณ์ การหาได้ง่าย โอกาสในการสัมผัส อิทธิพลของเพื่อนและอิทธิพลของครอบครัว โดยการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) มีขั้นตอนดังนี้

4.1 คัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการถดถอยโลจิสติก โดยใช้เทคนิค Enter

4.2 สร้างสมการ Logistic Regression Response Function) จากการคัดเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 41)

$$P(Y) \quad \text{แทน} \quad = 1 + \frac{e^{b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_p x_p}}{e^{b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_p x_p}}$$

เมื่อ	$P(Y)$	แทน	ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ Y
	e	แทน	exponential function มีค่าประมาณ 2.71828
	$b_1 + b_2 + \dots + b_p$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก ตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p
	$x_1 + x_2 + \dots + x_p$	แทน	ตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p

4.3 กำหนด Logit transformation หรือ Logit(p) หรือ log ของ Odds Ratio จึงอยู่ในระดับของตัวแปรเกณฑ์ที่สามารถทำนายได้ด้วยชุดของตัวแปรทำนายเชิงเส้นตรงดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 41)

$$\begin{aligned} \text{Logit}(p) &= b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_p x_p \\ \text{Logit} &= \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \dots + \beta_p x_p + e \end{aligned}$$

เมื่อ	$b_1 + b_2 + \dots + b_p$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิส ตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p
	$\beta_1 + \beta_2 + \dots + \beta_p$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณได้จากข้อมูลของตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p
	$x_1 + x_2 + \dots + x_p$	แทน	ตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p

4.4 คำนวณค่าน้ำหนักความสำคัญ เนื่องจาก logit Transformation แสดงความสัมพันธ์ในรูปแบบ Multiple Linear Regression ซึ่งสะดวกในการใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด

(Least Square) ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b, β) (อุไรวรรณ อมรนิมิตร. 2546: 27) และทำการหาค่าความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (Score-Weight) ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 41)

$$\beta_i = b_i \frac{s_i}{s_y}$$

เมื่อ	β_i	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญ (Beta-Weight) ตัวแปรอิสระตัวที่ i
	b_i	แทน	ค่าน้ำหนักคะแนนหรือค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรตัวที่ i ที่ต้องการหาค่าน้ำหนักคะแนน
	s_i	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระตัวที่ i
	s_y	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตาม

4.5 ทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกับพารามิเตอร์ที่ประมาณได้เพียงใด โดยพิจารณาได้จากค่าความน่าจะเป็น (Likelihood Value) ของโมเดลซึ่งเท่ากับค่า $-2 \log \text{Likelihood}$ ($-2LL$) เหตุผลของการคูณ Log Likelihood ด้วย -2 เพื่อให้ค่าที่ได้มีการแจกแจง χ^2 สำหรับทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ มี degrees of freedom เท่ากับ p (จำนวนตัวแปรทำนาย) เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า H_0 : สัมประสิทธิ์ถดถอยแบบโลจิสติกทุกตัวมีค่าเท่ากับ 0 ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 42)

$$H_0 : \beta_1 = \beta_2 \dots = \beta_k = 0$$

$$H_1 : \text{Not all } \beta_i = 0$$

$$R^2 \text{ logit} = \frac{-2\log L_{\text{Null}} - [-2\log L_{\text{MODEL}}]}{-2\log L_{\text{Null}}}$$

เมื่อ	R^2	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
	L_{Null}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนในกรณีที่ไม่มีตัวแปรอยู่ในตัวแบบ
	L_{MODEL}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนในกรณีตัวแปรทุกตัวอยู่ในตัวแบบ

4.6 ทำการตรวจสอบความเหมาะสมของตัวแบบด้วยวิธี Homer Lemeshow Goodness of Fit Test โดยใช้สถิติทดสอบ ไค-สแควร์ โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมากพอที่จะทำให้จำนวน case ที่คาดไว้ (Expected value: E_i ; $i = 1, 2, \dots, n$) จะต้องมากกว่า 5 และไม่มีการรวมใดที่มีค่า $E_i < 1$ โดยใช้การทดสอบ ดังนี้ H_0 : โมเดลเหมาะสม H_1 : โมเดลไม่เหมาะสม (กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2546: 93)

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^{10} \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i}$$

χ^2	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบไค-สแควร์
O	แทน	ค่าที่สังเกตได้ (Observed Value)
E	แทน	ค่าคาดหวัง (Expected Value)
i	แทน	กลุ่มที่ (1,2,...n)

4.7 ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก (b) ด้วย Wald statistic ถ้าเป็นตัวแปรจัดกลุ่ม (categorical variable) Wald statistic มี degrees of freedom เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างลบด้วย 1 เป็นค่าสถิติทดสอบ มีวัตถุประสงค์ในการทดสอบนัยสำคัญของตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ b_i แต่ละตัวซึ่งอยู่ในแบบว่ามีตัวใดบ้างมีผลกระทบกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในตัวแปรตาม ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548: 42)

$$W^2 = \left[\frac{b_i}{SE(b_i)} \right]^2$$

เมื่อ	W^2	แทน	ค่าสถิติวอลด์เทสต์ (Wald statistic)
	B_i	แทน	สัมประสิทธิ์โลจิสติกของตัวแปรทำนายตัวที่ i
	SE_i	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ตัวแปรทำนายตัวที่ i

4.8 นำค่าที่ได้จากข้อ 4.3 ไปแทนในข้อ 4.2 จะได้ค่าความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ ถ้าค่าที่ได้น้อยกว่า .5 ค่า $Y=0$ หรือไม่เกิดเหตุการณ์ แต่ถ้าค่าที่ได้มากกว่า .5 ค่า $Y= 1$ หรือเกิดเหตุการณ์ ทั้งนี้เนื่องจาก .5 เป็นค่าความน่าจะเป็นที่ใช้เป็น Cutting Score

4.9 คำนวณหาค่าอัตราความผิดพลาดที่เห็นชัด ดังนี้ (Richard A.Johnson;& Dean W.Wichern. 1992: 497)

$$APER = \frac{n_{1M} + n_{2M}}{n_1 + n_2}$$

เมื่อ	n_{1M}	แทน	จำนวนหน่วยวิเคราะห์ในกลุ่มที่ 1 แต่ถูกจัดให้เข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มที่ 2
	n_{2M}	แทน	จำนวนหน่วยวิเคราะห์ในกลุ่มที่ 2 แต่ถูกจัดให้เข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มที่ 1

n_1	แทน	จำนวนหน่วยวิเคราะห์ทั้งหมดในกลุ่มที่ 1
n_2	แทน	จำนวนหน่วยวิเคราะห์ทั้งหมดในกลุ่มที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ แทนความหมายต่างๆ ดังต่อไปนี้

n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
χ^2	แทน	ค่า Chi-square
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
p	แทน	ความน่าจะเป็นหรือโอกาส (Probability) ที่จะเกิดความคลาดเคลื่อนแบบ 1 (Type I error) ในการปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลาง (H_0) จากการทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square)
Constant	แทน	ค่าคงที่
S.E.	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
Wald	แทน	ค่าสถิติวอลด์เทสต์ (Wald Test)
Exp(B)	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติก ซึ่งมีการแจกแจงโลจิสติก
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก ซึ่งมีการแจกแจงเชิงซ้อน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดำเนินการวิเคราะห์ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มและ พฤติกรรมการเสพสารระเหยของกลุ่มเสพยาเสพติด และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยนำเข้า ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมที่มีความสัมพันธ์กับการเสพสารระเหยของกลุ่มตัวอย่าง โดยแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกแบบ Binary logistic regression

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคล

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปร อายุ รายได้ ระดับการศึกษา โรคประจำตัว ดังปรากฏตามตาราง 4 - 5

ตาราง 4 จำนวน (ร้อยละ) ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหย จำนวน 115 คน และกลุ่มที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตามข้อมูลทั่วไปอายุ

อายุ	ผู้ไม่เสพสารระเหย	ผู้เสพสารระเหย
<15 ปี	47(40.87)	0
12 ปี	2(1.74)	0
13 ปี	24(20.86)	0
14 ปี	21(18.26)	0
≥15 ปี	68(59.13)	67(100.00)
15 ปี	20(17.39)	3(4.47)
16 ปี	13(11.30)	9(13.43)
17 ปี	22(19.13)	17(25.37)
18 ปี	11(9.57)	19(28.36)
19 ปี	2(1.74)	10(14.93)
20 ปี	0	6(8.96)
21 ปี	0	3(4.48)
$\bar{X} \pm S$	15.20±1.78	17.81±1.45
Min - Max	12 - 19	15 - 21

จากตาราง 4 กลุ่มที่ไม่เสพสารระเหยมีอายุเฉลี่ย 15.20 น้อยกว่ากลุ่มที่เสพสารระเหย ซึ่งมีอายุเฉลี่ย 17.81 ปี โดยพบว่ากลุ่มที่ไม่เสพสารระเหยกระจายอยู่ในช่วงอายุ 13 – 17 ปีใกล้เคียงกัน แต่กลุ่มเสพสารระเหย พบว่ามีอายุเท่ากับหรือมากกว่า 15 ปี พบมากที่สุดในช่วงอายุ 17 และ 18 ปี

ตาราง 5 จำนวน (ร้อยละ) ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหย จำนวน 115 คน และกลุ่มที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	-ผู้ไม่เสพสารระเหย ¹	ผู้เสพสารระเหย ²
รายได้/วัน (บาท)		
ไม่มีรายได้	0	49 (73.13)
< 50	54(46.96)	0
51 – 100	46(40.00)	0
101 – 150	8(6.96)	0
151 – 200	7(6.08)	11(16.42)
≥ 200	0	7(10.45)
อาชีพ		
นักเรียน	115 (100.00)	58 (86.57)
รับจ้าง	0	8 (11.94)
ค้าขาย	0	1 (1.49)
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา (ป.6)	0	3 (4.48)
มัธยมศึกษาตอนต้น	63(54.78)	58(86.56)
ม.1	24 (20.87)	8 (11.94)
ม.2	20 (17.39)	14 (20.89)
ม.3	19 (16.52)	36 (53.73)
มัธยมศึกษาตอนปลาย	52(45.22)	3(4.48)
ม.4	14 (12.17)	2 (2.99)
ม.5	20 (17.39)	1 (1.49)
ม.6	18 (15.66)	0
ปวช.	0	3 (4.48)
โรคประจำตัว		
ไม่มี	110 (95.65)	66(98.51)
มีโรคประจำตัว	5 (4.35)	1(1.49)

หมายเหตุ

1 หมายถึง ข้อมูลปัจจุบัน

2 หมายถึง ข้อมูลก่อนถูกควบคุมตัวครั้งปัจจุบัน

จากตาราง 5 รายได้ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหยเกือบทั้งหมดมีรายได้กระจายในช่วงรายได้น้อยกว่า 50 บาท และ 51 - 100 บาท ร้อยละ 46.96 และ 40.00 ตามลำดับ กลุ่มที่เสพสารระเหยส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ร้อยละ 73.13 ที่เหลือมีรายได้ 151-200 บาท และมากกว่า 200 บาท ร้อยละ 16.42 และ 10.45 ตามลำดับ

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหยคือกลุ่มนักเรียนทั้งหมด กลุ่มที่เสพสารระเหยคือนักเรียนร้อยละ 86.57 ที่เหลือเคยประกอบอาชีพรับจ้างร้อยละ 11.94 และค้าขายร้อยละ 1.49

ระดับการศึกษา กลุ่มไม่เสพสารระเหย คือนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 กระจายใกล้เคียงกัน กลุ่มที่เสพสารระเหยส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 86.56

โรคประจำตัว กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดไม่มีโรคประจำตัว กลุ่มที่ไม่เสพสารระเหยมีโรคประจำตัว 5 คน คือ ไมเกรนและภูมิแพ้ กลุ่มที่เสพสารระเหยมีโรคประจำตัว 1 คน คือโรคแผลในกระเพาะอาหาร

1.2 การวิเคราะห์พฤติกรรมการเสพสารระเหย จำแนกตามประวัติการเสพสารระเหย ประวัติการถูกควบคุม พฤติกรรมการเสพสารระเหย ผลกระทบของการเสพสารระเหย ตามตาราง 6-9

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตามประวัติการเสพสารระเหยครั้งนี้

ประวัติการเสพสารระเหย	ผู้เสพสารระเหย	ร้อยละ
อายุที่เริ่มเสพสารระเหย		
< 15 ปี	11	16.42
13 ปี	4	5.98
14 ปี	7	10.44
≥ 15 ปี	56	83.58
15 ปี	33	49.25
16 ปี	14	20.90
17 ปี	7	10.44
18 ปี	2	2.99
$\bar{X} \pm S = 15.28 \pm 1.08$		
สาเหตุที่เสพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
อิทธิพลของเพื่อน	50	74.63
เพื่อนชวน	27	40.30
ตามเพื่อน	23	34.33
อยากลอง	37	55.22

ตาราง 6 (ต่อ)

ประวัติการเสพยาเสพติด	ผู้เสพยาเสพติด	ร้อยละ
ประวัติการเสพยาเสพติด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สารระเหย		
กาว	57	85.07
น้ำมันเบนซิน	15	22.38
ทินเนอร์	13	19.40
แอลกอฮอล์	2	2.99
สารที่ไม่ใช่สารระเหย		
ไม่เคย	17	25.37
เคย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	50	74.63
ยาบ้า	36	53.73
กัญชา	31	46.26
เฮโรอีน	2	2.99
ประวัติการใช้สารระเหย (ปี)		
< 1 ปี	33	49.25
1 - 2 ปี	24	35.82
>2 - 3 ปี	9	13.43
≥ 3 ปี	1	1.50
อาการขาดยา		
มี	6	8.95
ไม่มี	61	91.05

จากตาราง 6 กลุ่มตัวอย่างที่เสพยาเสพติด อายุที่เสพยาเสพติดครั้งแรกพบมากที่สุดในช่วงอายุ 15 ปี ร้อยละ 49.25 รองลงมาอายุ 16 ปี ร้อยละ 20.90 นอกจากนี้ยังพบช่วงอายุน้อยกว่า 15 ปี ร้อยละ 16.42

สาเหตุที่เสพยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างเริ่มเสพยาเสพติดด้วยสาเหตุที่หลายสาเหตุร่วมกัน สาเหตุของการเสพยาเสพติดส่วนใหญ่ คือ อิทธิพลของเพื่อน ร้อยละ 74.63 รองลงมา คือ การอยากลอง ร้อยละ 55.22

ประวัติการเสพยาเสพติดสารระเหยที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เคยเสพ คือ กาว ร้อยละ 85.07 รองลงมา คือ น้ำมันเบนซิน ร้อยละ 22.38 สารที่ไม่ใช่สารระเหยที่กลุ่มตัวอย่างเสพมีทั้ง ยาบ้าและกัญชา ร้อยละ 53.73 และ 46.26 ตามลำดับ

ระยะเวลาเสพสารระเหย กลุ่มตัวอย่างเคยเสพสารระเหยต่อเนื่องนานไม่เกิน 1ปี มากที่สุด ร้อยละ 49.25 รองลงมาคือ 1 – 2 ปี ร้อยละ 35.82 แต่บางรายเคยเสพติดต่อกันนานกว่า 3 ปี ร้อยละ 1.50

อาการขาดยา กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดไม่มีอาการขาดยา กลุ่มตัวอย่างที่มีอาการขาดยา ร้อยละ 8.95 มีอาการหงุดหงิด กระวนกระวาย รำคาญ และอารมณ์ร้อน

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตาม ประวัติการถูกควบคุม

ประวัติการถูกควบคุม	ผู้เสพสารระเหย	ร้อยละ
ไม่เคยมีประวัติถูกควบคุมตัว	30	44.78
เคยมีประวัติถูกควบคุมตัว	37	55.22
สถานพินิจ	18	26.86
ขอนแก่น	4	22.22
นครพนม	5	27.77
อุบลราชธานี	3	16.66
มุกดาหาร	1	5.55
ร้อยเอ็ด	3	16.66
อุดรธานี	1	5.55
ราชบุรี	1	5.55
ศูนย์ฯ ฝึกอบรม	19	28.36
ขอนแก่น	14	20.89
อุบลราชธานี	5	7.46

จากตาราง 7 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 55.22 เคยมีประวัติถูกควบคุมตัว จำแนกเป็นเคยถูกควบคุมตัวที่สถานพินิจร้อยละ 26.86 และเคยถูกควบคุมตัวอยู่ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ร้อยละ 28.36 และพบว่าเคยถูกควบคุมตัวอยู่ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 อุบลราชธานี ร้อยละ 7.46

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตาม
พฤติกรรมการเสพสารระเหยก่อนถูกควบคุม

พฤติกรรมการเสพสารระเหย	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทสารระเหยที่เสพมากที่สุด		
กาว	46	68.66
ทินเนอร์	12	17.91
น้ำมันเบนซิน	9	13.43
วิธีการเสพ		
ใส่ถุงพลาสติก	55	82.09
เสพโดยตรงจากกระป๋อง/ขวด	8	11.94
ใช้ผ้าชุบ	4	5.97
ระยะเวลาเสพติดต่อกัน		
1 วัน	24	35.82
2 วัน	13	19.40
3 วัน	11	16.42
4 วัน	7	10.45
5 วัน	3	4.48
>5 วัน	9	13.43
ระยะเวลาการเสพต่อครั้ง		
< 1 ชั่วโมง	29	43.28
1 – 2 ชั่วโมง	21	31.34
>2 – 3 ชั่วโมง	9	13.43
>3 – 4 ชั่วโมง	4	5.97
> 4 ชั่วโมง	2	2.99
เสพตลอดเวลา	2	2.99
จำนวนครั้งในการเสพต่อ 1 วัน		
1 ครั้ง	14	20.89
2 ครั้ง	21	31.35
3 ครั้ง	29	43.28
4 ครั้ง	1	1.49
ตลอดเวลา	2	2.99

จากตาราง 8 ประเภทสารระเหยที่เสพมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้สารระเหยประเภทกาว ร้อยละ 68.66 รองลงมา คือ ทินเนอร์และน้ำมันเบนซิน ร้อยละ 17.91, 13.43 ตามลำดับ

วิธีการเสพ ส่วนใหญ่เสพโดยการใส่ถุงพลาสติก ร้อยละ 82.08 เสพโดยการสูดดมโดยตรงจากกระป๋อง/ขวด ร้อยละ 11.94

ระยะเวลาเสพติดต่อกัน เสพแต่ละครั้งติดต่อกันนาน 1 วัน มากที่สุด ร้อยละ 35.82 รองลงมาคือ เสพติดต่อกันนาน 2 วัน ร้อยละ 19.40

ระยะเวลาการเสพต่อครั้ง กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการเสพแต่ละครั้งไม่เกิน 1 ชั่วโมงมากที่สุด ร้อยละ 43.28 รองลงมาเสพนาน 1 – 2 ชั่วโมง ร้อยละ 31.34

จำนวนครั้งในการเสพต่อวัน ในแต่ละวันและส่วนใหญ่เสพ 1 – 3 ครั้ง คือ เสพวันละ 3 ครั้ง ร้อยละ 43.28 รองลงมาคือ 2 ครั้ง ร้อยละ 31.35 และ 1 ครั้ง ร้อยละ 20.99

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกผลกระทบของการเสพสารระเหย

ผลกระทบของการเสพสารระเหย	จำนวน	ร้อยละ
ผลกระทบต่อสุขภาพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ด้านสุขภาพกาย		
อ่อนเพลีย	37	55.22
น้ำหนักลด	32	47.76
หายใจถี่และเบา	15	22.38
คลื่นไส้อาเจียน	11	16.41
แน่นหน้าอก/ปวดท้อง	14	20.89
ด้านอารมณ์		
หุแว่ว	38	56.71
เบื่อหน่าย/ซึมเศร้า	20	29.85
ตื่นเต้น/กล้าแสดงออก	40	59.07
หวาดระแวง	18	26.86
ด้านสังคม		
เพื่อนเลิกติดต่อ	12	17.91
ไม่มีญาติมาเยี่ยม	7	10.44

ตาราง 9 (ต่อ)

ผลกระทบของการเสพสารระเหย	จำนวน	ร้อยละ
ผลกระทบด้านการเรียน		
ผลการเรียนลด	29	43.28
ไม่มีสมาธิ	20	29.85
ขาดเรียนบ่อย	18	26.85
อาการขาดยา ขณะอยู่ที่ศูนย์ฯ		
มี (ปวดหัว หงุดหงิด)	2	2.98
ไม่มี	66	98.50

จากตาราง 9 ผลกระทบจากการเสพสารระเหยด้านสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาการอ่อนเพลียมากที่สุด ร้อยละ 55.22 รองลงมามีอาการ น้ำหนักลด ร้อยละ 47.76 ด้านอารมณ์กลุ่มตัวอย่างมีอาการหุนเหว่มากที่สุด ร้อยละ 56.71 รองลงมามีอาการเบื่อหน่าย/ซึมเศร้า ตื่นเต้น กล้าแสดงออก ร้อยละ 29.85 และหวาดระแวง ร้อยละ 26.86 ด้านสังคม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 17.91 เพื่อนเลิกติดต่อ ร้อยละ 10.44 ไม่มีญาติมาเยี่ยม

ผลกระทบด้านการเรียน พบว่า ผลการเรียนลดลง ร้อยละ 43.28 รองลงมาคือ ไม่มีสมาธิ และขาดเรียนบ่อย ร้อยละ 29.85 และ 26.85 ตามลำดับ

ขณะอยู่ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 5 อุบลราชธานี มีอาการขาดยา 2 คน คือ มีอาการปวดหัว หงุดหงิด

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยนำเข้า ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม ที่มีความสัมพันธ์กับการเสพ
สารระเหย ดังตาราง 10 – 12

ตาราง 10 จำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพ
สารระเหย จำนวน 115 คน และกลุ่มที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตามปัจจัยนำเข้า

ปัจจัยนำเข้า	ผู้ไม่เสพสารระเหย	ผู้เสพสารระเหย
ความรู้		
ควรปรับปรุง (< 50%)	81(70.43)	55(82.10)
พอใช้ (50.00-59.99%)	20(17.40)	9(13.40)
ปานกลาง (60.00-69.99%)	10(8.70)	3(4.50)
ดี (70.00-79.99%)	3(2.61)	-
ดีมาก ($\geq 80.00\%$)	1(0.86)	-
$\bar{X} \pm S$	36.19 $\pm$ 19.38	34.32 $\pm$ 14.53
ระดับ	ควรปรับปรุง	ควรปรับปรุง
เจตคติ		
ลบ (< 3.00)	9(7.80)	18(26.90)
บวก (≥ 3.00)	106(92.20)	49(73.10)
$\bar{X} \pm S$	3.41 $\pm$ 0.58	3.32 $\pm$ 0.70
ระดับ	ทางบวก	ทางบวก
บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม		
แสดงออก (< 18.62)	4(3.50)	0
กลาง (18.62-33.10)	102(88.70)	45(67.00)
เก็บตัว (> 33.10)	9(7.80)	22(32.80)
$\bar{X} \pm S$	27.84 $\pm$ 4.57	31.00 $\pm$ 4.77
ระดับ	กลางๆ	กลางๆ
บุคลิกภาพด้านอารมณ์		
มั่นคง (< 13.32)	0	0
กลางๆ (13.32-33.32)	109(94.80)	61(91.00)
อ่อนไหว (> 33.32)	6(5.20)	6(9.00)
$\bar{X} \pm S$	27.06 $\pm$ 4.45	27.77 $\pm$ 4.62
ระดับ	กลางๆ	กลางๆ

จากตาราง 10 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพและเสพสารระเหยมีความรู้เกี่ยวกับสารระเหย เฉลี่ยในระดับควรปรับปรุง เมื่อพิจารณาตามระดับ พบว่า กลุ่มไม่เสพสารระเหยส่วนใหญ่มีความรู้ระดับควรปรับปรุงร้อยละ 70.43 กลุ่มที่เสพสารระเหยส่วนใหญ่มีความรู้ระดับควรปรับปรุง ร้อยละ 82.10

เจตคติเกี่ยวกับสารระเหย กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพและเสพสารระเหย มีเจตคติเกี่ยวกับสารระเหยเฉลี่ยทางบวก เมื่อพิจารณาทิศทางของเจตคติ พบว่ากลุ่มไม่เสพสารระเหย ส่วนใหญ่มีเจตคติทางบวก ร้อยละ 92.20 กลุ่มที่เสพสารระเหย ส่วนใหญ่มีเจตคติทางบวก ร้อยละ 73.10

บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพและเสพสารระเหย มีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมเฉลี่ยแบบกลางๆ เมื่อพิจารณาระดับบุคลิกภาพ พบว่ากลุ่มที่ไม่เสพสารระเหยมีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัว ร้อยละ 7.80 กลุ่มที่เสพสารระเหยมีบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมแบบเก็บตัว ร้อยละ 32.84

ส่วนบุคลิกภาพด้านอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพและเสพสารระเหย มีบุคลิกภาพด้านอารมณ์เฉลี่ยแบบกลางๆ เมื่อพิจารณาระดับบุคลิกภาพ พบว่ากลุ่มที่ไม่เสพสารระเหยมีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหว ร้อยละ 5.20 กลุ่มที่เสพสารระเหยมีบุคลิกภาพด้านอารมณ์แบบอ่อนไหว ร้อยละ 9.00

ตาราง 11 จำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหย จำนวน 115 คน และกลุ่มที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตามปัจจัยเอื้อ

ปัจจัยเอื้อ	ผู้ไม่เสพสารระเหย	ผู้เสพสารระเหย
การหาได้ง่าย		
มาก (3.67-5.00)	40(34.80)	27 (40.30)
ปานกลาง (2.34-3.66)	73(63.50)	37 (55.20)
น้อย (1.00–2.33)	2(1.70)	3 (3.45)
$\bar{X} \pm S$	3.48 $\pm$ 0.55	3.49 $\pm$ 0.64
ระดับ	มาก	ปานกลาง
โอกาสในการสัมผัส		
มาก (3.67-5.00)	14(12.17)	21 (31.30)
ปานกลาง (2.34-3.66)	47(40.87)	30 (44.80)
น้อย (1.00–2.33)	54(46.96)	16 (23.90)
$\bar{X} \pm S$	1.65 $\pm$ 0.50	3.20 $\pm$ 0.97
ระดับ	น้อย	ปานกลาง

จากตาราง 11 การหาสารระเหย กลุ่มที่ไม่เสพและเสพสารระเหยมีโอกาสในการหาสารระเหยได้ง่ายเฉลี่ย ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับโอกาสในการหาสารระเหย พบว่า กลุ่มที่ไม่เสพและเสพสารระเหยมีโอกาสหาสารระเหยได้ง่ายมาก ร้อยละ 34.80 และ 40.30 ตามลำดับ

โอกาสในการสัมผัสสารระเหย กลุ่มที่ไม่เสพและเสพสารระเหยมีโอกาสในการสัมผัสสารระเหยเฉลี่ยในระดับน้อยและปานกลาง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามระดับโอกาสในการสัมผัสสารระเหย พบว่า กลุ่มที่ไม่เสพสารระเหยมีโอกาสสัมผัสสารระเหยได้ระดับมาก ร้อยละ 12.17 กลุ่มที่เสพสารระเหยมีโอกาสในการสัมผัสสารระเหยในระดับมาก ร้อยละ 31.30

ตาราง 12 จำนวน (ร้อยละ) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหย จำนวน 115 คน และกลุ่มที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน จำแนกตามปัจจัยเสริม

ปัจจัยเสริม	ผู้ไม่เสพสารระเหย	ผู้เสพสารระเหย
อิทธิพลของเพื่อน		
มาก (3.67-5.00)	81(70.43)	22 (32.81)
ปานกลาง (2.34-3.66)	29(25.23)	35 (52.22)
น้อย (1.00-2.33)	5(4.34)	10 (14.91)
$\bar{X} \pm S$	4.07 $\pm$ 0.82	3.32 $\pm$ 1.02
ระดับ	มาก	ปานกลาง
อิทธิพลของครอบครัว		
มาก (3.67-5.00)	62(53.90)	25 (37.30)
ปานกลาง (2.34-3.66)	53(46.10)	33(49.30)
น้อย (1.00-2.33)	0	9(13.40)
$\bar{X} \pm S$	3.72 $\pm$ 0.58	3.37 $\pm$ 0.7
ระดับ	มาก	ปานกลาง

จากตาราง 12 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหยมีอิทธิพลของเพื่อนและครอบครัวต่อพฤติกรรมการเสพสารระเหยเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามระดับ พบว่า กลุ่มที่ไม่เสพสารระเหยมีอิทธิพลของเพื่อนและครอบครัวต่อพฤติกรรมการเสพสารระเหยในระดับมาก ร้อยละ 70.40 และ 53.90 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เสพสารระเหยมีอิทธิพลของเพื่อนและครอบครัวเฉลี่ยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับ พบว่า กลุ่มที่เสพสารระเหยมีอิทธิพลของเพื่อนและครอบครัวต่อพฤติกรรมการเสพสารระเหยในระดับมาก ร้อยละ 32.80 และ 37.30 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติด

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ศึกษา ได้แก่ อายุ(X_1) รายได้(X_2) ความรู้เกี่ยวกับสารระเหย(X_3) เจตคติเกี่ยวกับสารระเหย(X_4) บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม(X_5) บุคลิกภาพด้านอารมณ์(X_6) การหาได้ง่ายของสารระเหย(X_7) โอกาสในการสัมผัสสารระเหย(X_8) อิทธิพลของเพื่อน(X_9) และอิทธิพลของครอบครัว(X_{10}) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment correlation coefficient) ดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละด้าน

ตัวแปรอิสระ	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}
X_1	1.000	-.222 [*]	-.088	-.191 [*]	.059	-.060	-.066	.122	-.082	-.138
X_2		1.000	.079	.223 [*]	.050	.152	.001	-.178 [*]	.118	.084
X_3			1.000	.297 [*]	.186 [*]	.247 [*]	.024	-.056	-.102	.158 [*]
X_4				1.000	.271 [*]	.271 [*]	.043	-.079	-.089	.292 [*]
X_5					1.000	.424 [*]	-.045	-.079	-.123	.382 [*]
X_6						1.000	-.024	-.020	-.197 [*]	.416 [*]
X_7							1.000	-.039	-.015	-.016
X_8								1.000	.060	-.112
X_9									1.000	.055
X_{10}										1.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สูงสุดเท่ากับ .424 แสดงว่าตัวแปรอิสระแต่ละคู่เมื่อควบคุมตัวแปรอิสระอื่นๆ ให้เป็นค่าคงที่ มีความสัมพันธ์ไม่เกิน .80 ไม่เกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinerity) ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก แบบ Binary Logistic Regression ผู้วิจัยได้นำปัจจัยนำเข้า ได้แก่ อายุ รายได้ ความรู้เกี่ยวกับสารระเหย เจตคติเกี่ยวกับสารระเหย บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม และบุคลิกภาพด้านอารมณ์ ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การหาได้ง่ายของสารระเหย และโอกาสในการสัมผัสสารระเหย ปัจจัยเสริม ได้แก่ อิทธิพลของเพื่อน และอิทธิพลของครอบครัว มาวิเคราะห์หา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาฬสารระเหยของเยาวชน โดย แบบ Binary Logistic Regression วิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญ หรือค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก(B:Logistic Regression Coefficient) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วย Wald statistic และหาค่าความน่าจะเป็นของพฤติกรรมกาฬสารระเหย (Exp(B)) ซึ่งในการวิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาฬสารระเหย จำนวน 10 ตัวแปร ผลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาฬสารระเหย พบตัวแปรที่ทำให้สัดส่วนของพฤติกรรมกาฬสารระเหยต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร ได้แก่ อายุ และโอกาสสัมผัสสารระเหย ดังตาราง 14

ตาราง 14 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาฬสารระเหยของเยาวชนที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี

ปัจจัย	B	S.E.	Wald	df	p	Exp(B)
อายุ	.927	.147	39.742*	1	<.001	2.526
โอกาสการสัมผัส	1.003	.399	6.323*	1	.012	2.728
Constant	-18.639	2.755	45.786	1	<.001	.000
-2 Log likelihood = 150.793						
Chi-square = 88.702, df = 2, p < .001						
Cox & Snell R ² = .386, Nagelkerke R ² = .527						

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 14 พบว่า เมื่อพิจารณาค่า -2 Log likelihood ของโมเดลที่มีตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร ปรากฏว่ามีค่า -2 Log likelihood เท่ากับ 150.793 ซึ่งน้อยกว่าค่า -2 Log likelihood ในโมเดลที่มีเฉพาะค่าคงที่หรือไม่มีตัวแปรอิสระเลย (-2 Log likelihood = 239.495) และเมื่อใช้สถิติทดสอบโมเดล ได้ค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 88.702 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติกของตัวแปรอิสระทุกตัวไม่เท่ากับศูนย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Chi-square = 88.702, df = 2, p=.05) ซึ่งหมายความว่าตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปร มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกาฬสารระเหยของเยาวชน และเมื่อพิจารณาความสามารถในการทำนายของโมเดลโลจิสติกพบว่า โมเดลดังกล่าวสามารถทำนายความแปรผันของพฤติกรรมกาฬสารระเหยร้อยละ 52.70 (Nagelkerke R² = .527) และพฤติกรรมกาฬสารระเหย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในแต่ละตัวแปร ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์โลจิสติกจากมากไปน้อย ดังนี้

โอกาสในการสัมผัสสารระเหย เป็นตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์โลจิสติกสูงสุด (B = 1.003) ในการทำนายโอกาสในการสัมผัสสารระเหย มีค่า Exp (B) เท่ากับ 2.728 นั่นคือ เมื่อโอกาสในการสัมผัสสารระเหยเพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะสามารถเพิ่มโอกาสในการกาฬสารระเหย 2.728 เท่า

อายุ เป็นตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์โลจิสติก เป็นลำดับรองลงมา ($B = .927$) ในการทำนายโอกาสในการสัมผัสสารระเหย มีค่า $\text{Exp}(B)$ เท่ากับ 2.529 นั่นคือ เมื่ออายุเพิ่มขึ้น 1 ปี จะสามารถเพิ่มโอกาสในการเสพยาเสพติด 2.526 เท่า

ตาราง 15 การทำนายโอกาสในการเสพยาเสพติดของเยาวชนที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี

การเสพยาเสพติด	ผลการทำนายโอกาสในการเสพยาเสพติด		
	เสพยาเสพติด	ไม่เสพยาเสพติด	% ความถูกต้อง
เสพยาเสพติด	51	16	76.12
ไม่เสพยาเสพติด	22	93	80.87
รวม			79.12

จากตาราง 15 ประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) สามารถทำนายโอกาสในการเสพยาเสพติดได้ร้อยละ 76.12 ทำนายโอกาสในการไม่เสพยาเสพติดได้ ร้อยละ 80.87 ซึ่งเฉลี่ยแล้วสมการถดถอยโลจิสติกสามารถทำนายโอกาสในการเสพยาเสพติดและโอกาสในการไม่สัมผัสสารระเหยได้ ร้อยละ 79.12

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

สังเขป ความมุ่งหมาย สมมติฐาน และ วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี

2. เพื่อศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี

สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมสามารถทำนายพฤติกรรมการเสพยาเสพติด

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี และเยาวชนที่ไม่เคยเสพยาเสพติดในโรงเรียนชุมชน อำเภอเขวาสันรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เยาวชนที่ติดสารเสพติดในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี (Case) จำนวน 67 คน และ เยาวชนที่ไม่เคยเสพยาเสพติด ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนชุมชน ระดับมัธยมศึกษา (Control) จำนวน 115 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชน แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเสพยาเสพติด เฉพาะเยาวชนที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 3 ปัจจัยนำที่มีความสัมพันธ์กับการเสพยาเสพติด ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด เจตคติเกี่ยวกับสารเสพติด บุคลิกภาพด้านพฤติกรรมและบุคลิกภาพด้านอารมณ์

ตอนที่ 4 ปัจจัยเอื้อที่มีความสัมพันธ์กับการเสพยาเสพติด ได้แก่ การหาได้ง่ายของ

สารระเหย และโอกาสในการสัมผัสสารระเหย

ตอนที่ 5 ปัจจัยเสริมที่มีความสัมพันธ์กับการเสพสารระเหย ได้แก่ อิทธิพลของเพื่อนและอิทธิพลของครอบครัว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการประมวลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดำเนินการวิเคราะห์ และการทดสอบสมมติฐานยอมรับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามแต่ละชุดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. คำนวณหาค่าสถิติ ดังนี้

2.1 วิเคราะห์สถานะภาพส่วนบุคคลและพฤติกรรมการเสพสารระเหย โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

2.2 วิเคราะห์ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

2.2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเสพสารระเหย โดยใช้การทดสอบโลจิสติกแบบสองค่า (Binary Logistic Regression)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน มีอายุเฉลี่ย 17.81 ปี ร้อยละ 87.57 มีสถานะภาพเป็นนักเรียน ร้อยละ 73.13 ไม่มีรายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด คือ มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 86.57 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 55.22 เคยมีประวัติถูกควบคุมตัว ร้อยละ 26.86 เคยถูกควบคุมตัวที่สถานพินิจ ร้อยละ 28.36 เคยถูกควบคุมตัวอยู่ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน และ ร้อยละ 7.46 เคยถูกควบคุมตัวอยู่ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 อุบลราชธานี ผลการศึกษาสรุป ดังนี้

1. พฤติกรรมการเสพสารระเหย พบว่า ร้อยละ 68.65 ใช้สารระเหยประเภทกาว รองลงมา ร้อยละ 14.92 และ 13.43 ตามลำดับ ใช้สารระเหยประเภท ทินเนอร์และน้ำมันเบนซิน ลักษณะการเสพ ร้อยละ ร้อยละ 35.82 เสพติดต่อกันนาน 1 ชั่วโมง ร้อยละ 43.28 เสพวันละ 3 ครั้ง ร้อยละ 43.28 เสพครั้งละไม่เกิน 1 ชั่วโมง ร้อยละ 82.08 เสพโดยการใส่ถุงพลาสติก

2. ผลการทดสอบตามสมมติฐาน พบว่า อายุและโอกาสในการสัมผัสสารระเหย สามารถร่วมอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมการเสพสารระเหยของเยาวชนได้ร้อยละ 52.70 (Nagelkerke $R^2 = 0.527$) และพบว่า อายุและโอกาสในการสัมผัสสารระเหยส่งผลต่อการเพิ่มโอกาสในการเสพสารระเหยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาของเยาวชน ที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี อภิปรายผลได้ดังนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพยา มีอายุเฉลี่ย 15.20 น้อยกว่ากลุ่มที่เสพยาซึ่งมีอายุเฉลี่ย 17.81 ปี โดยพบว่า กลุ่มที่ไม่เสพยากระจายอยู่ในช่วงอายุ 13-17 ปีใกล้เคียงกัน แต่กลุ่มที่เสพยา พบว่ามีอายุเท่ากับหรือมากกว่า 15 ปี พบมากที่สุดในช่วงอายุ 17 และ 18 ปี รายได้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพยา รายเดือนทั้งหมดมีรายได้กระจายในช่วงรายได้น้อยกว่า 50 และ 51-100 บาท ร้อยละ 46.96 และ 40.00 ตามลำดับ กลุ่มที่เสพยา รายเดือนทั้งหมดไม่มีรายได้ร้อยละ 73.13 ที่เหลือมีรายได้ 151-200 บาท และ 200 บาท ร้อยละ 16.42 และ 10.45 ตามลำดับ อาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพยา รายเดือนทั้งหมด กลุ่มที่เสพยา รายเดือนร้อยละ 87.57 ที่เหลือเคยประกอบอาชีพรับจ้างและค้าขาย ระดับการศึกษา กลุ่มไม่เสพยา รายเดือนทั้งหมด คือ นักเรียนซึ่งกำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 กระจายใกล้เคียงกัน กลุ่มที่เสพยา รายเดือนส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 86.56 โรคประจำตัว กลุ่มตัวอย่างรายเดือนทั้งหมดไม่มีโรคประจำตัว กลุ่มที่ไม่เสพยา รายเดือนมีโรคประจำตัว 5 คน คือ ไมเกรนและภูมิแพ้ กลุ่มที่เสพยา รายเดือนมีโรคประจำตัว 1 คน คือ โรคแผลในกระเพาะอาหาร ผลการศึกษาอภิปรายได้ ดังนี้

1 พฤติกรรมการเสพยา รายเดือน พฤติกรรมการเสพยาครั้งนี้ของกลุ่มตัวอย่างที่เสพยา รายเดือน พบว่าอายุที่เริ่มเสพยา รายเดือนครั้งแรกมากที่สุดอายุ 15 ปี ร้อยละ 49.25 รองลงมาอายุ 16 ปี ร้อยละ 20.90 นอกจากนี้ยังพบช่วงอายุน้อยกว่า 15 ปี ร้อยละ 16.42 สอดคล้องกับการศึกษาของ รัชชัย ไทยเขียว (2526: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงสาเหตุการสูดดมสารระเหยของผู้ที่ติดสารระเหยที่ถูกควบคุมที่กองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง พบว่า ผู้สูดดมสารระเหยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 14 – 15 ปี มลิวลีย์ หงสนันท์ (2536: ออนไลน์) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตใจและสังคมที่กระตุ้นการติดสารระเหยของวัยรุ่นที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ เพื่อหาสาเหตุทางจิตใจและสังคมที่กระตุ้นให้ผู้ป่วยวัยรุ่นใช้สารระเหย จนกระทั่งมีอาการทางจิต ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่ติดสารระเหยเป็นเพศชายทั้งหมดอายุ 19 ปี สาเหตุของการเสพยา คืออิทธิพลของเพื่อน ร้อยละ 74.63 รองลงมา คือ การอยากลอง ร้อยละ 55.22 สอดคล้องกับ และเบรน (2007: 1-5) ศึกษาเหตุผลของการใช้สารระเหยในวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่ใช้สารระเหยและไม่ใช้สารระเหย ทำการศึกษาด้วยวิธีการสำรวจ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมีอายุเฉลี่ย 15 ปี มีสาเหตุการเสพยา รายเดือนจากอิทธิพลของเพื่อน อยากลอง ร้อยละ 74.63 และ 55.22 ตามลำดับ แต่การศึกษาของ ผจงจิต อินทสุวรรณ (2539: 73) พบว่าสาเหตุในการเสพยาครั้งแรกมีสาเหตุมาจาก อยากลองเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ เพื่อนชวนและตามเพื่อน ร้อยละ 40.29 และ 37.32 ตามลำดับ

พฤติกรรมการเสพยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้สารระเหยประเภทกาวหรือที่เรียกว่า กาว 3K ร้อยละ 68.65 รองลงมา คือ ทินเนอร์ ร้อยละ 17.91 ซึ่งอาจเพราะระเหยได้ช้ากว่า และมี

กลิ่นหอมมากกว่าทินเนอร์ วิธีการเสพส่วนใหญ่เสพโดยการใส่ถุงพลาสติก ร้อยละ 82.08 เนื่องจากผู้เสพจะสามารถพกพาได้สะดวกไม่เป็นที่สังเกตของบุคคลรอบข้าง นอกจากนี้ยังสามารถสูดดมได้โดยตรง อีกหนึ่งวิธีคือการเสพโดยการสูดดมโดยตรงจากกระป๋องหรือขวด ร้อยละ 11.94 โดยวิธีนี้มักจะใช้กับผู้ที่สูดดมแลคเกอร์ซึ่งมีขนาดเล็ก เหมาะสำหรับการพกพาสามารถเปิดฝาขวดและสูดดมได้เลย สอดคล้องกับการศึกษาของ ดุษฎี โยเหลาและคณะ (2540: 64) พบว่ากลุ่มที่ใช้สารระเหยจำนวน 298 คน ใช้สารระเหยประเภทกาวกระป๋องร้อยละ 80.50 ผู้เสพจะเสพแต่ละครั้งติดต่อกันนาน 1 วัน มากที่สุด ร้อยละ 35.82 รองลงมาคือ เสพติดต่อกันนาน 2 วัน ร้อยละ 19.40 สอดคล้องกับการศึกษา รัศมี วิทกเวทย์ (2537: 35) อธิบายว่า พฤติกรรมการเสพสารระเหยรายที่สูดดมน้อยวันละ 1 ครั้ง และมากที่สุดวันละตั้งแต่ 7 ครั้งขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการเสพแต่ละครั้งภายใน 1 ชั่วโมงมากที่สุด ร้อยละ 43.28 รองลงมาเสพนาน 1 – 2 ชั่วโมง ร้อยละ 31.34 กลุ่มจำนวนครึ่งในการเสพต่อวัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างเสพวันละ 3 ครั้ง ร้อยละ 43.28 รองลงมาคือ 2 ครั้ง ร้อยละ 31.35 และ เนื่องจากสารระเหยจะถูกดูดซึมเข้าสู่กระแสเลือดอย่างรวดเร็วฤทธิ์ของสารระเหยจะทำให้เมาอยู่ได้นานระหว่าง 10 - 45 นาที ซึ่งทำให้ผู้ใช้พยายามที่จะสูดดมต่อไปอีก เพื่อยืดระยะเวลาในการออกฤทธิ์ต่อไป หลังการมีเม้าที่ให้อารมณ์เป็นสุข ผู้ใช้จะเริ่มมีอาการเซื่องซึมและง่วงนอน ฤทธิ์ในการกดประสาทส่วนกลางจะค่อย ๆ หายไปภายใน 1-2 ชั่วโมง (สถาบันธัญญารักษ์. 2548: 115) นอกจากนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เสพสารเสพติดอื่นร่วมด้วย คือ ยาบ้า กัญชา หรือเฮโรอีน ร้อยละ 53.73, 46.26 และ 2.99 ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ ดุษฎี โยเหลาและคณะ (2540: 64) ซึ่งพบวก่อนที่จะใช้สารระเหยเคยมีประสบการณ์ใช้สารเสพติดอื่นมาแล้ว โดยระบุว่าเคยใช้บุหรี่ (77.50%) รองลงมาคือ เหล้า กัญชา ยาบ้า และเฮโรอีน ตามลำดับ

ผลกระทบจากการเสพสารระเหยด้านสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาการอ่อนเพลียมากที่สุด ร้อยละ 55.22 ซึ่งเป็นอาการที่เกิดขึ้นทันทีหลังจากที่สูดดมสารระเหย นอกจากนี้ผู้เสพยังรู้สึก เกลิบเคลิ้ม เวียนศีรษะ เห็นภาพหลอนได้ รองลงมามีอาการ น้ำหนักลด ร้อยละ 47.76 เนื่องจากผู้เสพจะมีอาการอาเจียน เบื่ออาหาร ปวดท้อง ด้านอารมณ์กลุ่มตัวอย่างมีอาการหุนหันว่องมากที่สุด ร้อยละ 56.71 รองลงมามีอาการเบื่อหน่าย/ซึมเศร้า ตื่นเต้น กล้าแสดงออก ร้อยละ 29.85 และ หวาดระแวง ร้อยละ 26.86 สอดคล้องกับ สถาบันธัญญารักษ์ (2548: 114) เนื่องจากสารระเหยออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลางทำให้มีความรู้สึกเป็นสุข มึนงง ประสาทสัมผัสไร้ความรู้สึก อาการที่เกิดขึ้นคล้ายกับระยะแรกของการเมาเหล้า หลังจากนั้นจะตามด้วยการขาดการยับยั้งอารมณ์ เห็นภาพซ้อนและมีเสียงดังในหู

ด้านสังคม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 17.91 เพื่อนเลิกติดต่อ สาเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่งที่น่าไปสู่การใช้สารเสพติดคือกลุ่มเพื่อน ดังนั้นบางครั้งจึงถูกจำกัดในการคบเพื่อนที่ใช้สารเสพติด แต่กลุ่มเยาวชนบางคนไม่มีญาติมาเยี่ยม ร้อยละ 10.44 จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ครอบครัวยุคใหม่ประกอบอาชีพเกษตรกร จึงไม่ค่อยมีเวลาในการมาเยี่ยม นอกจากนี้ยังไม่สะดวกในการเดินทาง ผลกระทบด้านการเรียน พบว่า ผลการเรียนลดลง ร้อยละ 43.28 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างจะใช้เวลาไปกับการเที่ยวเตร่ หรือกิจกรรมอื่นมากกว่าสนใจด้านการเรียน ส่งผลให้ผลการเรียน

ลดลง บางรายถึงกับหยุดโรงเรียน โดยจะเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างบางรายกำลังศึกษาระดับชั้น ม.2 ร้อยละ 20.90 สอดคล้องกับการศึกษา รัศมี วิทกเวทย์ (2537: 34) พบว่า ภูมิหลังของผู้ติตสารระเหย ส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือ โดยจบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษาตอนปลาย หรือช่วงมัธยมศึกษาตอนต้น

ขณะอยู่ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 5 อุบลราชธานีส่วนใหญ่ไม่มีอาการขาดยา เนื่องจากผู้ใช้จะเกิดการติดยาทางจิตคือมีความผูกพันอยู่กับยาที่ใช้ พยายามที่จะหายามาใช้เพื่อบรรเทาความอยาก และการติดยาทางกายจะเกิดขึ้นแก่ผู้ใช้สารนี้อย่างรวดเร็ว ระยะเวลาเสพสารระเหย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 85.07 ใช้สารระเหยมานานเป็นเวลา 2 ปี แต่บางรายเคยเสพติดต่อกันนานกว่า 3 ปี ร้อยละ 1.49 กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 2.98 อาการขาดยาที่พบเป็นอาการ หงุดหงิด ปวดหัว

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเสพสารระเหยพบว่า อายุและโอกาสในการสัมผัสสารระเหย สามารถร่วมอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมการเสพสารระเหยของเยาวชนได้ร้อยละ 52.70 (Nagelkerke $R^2 = 0.527$) และพบว่า อายุและโอกาสในการสัมผัสสารระเหย ส่งผลต่อการเพิ่มโอกาสในการเสพสารระเหยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเสพสารระเหย มีความแตกต่างกันตามลำดับดังนี้

1.อายุ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มโอกาสในการเสพสารระเหยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุเพิ่มขึ้น 1 ปีจะเพิ่มโอกาสในการเสพสารระเหย 2.526 เท่า ($\text{Exp}(B) = 2.526$) จากการศึกษา พบว่ากลุ่มที่เสพสารระเหยเริ่มเสพครั้งแรกเมื่ออายุระหว่าง 13-18 ปี เฉลี่ยอายุ 15.28 ปี และพบมากที่สุดในช่วงอายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.25 รองลงมาคือ 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.90 ส่วน กลุ่มที่ไม่เสพสารระเหยมีอายุระหว่าง 12-19 ปี เฉลี่ยอายุ 15.20 ปี และพบกระจายในทุกช่วงอายุ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีช่วงชีวิตระหว่างวัยเด็กและผู้ใหญ่ พัฒนาการของวัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงตามอายุ จากสภาพที่ต้องพึ่งพาผู้ปกครอง ไปสู่สภาวะที่ต้องรับผิดชอบตนเอง และก้าวออกสู่สังคม อยากรู้ อยากลอง กล้าเสี่ยงในภาวะต่างๆ

2.โอกาสในการสัมผัสสารระเหย เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มโอกาสในการเสพสารระเหยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีโอกาสในการสัมผัสสารระเหยเพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะเพิ่มโอกาสในการเสพสารระเหยเป็น 2.728 เท่า ($\text{Exp}(B) = 2.728$) จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เสพสารระเหยมีโอกาสในการสัมผัสสารระเหยอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหยมีโอกาสในการสัมผัสสารระเหยอยู่ในระดับน้อย (ตาราง 11 หน้า 59) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เสพสารระเหยมีโอกาสสัมผัสสารระเหยที่เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ประจำมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหย ได้แก่ กาวทารองเท้า กาวดักหนู สีพลาสติค ปากกาเน้นข้อความ กาวทาสารถ น้ำมันเครื่อง และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสพสารระเหยมากกว่าได้แก่ ใต้สะพาน ตึกร้าง/อาคารร้าง หอพัก สวนสาธารณะ ห้องน้ำ สถานที่ทั่วไป/ถนน และอยู่ในชุมชนที่มีการเสพสารระเหยมากกว่า (ภาคผนวก หน้า 94) ทั้งนี้เนื่องจากสารระเหยเป็น

ส่วนผสมทั้งในผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในทางอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์ในครัวเรือน เช่น กาว แลคเกอร์ ทินเนอร์ สเปรย์ฉีดผม น้ำมันเบนซิน น้ำมันทาเล็บ เป็นต้น ทำให้มีโอกาสในการสัมผัสกับสารระเหยได้ง่ายขึ้น ผู้เสพจะได้รับสารระเหยทีละน้อย จนทำให้ติดโดยไม่ตั้งใจ นำไปสู่การเสพยาเสพติดในที่สุด สอดคล้องกับ อุดม ดุจศรีวัชร (2539: 25) พบว่าสาเหตุที่ทำให้ติดสารระเหย เพราะมีความจำเป็นต้องใช้อยู่เสมอ เช่น ช่างทาสี ช่างเครื่องยนต์ พนักงานปั้มน้ำมัน ในโรงงานอุตสาหกรรมที่ต้องเกี่ยวข้องกับสารระเหย ช่างทำเครื่องเรือน เป็นต้น บุคคลเหล่านี้ต้องสูดดมสารระเหยเป็นประจำ จนกระทั่งติดโดยไม่รู้ตัว สอดคล้องกับการศึกษาของ รัศมี วิทกเวทย์ (2537: 35) พบว่า แหล่งชุมนุมของผู้เสพยาเสพติดอยู่ในสลัมมักชุมนุมกันตามตู้เพลง วินมอเตอร์ไซด์ ตามมุมมืดในชุมชนใต้ถนนพลัดในเวลาดึกๆ และอยู่ในชุมชนที่มีการเสพยาเสพติดมากกว่า

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้าชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่อิทธิพลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชน ที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ควรมีการจัดกิจกรรมในกลุ่มเยาวชน ให้ตระหนักถึงโทษของสารเสพติด แนะนำการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ หรือจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้กับเยาวชน
2. ควรมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสารระเหย เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องในกลุ่มเยาวชนที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี ให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้เยาวชนกลับไปสูดดมสารระเหยอีก
3. ครอบครัวควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเยาวชน เพื่อสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่เสพยาเสพติดบางรายได้พ้นกำหนดการอยู่ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี ทำให้กลุ่มตัวอย่างคลาดเคลื่อน ดังนั้นควรติดต่อบุคคลที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขตอื่นด้วยหรือจากสถาบันบำบัดผู้ติดยาเสพติด
2. การศึกษาพฤติกรรมการเสพยาเสพติดควรใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถอธิบายได้ละเอียดขึ้น
3. ควรให้ครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิดกับกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการทำแบบทดสอบ เพื่อทราบถึงสภาพของการเลี้ยงดู การใช้ชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สารระเหย เป็นต้น

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

บรรณานุกรม

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2551). สถิติคดีประจำปี 2551. สืบค้นเมื่อมกราคม 2552, จาก <http://www2.djop.moj.go.th>.
- กองควบคุมวัตถุเสพติด. (2550). การพัฒนาระบบป้องกันการใช้สารระเหย (พ.ศ.2548 – พ.ศ. 2550). นนทบุรี: กองควบคุมวัตถุเสพติด กระทรวงสาธารณสุข.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2545). หลักสถิติ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2548). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for windows. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- . (2549). การใช้ SPSS for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- ขวัญจิตร ยิ่งยวด. (2544). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเหนื่อยหน่ายในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยรัตน์ บุตรพรหม. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ดุษฎี โยเหลา; และคณะ. (2540). ปัจจัยการบ่งชี้สาเหตุการใช้และติดสารระเหยของเด็กและเยาวชนใน กรุงเทพมหานครและจังหวัดยโสธร. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ทวีศักดิ์ จันทน์. (2537). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัตถุเสพติด. กรุงเทพฯ: พญาไทการพิมพ์
- ทิพาวิดี เอมะวรรณ. (2545). จิตวิทยาการปรึกษาสำหรับผู้ติดยาเสพติด. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ถวิล ธาราโกจน์; และคณะ. (2541). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์
- ธวัชชัย ไทยเขียว. (2526). การศึกษาถึงสาเหตุของการเสพยาเสพติด. วิทยานิพนธ์. มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิภา มนูญปัจ. (2527). การวิจัยทางสุขศึกษา. ภาควิชาสุขศึกษา. คณะสาธารณสุขศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ประคอง วรรณสุต. (2525). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ ศูนย์หนังสือ ดร.สง่า.
- ประทวน สวัสดิ์. (2538). *บุคคลที่มีแนวโน้มจะติดยาเสพติด*. ใน *คู่มือการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด*. ศูนย์ประสานงานกลางองค์การภาคเอกชนต่อต้านยาเสพติดสมาคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. หน้า 10. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ผจงจิต อินทสุวรรณ. (2539). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการติดยาเสพติด*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2535). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมสงเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ฟิวเจอร์ปริ้น แอนด์ มีเดีย.
- ไพฑูรย์ แสงพุ่ม. (2550, สิงหาคม – พฤศจิกายน). การวิเคราะห์ พฤติกรรมการติดยาและการช่วยเหลือในมุมมองจิตวิทยาแนวจิตวิเคราะห์. *สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด*. 23(3): 10-12
- พิษภัยจากการใช้สารระเหย. (2546, กันยายน – ตุลาคม). *หมออนามัย*. 13(2): 46-47.
- มลิวลีย์ หงสนันท์. (2536). *ปัจจัยทางจิตใจและสังคมที่กระตุ้นการติดยาเสพติดของวัยรุ่นที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2551, จาก <http://web.ubu.ac.th>
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2551). *วิเคราะห์ข้อมูลวิจัย 4*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- รัศมี วิทกเวทย์. (2537, กันยายน). *การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตกรุงเทพมหานคร*. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ลิขิต กาญจนภรณ์. (2547). *สุขภาพจิต*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันชัย ธรรมจักร และคณะ. (2541). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการติดยาและสารเสพติดของผู้ป่วยในศูนย์บำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดภาคใต้*. รายงานการวิจัย. สงขลา: ศูนย์วิจัยพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วีรานันท์ พงศาภักดี. (2544). *การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงกลุ่ม : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). *การวิเคราะห์พหุระดับ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 3. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถาบันธัญญารักษ์. (2548). *ตำราเวชศาสตร์การเสพติด*. ปทุมธานี: สำนักกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

สถาบันธัญญารักษ์. (2551). ผลการวิจัยการทำลายสมองของสารระเหยและโคเคน. สืบค้นเมื่อ
กรกฎาคม 2551, จาก <http://www.thanyarak.go.th>.

สถาบันธัญญารักษ์. (2551). สถิติผู้ป่วยยาเสพติดประเภทสารระเหย ปีงบประมาณ 2538-2550.
สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2552, จาก <http://www.thanyarak.go.th>.

สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล. (2550). สารประชากร. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมชาติ เอี่ยมอนุพงษ์. (2549). สารระเหยมหันตภัยใกล้ตัวที่ถูกลืม. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม
2551, จาก <http://www.probation.go.th>.

สมภพ เรืองตระกูล. (2543). ยาเสพติด มหันตภัยเงียบที่ป้องกันได้. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

สลดพ่อแม่จับลูกดมกาวใช้ชอทาน. (2551, 31 กรกฎาคม). ไทยรัฐ. หน้า 19.

สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์. (2539). การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการเข้า
ร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนชั้น
มัธยม ศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยาวิทยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี.
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สาเหตุและปัจจัยที่เอื้อให้เยาวชนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด. (2550, เมษายน – กรกฎาคม):

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 23(2). 49-58

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2536). ข้อสังเกตเยาวชนในสถาน
พินิจกับสารระเหย. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี

----- (2548). ปัจจัยที่ทำให้เยาวชนไปใช้ยาเสพติด และวิธีการ/รูปแบบการดำเนินงานป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน. ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด สำนัก
พัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรุงเทพฯ

----- (2550). สาเหตุและปัจจัยที่เอื้อให้เยาวชนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด. ศูนย์วิชาการด้าน
ยาเสพติดสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

สิริชัย ประทีปฉาย. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. จันทบุรี: วิทยาลัยราไพพรรณี

สิริอร วิชชาวุธ. (2549). จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุณี รักษาเกียรติศักดิ์. (2539). การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS . กรุงเทพฯ: สำนัก
คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุภาวดี มิตรสมหวัง. (2543). ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2539). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- สุวรี ศิระแพทย์. (2549). *จิตวิทยาทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- แสงสุรีย์ สำอางค์กุล. (2534). *เอกสารคำสอนการตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยาคลินิก 1 เล่ม 4*.
เชียงใหม่: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
หนึ่งฤทัย กอปรศรีสวัสดิ์. (2542). *การศึกษสาเหตุของการติดยาเสพติดและความคาดหวัง
ในการเข้ารับการบำบัดของเยาวชนที่เข้ารับการบำบัดในคลินิกยาเสพติด
กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- อังสนา เปสะนันท์. (2536). *การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดบาง
โพธิ์มาวาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมการสูดดมสารระเหย.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- อาภรณ์ สายเชื้อ. (2536, มีนาคม-สิงหาคม). *ข้อสังเกตเยาวชนในสถานพินิจกับสารระเหย.
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 10(1): 21-25.*
- อารีย์ เงินแย้ม. (2539). *พฤติกรรมกำบังกั้นการสูดดมสารระเหยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา).
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร*
- อุดม ดุจศรีวัชร. (2539). *ยาเสพติด*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: อักษราพัฒนา.
- อุไรวรรณ อมรมิณิต. (2542, กุมภาพันธ์-พฤษภาคม). *การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Logistic
Regression: ทางเลือกของการวิเคราะห์ความเสี่ยง. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย
หอการค้าไทย. 3(2): 21-34*
- Brian E. Perron, Michael G. Vaughn; Matthew O. Howard. (2007). Reasons for using
inhalants: Evidence for discrete classes in a sample of incarcerated
adolescents. *Journal of Substance Abuse Treatment: 1-5.*
- Green, Lawrence W.; & Marshall W. (1999). *Health Promotion Planning : An Education
and Environment Approach. Toronto: May-Field Publishing.*
- Johnson, R.A.; & D.W. Wichern. (1992). *Applied Multivariate Statistical Analysis.*
3 rd ed. Englewood Cliffs: Prentice-Hall International, Inc.
- Kelsey J.L., Whittemore A.S., Evan A.S.; & Thompson W.D. (1996). *Method in
observation epidemiology.* New York. Oxford University.
- Matthew O. Howard, Robert L. Balster, Linda B. Cottler, Li Tzy Wu; Michael G. Vaughn.
(2007). *Inhalant use among incarcerated adolescents in the United States:
Prevalence; characteristics, and correlates of use. Drug and alcohol
Dependence . 198-208.*

บรรณานุกรม

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
หนังสือขอความอนุเคราะห์

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญารัตน์ ลาภวงศ์วัฒนา ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข
ศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
2. อาจารย์ ดร.อนันต์ มลารัตน์ ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.ประดิษฐ์ พาชื่น รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี
4. นางสาวจิรารัตน์ ไชยวงศ์ นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน เขต 5
จังหวัดอุบลราชธานี
5. นางสาวจรรยาภรณ์ ยี่ภู่ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
สถาบันธัญญารักษ์

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพสารระเหยของเยาวชน ที่ศูนย์ฝึกอบรม
เด็ก และเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ
เสพสารระเหยของเยาวชน ที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานีเพื่อ
ประกอบการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาการเสพสารระเหยในเยาวชน
ขอให้ท่านกรุณาตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และกรุณาตอบทุกข้อ แบบสอบถามชุดนี้มี
ทั้งหมด 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเยาวชน แบบสอบถามตัวแปร เพศ รายได้ อายุ ลักษณะของ
แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเสพสารระเหย ได้แก่ ประวัติการเสพสารระเหย ประวัติการอยู่ใน
ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน พฤติกรรมการเสพครั้งนี้

ตอนที่ 3 ปัจจัยนำที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพสารระเหย ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับ
สารระเหย เจตคติเกี่ยวกับสารระเหย บุคลิกภาพ

ตอนที่ 4 ปัจจัยเอื้อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพสารระเหย ได้แก่ โอกาสในการ
สัมผัสสารระเหย ความสะดวกในการหาซื้อ

ตอนที่ 5 ปัจจัยเสริมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพสารระเหย ได้แก่ อิทธิพลของ
เพื่อนและอิทธิพลของครอบครัว

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวคณิดา วงศ์ชาลี
ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาของเยาวชน ที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ปัจจุบันท่านอายุ .....ปี
2. ....
3. ....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการเสพยา (เฉพาะเยาวชนที่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนเขต 5 จังหวัดอุบลราชธานี)

1. ประวัติการเสพยา

- 1.เสพยาครั้งแรกเมื่ออายุ ..... ปี
- 2.....
- 3.....

2. ประวัติการอยู่ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

- 1.ท่านเคยอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนหรือไม่ (ถ้าเคยโปรดระบุสถานพินิจ ฯ ที่เคยอยู่มาก่อน) .....
- 2.....
- 3.....

3. พฤติกรรมการเสพครั้งนี้

- 1 ชนิดของสารระเหยที่เสพ .....
- 2.....
- 3.....

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยนำที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยา แบ่ง

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับสารระเหย

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างรอบคอบและเลือกคำตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ตรงกับความรู้ของท่านมากที่สุด

ใช่	หมายถึง	ข้อความนั้นถูกต้องทั้งหมด
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่แน่ใจว่าถูกต้อง
ไม่ใช่	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ถูกต้องทั้งหมด

ข้อความ	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
1. ผู้ค้าขายการเกี่ยวกับสารระเหยต้องได้รับใบอนุญาต			
2.			
3.....			
16. วิธีการเสพสารระเหยของผู้หญิง คือ การนำสารระเหยใส่ในใส่หลอดยาตม			

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามด้านเจตคติเกี่ยวกับการเสพสารระเหย

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างรอบคอบและเลือกคำตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น
เห็นด้วย	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ท่านไม่แน่ใจกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ท่านไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น

ข้อความ	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. สารระเหยทำให้มีความรู้สึกผ่อนคลายความกังวล					
2.					
3.....					
13 การเสพสารระเหยทำให้ได้ประสบการณ์ใหม่					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำแนะนำในการทดสอบ MPI (Maudsley Personality Inventory)

ต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับความเป็นไป ความรู้สึกและการกระทำของท่าน แต่ละคำถามมีช่องว่างท้ายให้ท่านตอบว่า “ใช่” “ไม่ใช่” หรือ “ไม่แน่ใจ”

พยายามตอบตามความเป็นจริงเท่าที่ท่านเคยทำหรือรู้สึก “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ถ้าท่านแน่ใจว่าจะตอบอย่างไรแล้วให้ทำเครื่องหมาย ✓ ตรงกับคำว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ถ้าท่านรู้สึกสับสนที่จะตัดสินใจชี้ชัดในช่อง “ไม่แน่ใจ” แต่พยายามอย่าใช้ช่องนี้ให้มากนัก

ให้ทำโดยรวดเร็วสำหรับแต่ละคำถาม เราต้องการปฏิกริยาอันแรกของท่าน ไม่ใช่คตินานๆ จงตรวจดูให้แน่ใจว่าได้ตอบทุกคำถาม ไม่ได้เว้นคำถามใดเลย

ในการตอบครั้งนี้ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิดและนี่ไม่ใช่การทดสอบสติปัญญา หรือความสามารถอย่างใด เป็นการวัดเกี่ยวกับวิธีที่ท่านปฏิบัติและรู้สึกเท่านั้น

ข้อความ	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
1. ท่านมีความสุขที่สุด เมื่อท่านมีส่วนร่วมในงานที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว			
2.			
3.			
48. ท่านชอบที่จะเล่นตลกกับคนอื่น			

ตอนที่ 4 ปัจจัยเอื้อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพสารระเหย

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างรอบคอบและเลือกคำตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. เมื่อท่านพบพาสสารระเหยไปตามสถานที่ต่างๆ มักไม่มีใครสนใจ	.....	.....	.....	.....	.....
2.					
2.1.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 5 ปัจจัยเสริมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพสารระเหย

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างรอบคอบและเลือกคำตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ตรงกับความรู้ของท่านมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
อิทธิพลของเพื่อน					
1. การเสพสารระเหยทำให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน					
2.....					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
8 ท่านรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมจากเพื่อน					
อิทธิพลของครอบครัว					
9 สมาชิกในบ้านเคยเสพสารระเหย					
10.....					
11.....					
12					
22.เมื่อท่านทำผิดจะถูกลงโทษอย่างรุนแรง					

ตาราง 16 ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับ
สารระเหย

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับสารระเหย		เจตคติเกี่ยวกับสารระเหย
	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.48	0.21	0.20
2	0.68	0.22	0.70
3	0.32	0.22	0.61
4	0.21	0.48	0.71
5	0.28	0.20	0.63
6	0.70	0.21	0.76
7	0.23	0.39	0.78
8	0.21	0.22	0.21
9	0.22	0.55	0.33
10	0.32	0.30	0.75
11	0.22	0.20	0.39
12	0.46	0.21	0.37
13	0.26	0.26	0.20
14	0.56	0.20	0.20
15	0.23	0.30	0.33
16	0.22	0.21	0.80
17	0.20	0.24	0.83
18	0.40	0.43	
19	0.24	0.52	
20	0.23	0.26	
21	0.40	0.20	
22	0.20	0.25	
23	0.30	0.37	
24	0.20	0.27	
25	0.20	0.35	
26	0.66	0.21	

ค่าความเชื่อมั่น 0.71

ค่าความเชื่อมั่น 0.85

ตาราง 17 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพด้านพฤติกรรมและบุคลิกภาพด้าน
อารมณ์ของเยาวชน

ข้อ	บุคลิกภาพด้านพฤติกรรม	บุคลิกภาพด้านอารมณ์
	r	r
1	0.36	0.65
2	0.66	0.70
3	0.55	0.70
4	0.21	0.44
5	0.22	0.63
6	0.20	0.67
7	0.22	0.56
8	0.21	0.32
9	0.47	0.20
10	0.21	0.64
11	0.25	0.20
12	0.21	0.22
13	0.50	0.51
14	0.57	0.21
15	0.20	0.69
16	0.47	0.72
17	0.20	0.71
18	0.51	0.51
19	0.44	0.51
20	0.45	0.27
21	0.20	0.42
22	0.28	0.21
23	0.25	0.62
24	0.37	0.53

ค่าความเชื่อมั่น 0.73

ค่าความเชื่อมั่น 0.86

ตาราง 18 อำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามการหาได้ง่ายและโอกาสในการสัมผัสสารระเหย
ของเยาวชน

การหาได้ง่าย		โอกาสในการสัมผัส	
ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.57	5.1	0.74
2.1	0.22	5.2	0.75
2.2	0.21	5.3	0.73
2.3	0.23	6.1	0.72
2.4	0.22	6.2	0.76
2.5	0.20	6.3	0.74
3	0.67	6.4	0.71
4.1	0.73	6.5	0.65
4.2	0.74	6.6	0.68
4.3	0.71	7	0.60
4.4	0.78		

ค่าความเชื่อมั่น 0.84

ค่าความเชื่อมั่น 0.95

ตาราง 19 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามอิทธิพลของเพื่อนและอิทธิพลของครอบครัว
ของเยาวชน

อิทธิพลของเพื่อน		อิทธิพลของครอบครัว	
ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.72	9	0.74
2	0.78	10	0.39
3	0.85	11	0.73
4	0.38	12	0.58
5	0.80	13	0.80
6	0.85	14	0.62
7	0.58	15	0.60
8	0.34	16	0.50
		17	0.50
		18	0.65
		19	0.52
		20	0.68
		21	0.80
		22	0.64

ค่าความเชื่อมั่น 0.89

ค่าความเชื่อมั่น 0.87

ตาราง 20 โอกาสในการสัมผัสสารระเหยของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพสารระเหย จำนวน 115 คน
และกลุ่มที่เสพสารระเหย จำนวน 67 คน

ปัจจัยเอื้อ	น้อย	ปานกลาง	มาก	$\bar{x} \pm s$	ระดับ
1.					
2.					
5 เป็นอุปกรณ์ที่สามารถนำมาใช้ได้					
5.1 กาวทารองเท้า กาวติดหนู					
case	18(26.90)	11(16.40)	38(56.70)	3.42±1.49	ปานกลาง
control	46(40.00)	25(21.73)	44(38.26)	3.21±4.03	ปานกลาง
5.2 สีพลาสติก ปากกาเน้นข้อความ					
case	22(32.80)	14(20.90)	31(46.30)	3.09±1.39	ปานกลาง
control	46(40.00)	38(33.04)	31(26.95)	2.66±1.25	ปานกลาง
5.3 กาวทายางรถ น้ำมันเครื่อง					
case	10(14.90)	11(16.40)	46(68.70)	3.73±1.27	มาก
control	47(40.86)	30(26.08)	38(33.08)	2.73±1.37	ปานกลาง
6 สามารถเสพสารระเหยได้ในสถานที่ ต่อไปนี้					
6.1 ใต้สะพาน					
case	17(25.40)	15(22.40)	35(52.20)	3.31±1.38	ปานกลาง
control	68(59.13)	23(20.00)	24(20.86)	2.33±1.36	น้อย
6.2 ตีกร้างหรืออาคารร้าง					
case	12(17.90)	9(13.40)	46(68.70)	3.75±1.22	มาก
control	59(51.30)	24(20.86)	32(27.82)	2.54±1.43	ปานกลาง
6.3 หอพัก					
case	16(23.90)	12(17.90)	39(58.20)	3.49±1.36	ปานกลาง
control	60(52.17)	22(19.13)	33(28.69)	2.57±1.42	ปานกลาง
6.4 สวนสาธารณะ					
case	32(47.80)	18(26.90)	7(25.40)	2.64±1.21	ปานกลาง
control	76(66.08)	24(20.86)	15(13.04)	2.12±1.16	น้อย
6.5 ห้องน้ำ					
case	22(32.80)	15(22.40)	30(44.80)	3.15±1.33	ปานกลาง
control	64(55.65)	23(20.00)	28(24.34)	2.49±1.35	ปานกลาง

ตาราง 21 (ต่อ)

ปัจจัยเอื้อ	น้อย	ปานกลาง	มาก	$\bar{x} \pm s$	ระดับ
6.6 สถานที่ทั่วไป ตามถนน					
case	31(46.30)	12(17.90)	24(35.80)	2.76 $\pm$ 1.42	ปานกลาง
control	76(66.08)	24(20.86)	15(13.04)	2.11 $\pm$ 1.20	น้อย
7 ท่านอยู่ในชุมชนที่มีการเสพยาเสพติด					
case	26(38.80)	22(32.80)	19(28.40)	2.73 $\pm$ 1.35	ปานกลาง
control	66(57.39)	49(42.60)	-	2.02 $\pm$ 1.05	น้อย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวคณิตา วงศ์ชาลี
วันเดือนปีเกิด	20 กรกฎาคม 2523
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	423 หมู่ 5 ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000
ตำแหน่งงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพแม่และเด็ก
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท A – Square Network 388 ชั้น 12 อาคาร IBM ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2538	มัธยมศึกษา จากโรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี
พ.ศ.2541	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี
พ.ศ.2544	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพระนครใต้
พ.ศ.2546	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สุขศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ.2553	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สุขศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

